

LOUISE GLUCK

Lullaby

Time to rest now; you have had
enough excitement for the time being.

Twilight, then early evening. Fireflies
in the room, flickering here and there, here and there,
5 and summer's deep sweetness filling the open window.

Don't think of these things anymore.
Listen to my breathing, your own breathing
like the fireflies, each small breath
a flare in which the world appears.

10 I've sung to you long enough in the summer night.
I'll win you over in the end; the world can't give you this sustained
vision

You must be taught to love me. Human beings must be
taught to love
silence and darkness.

เพลงขับกล่อม

ถึงเวลาพักผ่อนแล้ว เธอมีโอกา
สนุกตื่นเต้นมานานพอควรแล้ว

5

ยามย่ำสนธยา แล้วเวลาหัวค่ำ หิ่งห้อย
ในห้อง ขับบินไปทางนี้และทางนั้น ทางนี้และทางนั้น
และความหวานล้ำแห่งฤดูร้อนแผ่เต็มหน้าต่างบานกว้าง

อย่าคิดถึงสิ่งเหล่านี้อีกเลย
ลองฟังเสียงหายใจของฉัน เสียงหายใจของเธอ
คล้ายดังหิ่งห้อย ลมหายใจน้อย ๆ แต่ละคร้ง
ยังประกายสว่างให้โลกปรากฏ

10

ฉันได้ขับกล่อมเธอมานานพอแล้วในคำคืนของฤดูร้อน
ฉันจะต้องชนะใจเธอในที่สุด ก็โลกมีอาจมอบนิมิตรยั่งยืนเช่นนี้
แค่เธอ

เธอจะต้องถูกสอนให้รักฉัน มนุษย์จักต้องถูกสอน
ให้รัก
ความเงียบและความมืด

หลุยส์ กุลค

หลุยส์ กลุค (Louise Glück) เป็นกวีหญิงชาวอเมริกัน เกิดเมื่อปีค.ศ.1943 และใช้ชีวิตตั้งแต่วัยเด็กอยู่ทางฝั่งตะวันออกของสหรัฐฯ ในช่วงระยะ 20 กว่าปีที่ผ่านมา เธอได้เขียนบทกวีตีพิมพ์ทั้งหมด 6 เล่ม และได้รับรางวัลด้านกวีนิพนธ์มากมาย งาน *The Wild Iris* (1992) ซึ่งมีบท “Lullaby” รวมอยู่ด้วยเป็นงานที่ได้รับรางวัล Pulitzer สาขากวีนิพนธ์ในปี 1993 งานกวีนิพนธ์เล่มล่าสุดของเธอคือ *The Meadowlands* (1996)

Louise Glück กล่าวถึงตนเองว่าเป็นคนที่ชอบทำอะไร “เกิน” อยู่เสมอ กวีนิพนธ์ในงานช่วงแรก ๆ ของเธอจะมีลักษณะที่ใช้ภาพลักษณ์แบบเกินจริงหรือเหนือจริง (surrealistic) และเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับชีวิตและความตาย ความรักและความเจ็บปวด ความจริงและภาพมายา งานของเธอค่อนข้างเป็นนามธรรมและซับซ้อนทางความคิด ผู้อ่านต้องอ่านซ้ำไปซ้ำมาหลายครั้งเพื่อความเข้าใจ ทั้งที่กวีมักใช้ภาษาเรียบง่ายและสั้นกระชับ บ่อยครั้งที่กวีจะใช้การอ้างอิงหรือการอุปมาอุปไมยที่เกี่ยวกับคัมภีร์ไบเบิลและเทพปกรณัมของกรีก เพื่อสะท้อนประเด็นของสาระและสภาพชีวิตตลอดจนค่านิยม และการตั้งคำถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของคนในสังคมอเมริกันร่วมสมัย

งานกวีนิพนธ์ *The Wild Iris* สะท้อนภาวะของความเติบโตและคลี่คลายของ Louise Glück กวีมีความสนใจอย่างลึกซึ้งในเรื่องของจิตวิญญาณ กวีใช้ภาพลักษณ์ของสวนดอกไม้ พืชพันธุ์นานาชนิด และช่วงของวันเวลาโดยเฉพาะช่วงภาวนายามเช้า (Martins) และช่วงภาวนายามเย็น (Vespers) เป็นเสียงของบทกวี ตลอดตั้งแต่ต้นจนจบเล่ม เสียงของบทกวี (Persona) ในงานชุดนี้น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง เมื่อเอ่ยถึงสิ่งใดในธรรมชาติไม่ว่าจะเป็นดอกไม้ หรือช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เสียงของบทกวีจะสะท้อนมาจากมุมมองของสิ่งนั้น ๆ ซึ่งทำให้ผู้อ่านเห็นอย่างชัดเจนว่ากวีหลุดออกจากสภาพที่ติดอยู่กับตัวเองหรือการถือเอาตัวเองเป็นใหญ่ กวีสามารถหลอมตนเองให้เข้าไปมีจิตวิญญาณร่วมกับสรรพสิ่งได้อย่างมีพลังทำให้ผู้อ่านเปลี่ยนมุมมองของชีวิตและมองโลกจากมุมมองที่หลุดออกจากตนเอง อันทำให้เห็นภาพต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจนและรอบด้านขึ้น

บท “Lullaby” เป็นงานช่วงท้ายเล่ม ซึ่งคงเป็นความตั้งใจของกวีเพราะในช่วงต้น ๆ จะเป็นเรื่องราวการเกิดของชีวิต การใช้พลังในการสร้างและดำรงชีวิต ตลอดจนประสบการณ์ชีวิตผ่านมุมมองของช่วงภาวนายามเช้า (Martins) ส่วนช่วงหลังจะเป็นเรื่องของยามเย็น (Vespers) บท “Lullaby” นั้นความหมายคือเพลงขับกล่อมเพื่อให้นอนหลับ มักจะทำให้ผู้อ่านหวนรำลึกถึงวัยเด็ก โดยมากเพลงกล่อมเด็กจะมีจังหวะอ่อนโยน เรียบง่าย และมีลักษณะปลอบประโลม ในบทกวีบทนี้ น้ำเสียงของบทเป็นการสะท้อนมุมมองของยามค่ำคืน อันเป็นช่วงเวลาพักผ่อน กวีได้หลอมตนเองกลายเป็นส่วนหนึ่งของช่วงเวลาดังกล่าว น้ำเสียงนุ่มนวลในตอนเริ่มต้นว่า

“Time to rest now; you have had
enough excitement for the time being”

ภาพที่ปรากฏในจินตนาการของผู้อ่านจึงเป็นยามเย็นพลบค่ำ ที่ทุกอย่างกำลังจะเคลื่อนตัวเข้าสู่ความมืดและความเงียบ “Twilight, then early evening” และ “summer’s deep sweetness filling the open window” กวีสร้างบรรยากาศยามสนธยา อันเป็นช่วงขณะที่โลกกลางวันและกลางคืนกำลังเคลื่อนตัวซ้อนเหลื่อมกัน เป็นภาวะที่นำความว้าวุ่นและเศร้าหมองมาสู่ผู้อ่านในช่วงเวลาดังกล่าว แต่ว่าประกายแสงวิบวับจากหิ่งห้อยเป็นสิ่งเตือนย้ำถึงควมมีชีวิตชีวาท่ามกลาง “ความหวานล้ำแห่งฤดูร้อน” บทกวีบอกกล่าวให้ผู้อ่านสำนึกถึงความสำคัญของการมีชีวิตอย่างสอดคล้องกับจังหวะเวลาของธรรมชาติ เมื่อผ่านช่วงกลางวันที่เต็มไปด้วยการเคลื่อนไหวและการใช้พลังในการดำรงชีวิต สรรพสิ่งรวมทั้งมนุษย์ควรนำตัวเองเข้าสู่ความสงบและการพักผ่อน หากแต่สภาพชีวิตในโลกปัจจุบันมิได้เป็นเช่นนั้น กลางคืนก็กลับสว่างไสวด้วยแสงสีต่าง ๆ เสียงจากโทรทัศน์วิทยุ หรือ สถานบันเทิงเรีงรมย์มีอยู่ทั่วไปในเมืองใหญ่ สภาพชีวิตถูกบิดเบือนให้ห่างไกลจากครรลองของธรรมชาติ มนุษย์ในโลกสมัยใหม่จำนวนมาก จึงกลายเป็นคนป่วยไข้ทั้งกายและใจกันเป็น

“Lullaby” จึงเปรียบเสมือนบทเพลงปลอบประโลมและขณะเดียวกันก็เตือนให้เราทบทวนกลับมาทบทวนวิถีเรียบง่ายของการดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับจังหวะของธรรมชาติ ซึ่งอาจจะเป็นทางรอดของยุคสมัย ก่อนที่ทุกอย่างจะสายเกินไป คนในสังคมปัจจุบันลืมไปหมดแล้วว่าการอยู่กับความมืดและความเงียบนั้นเป็นอย่างไร

“You must be taught to love me Human beings must be
taught to love
silence and darkness”.

ศรวณีย์ สุขุมวาท: ผู้แปลและตีความ

JUDY GRAHN

A dream of Helen

1. The Tree speaks:

The sun is a wild pumpkin this Fall.

The still lake surface is a mirror,
and I can see myself reflected:

I am the fairest of them all,
5 elderly, tall, bedecked with leaves,
my round brown branches are
flung wide as arms
and I am waiting.

My roots are woven to the bank
10 whereby I stand
to watch the Swans come down
like gods
to light upon the crystal lake,
to land like beams of light
15 upon the surface of an eye.

I wait. The air grows crisp.

My leaves curl and dry.

I watch the sky.

Everything is perfect and perfectly
20 connected, from the humming
of the insects to the footprints
of the bears, at the base
of my spine.

I am certainly perfect, in my
25 prime.

The air, everything is so still,
 It is so clear that I will hold him
 in my lake-reflected arms, the one who is
 the first one down.
 30 The great Swan. I will hold him
 while he dances out his message
 on my wide-flung limbs
 in that split second
 just before the image breaks,
 35 just before the gossamer, the
 netlike water, tears
 to let him in.

 What symmetry of quality
 that memory has
 40 of what a lovely world
 that was.

2. The Egg of Being speaks:

My mother plucked me
 from the great dance
 of great birds
 45 flying like stars, points
 of light on maps
 moving in the velvet wall
 of night sky.
 And I was called
 50 the Daughter of Memory
 and the Grandchild of Time.

My mother pushed me, wailing
from her yoni basket.

55 I lay in the wet green grass,
the perfect oval with a golden heart,
a world inside, a cluster
of amber possibilities, a

60 shell-cased spinner of flesh
and bone just waiting to be found,
to open, to be taken home.

My mother tied me
in her apron string, then
cut me from her cord
and let me go,
65 a perfectly knitted knot,
a wick.

My mother lit me
on her lap, an altar
and I was called the Flame
70 of Life, El-Ana,
gathering of forces
Beauty. Motion. Harmony.
Attraction.

My mother thought me
75 in one golden flash.
She had that kind of mind
But I set out to do more
than think, to do the next
task, to break, to ask,

A143

80

to find, be found, to ken,
and to do more than stand.
to understand.

1982

From: Grahn, Judy. **The Queen of Wands**. New York: The Crossing Press, 1982.

P.13-15.

ความฝันของเฮเลน

1. ต้นไม้กล่าวว่า:

- 5 ฤดูใบไม้ร่วงครานี้ดวงอาทิตย์คือ ผลพิกทองป่า
 ผิวทะเลสาบสงบนิ่งคือแผ่นกระจก
 ข้ามองเห็นภาพสะท้อนตนเอง
 ข้างามล้ำเลิศเกินใคร
 ร่างเก่าแก่สูงส่ง่าประดับพระดาด้วยใบไม้
 ลำต้นกลมกลึงสีน้ำตาล
 กิ่งก้านแผ่ออกไปดจวงแขนกว้าง
 และข้ากำลังเฝ้าคอย
 10 รากของข้าแผ่สานแทรกอยู่ริมฝั่งที่ข้ายืนอยู่
 ยามเพ่งดูฝูงหงส์ร่อนลงราวกับเหล่าทวยเทพ
 จุดประกายสว่างเหนือผลึกแก้วของห้วงน้ำ
 แลเมื่อร่อนลงสู่พื้นดูประดุจลำแสงหลากสาย
 เหนือพื้นผิวแห่งดวงตา

 15 ข้าเฝ้าคอย อากาศเย็นเฉียบ
 ใบไม้ค่อย ๆ ม้วนตัวแห้งกรอบ
 ข้ามองท้องฟ้า
 ทุกอย่างช่างงดงาม
 และเกี่ยวกระหวัดรัดพันกันเหมาะเจาะ
 นับแต่เสียงพึมพำของมวลแมลง
 20 และรอยเท้าเหล่าหมีป่าที่ปลายลำต้นข้า
 ข้ารู้สึกอึดเต็มกว่าครั้งใดในชีวิต
 บรรยากาศสด
 ข้าประจักษ์แก่ใจว่าจักต้องสวมกอด
 ร่างที่เหิรบินลงมาเป็นลำดับแรก
 25 ด้วยวงแขนซึ่งสะท้อนอยู่ในเงาน้ำ

30 ข้าจะโอบร่ำพญาหงส์ผู้นั้น
 ขณะที่เขากำลังร้ายระบำ
 อยู่เหนือลำต้นแผ่กว้างของข้า
 เพียงชั่วเสี้ยววินาที
 ก่อนเงา นั้นจะแตกสลาย

ก่อนแผ่นน้ำที่สานเป็นสาย
 จักแยกกระจาย
 น้อมรับผู้มาเยือน

35 จังหวะลีลาของความทรงจำ
 ต่อโลกที่เคยแสนงาม
 ช่างลงตัวพอดี
 อะไรเช่นนั้น

2. ฟองไข่แห่งชีวิตกล่าวว่า:

40 มารดาของข้ากระซอกข้า
 มาจากการร้ายระบำยิ่งใหญ่
 ของมวลมหาวิหค
 ที่กำลังโอบยบิน
 ราวประกายระยิบของดวงดารากลางผืนฟ้า
 เคลื่อนไหวไปมาบนกำแพงกำมะหยี่
 แห่งราตรี
 45 และข้าถูกขับขานนามว่า
 บุตรสาวแห่งความทรงจำ
 หลานสาวแห่งกาลเวลา

- มารดาขับขับออกมาจากครรภ์
 พร้อมเสียงครวญคร่ำโหยหวน
 50 ขำหล่นไปบนเนินหญ้าเขียวช้้น
 รูปไข่กลมดงามพร้อมดวงใจสีทองสุกปลั่ง
 ภายใต้เปลือกเกลากลึงคือ พลังสดสว่างแห่งมวลชีวิต
 ถักร้อยเรือนร่างแลเลือดเนื้อ
 ซึ่งกำลังรอคอยการถูกค้นพบ
 55 และปริแตกออกเพื่อนำคินรัง
 มารดาของขำมัดขำด้วยสายผ้านั้น
 โดยพลันนางตัดขำจากสายรก
 แล้วปล่อยขำไป
 สายรกเส้นนั้นถูกฝืนถักราวไส้เทียน
- 60 มารดาของขำจุดประกายขำที่หน้าตักนาง
 ณ แท่นบูชาแห่งนั้นขำได้สัญญาว่า
 เปลวไฟแห่งชีวิต เอล-อานา
 ผู้เก็บเกี่ยวพลังทั้งมวล
 ความงาม การเคลื่อนไหว ความกลมกลืน
 65 เสน่หา
- มารดาของขำประหวัดวาดขำในชั่วพริบตา
 นางทรงพลังเพียงนั้น
 ทว่าตัวขำหาญกล้าจะไปให้ไกลเกินว่า
 เพียงการประหวัด
 70 ขำอยากสรรค์สร้าง อยากแตกตัว
 ตั้งคำถาม ค้นหา ถูกค้นพบ
 อยากรู้ และยิ่งกว่าการฝัน
 ขำอยากเข้าใจ

จูดี แกรน (Judy Grahn) เกิดเมื่อปีค.ศ.1940 เป็นกวีหญิงที่ได้รับการยอมรับและชื่นชมเป็นอย่างสูงจากกวีหญิงร่วมสมัยด้วยกัน เช่น Adrienne Rich และ Audre Lorde เป็นต้น กวีนิพนธ์เล่มที่สำคัญของ Grahn คือ *The Work of a Common Woman* (1978) และ *The Queen of Wands* (1982) บทกวี “A Dream of Helen” เป็นงานที่รวมอยู่ในหนังสือเล่มนี้

Judy Grahn ได้เขียนไว้ในบทนำของ *The Queen of Wands* ว่าการเขียนกวีนิพนธ์ชุดนี้ได้รับแรงบันดาลใจจากการที่เธอได้อ่านบันทึกบนแผ่นหินเก่าแก่ของบาบิโลเนียนโดยเฉพาะตอน “A Tablet of Lamentation” ซึ่งเป็นเรื่องของราชินีผู้ถูกลักพาตัวไปจากวิหารของตน Judy Grahn ได้นำเอาบทแปลของบันทึกตอนนี้ซึ่งแปลโดย Stephen Langdon ในปี 1913 มารวมไว้ในช่วงแรก ๆ ของงาน *The Queen of Wands* ด้วย¹ Judy Grahn มีความสนใจและได้ติดตามศึกษาประเด็นของ “ราชินีผู้ถูกลักพาตัว” จากตำนานและเทพปกรณัมต่าง ๆ ทั่วโลก เรื่องที่เรารู้จักกันดีที่สุดทางตะวันตกคือ เรื่องของ Helen แห่งเมืองทรอย ที่ปรากฏอยู่ในมหากาพย์ *The Iliad* (Ilion) เป็นชื่อดั้งเดิมอีกชื่อหนึ่งของเมือง Troy) Grahn ได้นำประเด็นนี้มาเป็นแก่นเรื่องของงานกวีนิพนธ์ *The Queen of Wands* โดยสะท้อนภาพของหญิงที่ถูกแย่งชิงอำนาจ เมื่อผู้ชายเริ่มมีบทบาทครอบครองดินแดนต่าง ๆ บทกวีเขียนถึงการถูกพรากจากรากเหง้าและถิ่นกำเนิด ภาพของความทุกข์ทรมานจากการถูกแย่งชิง และเอาเปรียบในสังคมที่ผู้ชายเป็นใหญ่ นับแต่อดีตอันยาวนานมาจนถึงปัจจุบัน ชื่อ “The Queen of Wands” (ราชินีผู้ทรงคทา) นั้น กวีได้นำมาจากตำนานไฟทาโรทัยปิซี ไฟโบนีเป็นสัญลักษณ์ของ “ผู้หญิงเก่งมีความสามารถด้านการงานเป็นเลิศ มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างตลอดเวลา”²

เรื่องราวใน “A Dream of Helen” กล่าวถึงการจุติของ Helen ซึ่งตามตำนานเชื่อว่าเป็นธิดาของ Zeus ผู้เป็นกษัตริย์ของเทพทั้งมวลของกรีก Zeus มักจะปรากฏตนเป็นหงส์ลงมามีความสัมพันธ์กับหญิงสาวในโลกมนุษย์ การนำเสนอภาพหงส์ในบทกวีจึงเป็นการใช้สัญลักษณ์แทนเพศชายผู้มีอำนาจ บทกวีนี้ได้ดำเนินเรื่องตามที่ปรากฏตามท้องเรื่องหากใช้จินตภาพต่าง ๆ ที่เป็นที่เข้าใจจักเป็นอย่างดีในหมู่ชาวตะวันตกในการสื่อความหมาย

ในตอนแรกของบทกวี “The Trees Speaks” นั้นเป็นการนำเสนอฉากและบรรยากาศของโลกเก่าแก่ดงามแห่งอุดมคติ ผู้อ่านสามารถจินตนาการความอึมเิบอุดมสมบูรณ์ของโลกนี้ที่มีจิตวิญญาณของพระแม่แห่งพื้นโลก หรือ Mother Earth ปกป้องดูแลให้ทุกอย่างกลมกลืน สัมพันธ์กันอย่างเป็นเอกภาพ ภาษาที่ใช้เราสามารถสร้างภาพดังกล่าวได้อย่างลงตัว เรารู้สึกได้ถึงการเดินทางเข้าไปสัมผัสดินแดนแห่งนี้ที่สงบนิ่ง หากมีการเคลื่อนไหวของชีวิตอย่างกลมกลืนทุกขณะ เช่น

¹ Grahn, Judy. *The Queen of Wands*. (New York: 1982) p.8-9.

² ขุนทอง อสนี ณ อยุธยา ดุหม่อไฟปิซี สำนักพิมพ์บ้านวรรณกรรม พ.ศ. 2517 หน้า 225.

I wait. The air grows crisp

My leaves curl and dry

I watch the sky

The Tree หรือต้นไม้คือสัญลักษณ์ของความเป็นแม่ ผู้งามสง่า อิ่มเต็มด้วยความอุดมสมบูรณ์และการดูแลโอบอุ้ม

“I am the fairest of them all,
elderly, talled, bedecked with leaves
my round brown branches are
flung wide as arms.”

ต้นไม้เป็นทั้งจิตวิญญาณของ “แม่” แต่ขณะเดียวกันก็เป็นสัญลักษณ์ของการเป็นประจักษ์พยานความเปลี่ยนแปลงแห่งขบวนการชีวิตทั้งมวล เมื่อ “พญาหงส์” มาเยือน จินตภาพที่น่าเสนอจะแสดงความขัดแย้งอย่างรุนแรง เพราะการโอบเนียวมาเยือนโลกนั้นนำความแตกแยก นึกชาติอย่างรวดเร็วจนมืออาจจะตั้งตัวได้

“just before the mage breaks,
just before the gossamer, the
netlike water, tears
to let him in.”

ตอน 2 ของบทกวี “The Egg of Being Speaks” นั้นเป็นการเสนอภาพของสภาวะการถือกำเนิดของชีวิตจากครรภ์มารดา กวีได้แสดงให้เห็นว่าการจะ “แตก” ออกมาเป็นชีวิตได้นั้นจะต้องมีการผสานความกลมกลืนของกายและใจเข้าด้วยกันภายใน “ฟองไข่” โดยมีแสงสว่างเรืองรองของความหวังเป็นสิ่งหล่อเลี้ยง จินตภาพที่ใช้ในตอนนี้จะนำไปสู่ภาพแสงสว่างอันเป็นสัญลักษณ์ของความหวังและความใฝ่ฝันของมนุษย์ ซึ่งผสมผสานอยู่ในการดำเนินเรื่องของตอนนี้ตั้งแต่ต้น :

“Great birds / flying like stars, points / of light on maps”
“the perfect oval with a golden heart /a cluster / of amber
possibilities”

“My mother let me / on her lap, an altar / and I was called the Flame /
of life, El-Ana,¹

¹ El-Ana : แปลว่าเปลวไฟแห่งชีวิต จากบันทึกท้ายเล่มของ The Queen of Wands (p.94) Judy Grahn เขียนว่าในหมู่เกาะ Rhodes ประเทศกรีซมีประเพณี บูชา Helen ในฐานะเทพสตรีผู้เป็นสัญลักษณ์ของเปลวไฟแห่งชีวิต

อย่างไรก็ตามสภาพการกำเนิดและเติบโตของชีวิตมิใช่เรื่องง่ายเพราะแต่ละชีวิตจะต้องผ่านการแตกออก และแบ่งแยกจากครรภ์มารดา อันเป็นภาวะที่เจ็บปวดทั้ง 2 ฝ่าย กวีสะท้อนได้ชัดเจนมากถึงสัจธรรมแห่งชีวิตที่เต็มไปด้วยการเคลื่อนไหว แบ่งแยก การกลับคืน เพราะความเป็นชีวิตนั้นมีอาจหยุดนิ่งหลังภาวะการแยกออกจากมารดานั้น การจะดำรงชีวิตได้อย่างมีความหมายยังมีสิ่งที่พึงกระทำมากมาย “to do the next / task, to break, to ask, / to find, be found, to ken / and to do more than stand / to understand.”

ในแง่ของพลังทางปัญญาที่สะท้อนจากบทกวีบทนี้นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ประเด็นที่สำคัญยิ่งคือบทกวีได้กระตุ้นให้ผู้อ่านคิดและทบทวนด้วยตนเองอีกครั้งในการรับรู้ข้อมูลจากตำนาน ประสพการณ์ หรือรับสารที่เขียนและสร้างกันมาอย่างยาวนานโดยผู้ชายในสังคมที่ผู้ชายเป็นใหญ่ สังคมต่างประณาม Helen ว่าเป็นต้นเหตุแห่งสงครามที่ยืดเยื้อและทำให้เกิดความเสียหายมากมาย ต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้ทำสงครามทั้งสองฝ่าย บทกวีบทนี้รวมทั้งบทอื่น ๆ ในงาน *The Queen of Wands* ทำให้เราต้องทบทวนตัวเองอีกครั้งและพิจารณาเรื่องทั้งหมดให้รอบด้านยิ่งขึ้นว่าแท้จริงแล้ว ใครกันแน่คือต้นเหตุและผู้ทำลาย มิฉะนั้นเราเองจะอยู่ในสภาพที่มีติดบอดและอับจน ปัญญาดังที่ Judy Grahn เขียนไว้ในกวีนิพนธ์ “They Say she is Veiled”: ซึ่งเป็นบทที่อยู่ก่อน “A dream of Helen”

They say she is veiled
and a mystery. That is
one way of looking.
Another
is that she in where
she has always been,
exactly in place,
and ait is we,
who are mystified,
we who are veiled
and without faces.

ศรวณีย์ สุขุมวาท : ผู้แปลและตีความ

WILLIAM J. HARRIS

Rib Sandwich

I wanted a rib sandwich

So I got into my car
and drove as fast as I could
to a little black restaurant-

5 bar

and walked in
and so doing
walked out

10 of
America

and didn't even
need a passport

From: Gillan, Maria M. and Gillan, Jennifer, eds. **Unsettling America: An Anthology of Contemporary Multicultural Poetry**. New York: Penguin Books, 1994, p.268.

แซนตวิชเนื้อซี่โครง

ฉันต้องการแซนตวิชเนื้อซี่โครง

จึงก้าวขึ้นรถ

และขับไปให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้

ไปยังร้านอาหารเล็ก ๆ ของคนดำ --

5

บาร์

และเดินเข้าไป

และการทำเช่นนั้น

คือเดินออก

จาก

10

อเมริกา

และไม่ต้องไข่ม้วน

หนังสือเดินทาง

วิลเลียม เจ. แฮริส

วิลเลียม เจ. แฮร์ริส (William J. Harris) เป็นกวีผิวดำ มีผลงานรวมบทกวีนิพนธ์ 2 เล่ม และงานวิจารณ์วรรณกรรม โดยเฉพาะงานวิจารณ์บทกวีของ อามรี บารากา ปัจจุบันเป็น ศาสตราจารย์ในมหาวิทยาลัยรัฐเพนซิลเวเนีย

บทกวีสั้น ๆ นี้ สะท้อนการแบ่งแยกสีผิวในสังคมอเมริกันและความรู้สึกแปลกแยกของ ชนผิวดำ เพียงประเภทอาหาร (แซนด์วิชเนื้อซี่โครง) อันเป็นส่วนเล็ก ๆ ของชีวิตประจำวันก็แบ่งแยกกลุ่มชน เพราะมีบริการเฉพาะในละแวกคนดำ แม้อยู่ในเมืองเดียวกันก็เหมือนอยู่คนละประเทศ การแบ่งแยกนี้จึงดูจะแทรกอยู่ในวิถีชีวิตและความรู้สึก ไม่เกี่ยวข้องกับสภาพทางกายภาพ เพราะการเดินเข้าร้านอาหารเล็กๆ ของคนดำก็คือการหลุดไปอีกทวีปหนึ่ง (เดินออก/จาก/อเมริกา)

กวีผิวดำผู้นี้สื่อการแบ่งแยกสีผิวและความโดดเดี่ยวของชนผิวดำด้วยการใช้คำ บทกวี 12 บรรทัดนี้ประกอบด้วยประโยคเพียงประโยคเดียว ซึ่งเชื่อมอนุประโยคอย่างหลวมๆ ด้วย คำสันธาน so (สองครั้ง) และ and (สี่ครั้ง) หากจะเปรียบก็เหมือนสังคมอเมริกันซึ่งมีกลุ่มย่อยหลายหลากอยู่กันอย่างหลวม ๆ เพียงเพราะมีภูมิลำเนาในประเทศเดียวกัน เฉพาะส่วนที่กล่าวถึงการแบ่งแยกในสังคม ความแปลกแยกและความโดดเดี่ยวของคนผิวดำ กวีเขียนความส่วนนี้โดยแบ่งเป็นหกบรรทัด บรรทัดละ 1-3 คำ (bar/and walked in/ and so doing/walked out/of / America) จึงนับได้ว่าบทกวีที่สั้นและง่ายบทนี้มีกลวิธีแสดงความคิดและความรู้สึกซึ่งสัมพันธ์กับการจัดวางคำอย่างแนบเนียน

นฤมล กาญจนทัต : ผู้แปลและตีความ

ROBERT HASS

The Image

The child brought blue clay from the creek
 and the woman made two figures: a lady and a deer.
 At that season deer came down from the mountain
 and fed quietly in the redwood¹ canyons.
 5 The woman and the child regarded the figure of the lady,
 the crude roundnesses, the grace, the coloring like shadow.
 They were not sure where she came from,
 except the child's fetching and the woman's hands
 and the lead-blue clay of the creek
 10 where the deer sometimes showed themselves at sundown.

From: Hass, Robert. **Praise**. New York: The Ecco Press, 1979. P.17

¹ redwood เป็นไม้ป่าสนชนิดหนึ่งที่มีลำต้นสูงใหญ่ เนื้อไม้สีแดง เติบโตอยู่ทั่วไปในแคลิฟอร์เนีย

จินตภาพ

5 เด็กนำดินเหนียวสีน้ำเงินมาจากลำธาร
 แล้วผู้หญิงเอามาปั้นเป็นรูปนางหนึ่งกับกวางหนึ่ง
 อดูนกนางลงมาจากภูเขา
 มาหากินอย่างเงียบ ๆ ในป่าไม้แดงที่เชิงผา
 ผู้หญิงและเด็กเพ่งพินิจดูภาพปั้นนางนั้น
 10 ดูร่างที่กลมหยาบและสีลาอันสง่างาม
 กับสีสันที่เหมือนเงา
 เขาไม่แน่ใจว่านางนั้นมาจากไหน
 รู้แต่ว่ามาจากสิ่งที่เด็กนำมาและจากมือของผู้หญิง
 กับดินเหนียวสีเทาเงินจากลำธาร
 ซึ่งกวางมาปรากฏตัวเป็นครั้งแรกยามอาทิตย์อัสดง

โรเบิร์ต ฮาส

โรเบิร์ต ฮาส (Robert Hass) เกิดเมื่อปี ค.ศ.1941 ที่ซานฟรานซิสโก ได้รับการยกย่องให้เป็นรัตนกวีของอเมริกา (Poet Laureate of The United States) ระหว่างปีค.ศ. 1995-1996 เขาเกิดและโตในรัฐแคลิฟอร์เนีย ธรรมชาติและภูมิประเทศอันงามตระหง่านของแถบนั้นจึงมีอิทธิพลต่อความคิดและงานสร้างสรรค์ของเขา กวีนิพนธ์ชุดแรกของเขาจะมีลักษณะเป็นการพรรณนาธรรมชาติที่แข็งแกร่งและสง่างามของแถบชายฝั่งแคลิฟอร์เนีย จากธรรมชาติภายนอกเขาเริ่มหันมาพิจารณาธรรมชาติภายใน บทกวีระยะต่อมาจึงเป็นบทกวีแห่งความคิด โดยการใช้ธรรมชาตินั้นเองมาเป็นสัญลักษณ์สื่อความรู้สึกนึกคิดที่สลับซับซ้อนขึ้นทุกที

ใน “The Image” โรเบิร์ต ฮาส ใช้ภาษาและลีลาที่เรียบง่ายสร้างจินตภาพของผู้หญิง เด็ก และดินเหนียวจากลำธาร เพื่อสื่อความหมายเกี่ยวกับองค์ประกอบและกระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปะ ซึ่งในที่นี้องค์ประกอบที่สำคัญคือ ผู้หญิง เด็ก และดินเหนียวจากลำธาร เมื่อผู้หญิงปั้น “นางหนึ่งและกวางหนึ่ง” เสร็จ ทั้งผู้หญิงและเด็กไม่แน่ใจว่า “นาง” นั้นมาจากที่ใด เพราะด้วยมือของผู้หญิง ดินเหนียวที่เด็กนำมาจากลำธารได้กลายเป็นงานศิลปะ ที่ผู้สร้างเองก็ไม่แน่ใจว่านางที่มีร่างกลมกลึงและสง่างามนั้นมาจากไหน

อาจกล่าวได้ว่าในบทกวีนี้ กวีเสนอความคิดที่ว่าในกระบวนการสร้างสรรค์นั้นจะต้องมีองค์ประกอบอื่นนอกจากมือของผู้สร้างและวัตถุดิบที่ใช้ในการสร้าง เหตุใดผู้หญิงและเด็กจึงไม่ตั้งใจและสงสัยว่ารูปปั้นกวางมาจากที่ใด น่าจะเป็นเพราะกวางปรากฏเป็นรูปเป็นร่างและมีตัวจริงที่ทั้งเด็กและผู้หญิงแลเห็นอยู่ ส่วน “นาง” นั้น ผู้หญิงจะได้มาจากไหนถ้าไม่ใช่จากจินตนาการของตนเอง และจินตนาการนี้เองที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในกระบวนการสร้างสรรค์

นิตยา มาศะวิสุทธิ: ผู้แปลและตีความ

LANGSTON HUGHES

Merry-Go-Round

Colored child at carnival :

Where is the Jim Crow Section
On this merry-go-round,
Mister, cause I want to ride ?
5 Down South where I come from
White and colored
Can't sit side by side.
Down South on the train
There's a Jim Crow car.
10 On the bus we're put in the back
But there ain't no back
To a merry-go-round!
Where's the horse
For a kid that's black?

From: Hughes, Langston. **Selected Poems of Langston Hughes**. First edition. New York:
Vintage Books a division of Random House Inc., 1959. P.194

ม้าหมุน

เด็กผิวดำที่สวนสนุก:

คุณคะหนูอยากเล่นม้าหมุน
 บอกหนูหน่อย
 ว่าที่สำหรับจิมโครอยู่ตรงไหน
 ที่ทางใต้บ้านหนู
 5 คนชวากับคนดำ
 นั่งด้วยกันไม่ได้
 ที่ทางใต้รถไฟ
 ยังต้องมีตุ้สำหรับจิมโคร
 บนรถเมล์เขาให้เรานั่งด้านหลัง
 10 แต่ม้าหมุนไม่มีด้านหลัง
 แล้วม้าตัวไหนล่ะ
 สำหรับเด็กผิวดำอย่างหนู

แล็งสตัน ฮิวจ์

- LANGSTON HUGHES

As I Grew Older

It was a long time ago.
I have almost forgotten my dream.
But it was there then,
In front of me,
5 Bright like a sun
My dream.

And then the wall rose,
Rose slowly,
Slowly,
10 Between me and my dream.
Rose slowly, slowly,
Dimming,
Hiding,
The light of my dream.
15 Rose until it touched the sky
The wall.

Shadow.
I am black.

I lie down in the shadow.
20 No longer the light of my dream before me,
Above me.
Only the thick wall.
Only the shadow.

My hands!
25 My dark hands!
Break through the wall!
Find my dream!
Help me to shatter this darkness,
To smash this night,
30 To break this shadow
Into a thousand lights of sun,
Into a thousand whirling dreams
Of sun!

From: Hughes, Langston. **Selected Poems of Langston Hughes**. First edition. New York:
Vintage Books a division of Random House Inc., 1959. P.11

เมื่อฉันมีอายุขึ้น

- นานมาแล้ว
 จนฉันเกือบจะลืมเรื่องที่ฉันฝันไป
 แต่ตอนนั้นมันเป็นความฝัน
 ที่อยู่ตรงหน้าฉันจริง ๆ
 5 ความฝัน
 ที่สว่างไสวเจิดจ้าตั้งดวงอาทิตย์
- แล้วจู่ ๆ ก็มีกำแพงผุดขึ้นมา
 ขึ้นมาช้า ๆ
 ช้า ๆ
 10 กั้นกลางระหว่างฉันกับความฝัน
 ผุดขึ้นมาช้า ๆ
 ทำให้แสงเริ่มสลัว
 บดบัง
 แสงแห่งความฝันจนหมดสิ้น
 15 กำแพงสูงขึ้นเรื่อย ๆ
 จนจรดท้องฟ้า
- เงา
 ตัวฉันมีสีดำ
- ฉันลงนอนภายใต้เงานั้น
 20 ไม่มีแสงแห่งความฝันอยู่ตรงหน้าฉันอีกต่อไปแล้ว
 เบื้องบน
 มีแต่กำแพงหนา
 มีแต่เงา

25

มือฉัน
มือที่มิดดำนี้แหละ
ต้องฝ่าทะลุกำแพงให้ได้
หาความฝันให้พบ
ช่วยฉันทลายความมืด
ทุบกลางคืนให้แตก

ทำเงาให้แหลกสลาย
เพื่อเข้าสู่โพ้นแสงแห่งดวงอาทิตย์
สู่ความฝันนับพันของดวงอาทิตย์
ที่หมุนตัวตัวอย่างรวดเร็ว

แล้งสตัน ฮิวจ์

แล็งสตัน ฮิวจ์ (Langston Hughes) เป็นกวีผิวดำชาวอเมริกัน (African American) เกิดเมื่อปี ค.ศ 1902 เคยได้รับสมญานามว่าเป็น “รัตนกวีของคนผิวดำ” เขาเป็นกำลังสำคัญในการฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมของคนอเมริกันในทวีปอเมริกา ในช่วง 1902 และ 1903 ผลงานของเขามีอิทธิพลอย่างมากต่อกวีผิวดำรุ่นต่อมา

บทกวีของเขามีพื้นฐานมาจากเพลงประเภท “blues”¹ และจากชีวิตอันลำเค็ญในวัยเด็กซึ่งถูกกีดกัน เพราะเป็นคนผิวดำ เนื้อหาของเขามักจะเป็นกวีนิพนธ์ นวนิยาย หรือ จุลอุปรากร จึงมักจะเป็นเรื่องชีวิตของคนอเมริกันในอเมริกา เขาต้องการสร้างงานศิลปะ เพื่อให้คนผิวดำของเขาได้อ่านและเข้าใจ เขาจึงเลือกใช้วรรณศิลป์ที่ง่าย และไม่ซับซ้อน ซึ่งส่วนใหญ่มาจากภาษาพูด ดนตรี และสภาพความเป็นอยู่ของคนผิวดำด้วยกัน

“Merry-Go-Round” หรือ “ม้าหมุน” เป็นเรื่องของเด็กผิวดำที่อยากจะเล่นม้าหมุน แต่ความที่เป็นเด็กจากรัฐทางใต้ซึ่งคุ้นเคยกับการถูกกีดกัน และการแบ่งแยกผิว ไม่ว่าจะเป็นรถไฟหรือรถเมล์ “White and Colored can’t sit side by side” เด็กจึงเกิดความงุนงงว่า ถ้าจะเล่นม้าหมุนซึ่งไม่มีหน้าไม่มีหลัง เพราะม้าหมุนหมุนเป็นวงกลม แล้วตนซึ่งเป็นเด็กผิวดำจะนั่งตรงไหน

ถ้าเราตั้งคำถามต่อไปอีกว่า เหตุใด Hughes จึงใช้ Merry-Go-Round เป็นตัวตั้ง นอกจากเหตุผลที่ว่า Merry-Go-Round ไม่มีหน้าไม่มีหลัง เป็นไปได้หรือไม่ที่เขาใช้ Merry-Go-Round เพราะ Merry-Go-Round ให้ความรู้สึกที่เป็นอิสระและสนุกสนานดูจากชื่อก็จะเห็นว่าเป็นความสนุกสนานที่หมุนไปเรื่อย ๆ เหมือนจะไม่รู้จบ แต่ในขณะเดียวกัน Merry-Go-Round ก็เป็นส่วนหนึ่งของ “Carnival” ซึ่งเป็นความรื่นเริงสนุกสนานชั่วคราว จึงไม่จริงจังยั่งยืน ดังนั้น การที่ Merry-Go-Round ไม่มีหน้าไม่มีหลัง ไม่มีการแบ่งแยกผิว ก็เป็นเพียงสิ่งที่เกิดขึ้นชั่วคราว เพราะโลกแห่งความจริงไม่เป็นเช่นนั้น เด็กผิวดำที่สนุกสนานกับการเล่นม้าหมุนก็ต้องกลับไปสู่โลกแห่งความจริงที่ “White and Colored can’t sit side by side”

พลังและเสน่ห์ของบทกวีนี้อยู่ที่การที่กวีสามารถเสนอปัญหาสำคัญของสังคมอเมริกันให้ผู้อ่านได้รับรู้โดยผูกเป็นเรื่องง่ายๆ ธรรมดา และเล่าเรื่องนั้นผ่านสายตาเด็กที่ไร้เดียงสา ทำให้กระทบใจผู้อ่านและในขณะเดียวกันก็สามารถรับสารที่กวีต้องการจะถ่ายทอดได้อย่างสมบูรณ์

“As I Grew Older” เป็นเรื่องของคนผิวดำซึ่งหลังจากที่สูญเสียความใฝ่ฝันและยอมจำนนอยู่ภายใต้เงามืดมานาน ก็ตัดสินใจลุกขึ้นต่อสู้ เพื่อช่วงชิงความใฝ่ฝันอันเจิดจ้าของเขากลับคืนมา

ในการบรรยายชะตากรรมของ “I” ซึ่งเป็นคนผิวดำในบทกวีนี้ Langston Hughes เล่นกับคำ 2 กลุ่ม ซึ่งมีความหมายตรงกันข้าม กลุ่มหนึ่ง หมายถึง ความสว่าง เช่น คำว่า bright, light, sun อีกกลุ่มหนึ่ง หมายถึง ความมืด เช่น darkness, night, shadow, dimming นอกจากนั้นยังใช้จังหวะและลีลาที่สอดคล้องกับเรื่องและอารมณ์ของ “I” อีกด้วย

¹ เป็นเพลงซึ่งมีที่มาจากพวกนิโกรในอเมริกา มักมีท่วงทำนองค่อนข้างเศร้าแสดงความรู้สึกอันขมขื่นของพวกเขา

ใน 4 ท่อนแรก กวีใช้ลีลาและจังหวะที่เนิบช้า “I” ผู้เล่าเรื่องเข้าฟังย้อนหลังถึงความไฝ่ฝันอันเจิดจ้า ซึ่งเขาเคยมี แล้ววันหนึ่งก็มีกำแพงโผล่ขึ้นมาขวางกั้นระหว่างตัวเขากับความไฝ่ฝัน ขณะที่กำแพงสูงขึ้นอย่างช้าๆ แสงแห่งความฝันของเขาก็ค่อยๆ สลัวลงทุกที จนในที่สุด เมื่อกำแพงสูงขึ้นไปจนจดท้องฟ้า บดบังแสงแห่งความไฝ่ฝันจนหมดสิ้น เขาต้องยอมจำนนอยู่ภายใต้เงามืดนั้น

จากจังหวะที่เนิบๆ ช้าๆ ใน 4 ท่อนแรก กวีเปลี่ยนเป็นลีลาและจังหวะที่เร็วและแรงใน 2 ท่อนสุดท้าย เมื่อ “I” ตัดสินใจที่จะลุกขึ้นต่อสู้ช่วงนี้กวีใช้คำที่รุนแรง และมีความหมายในเชิงทำลายทั้งสิ้น เช่น “break” “shatter” “smash” เพราะ “I” ได้ประกาศว่า จะใช้มือดำๆ ของเขา ทะลุทลายกำแพง “Shatter this darkness “ ” smash this night” เพื่อเข้าสู่ “พ้นแสงแห่งดวงอาทิตย์” บทกวีจบลงด้วยน้ำเสียงที่เต็มไปด้วยความหวัง

นิตยา มาศะวิสุทธิ : ผู้แปลและตีความ

- DAVID IGNATOW

The Bagel

I stopped to pick up the bagel
rolling away in the wind,
annoyed with myself
for having dropped it. •
5 as it were a portent.
Faster and faster it rolled,
with me running after it
bent low, gritting my teeth,
and I found myself doubled over
10 and rolling down the street
head over heels, one complete somersault
after another like a bagel
and strangely happy with myself.

From : Poulin Jr., A. ed. **Contemporary American Poetry**. Fifth Edition. Boston.
Houghton Mifflin Company. 1991. P. 259.

เบเกิ้ล¹

ฉันหยุดเดินเพื่อก้มลงเก็บเบเกิ้ล
 ที่หมุนกลิ้งไปตามลม
 หงุดหงิดกับตัวเอง
 ที่ทำมันหล่น
 5 เพราะเป็นยางที่ไม่ดี
 มันกลิ้งเร็วขึ้นเรื่อย ๆ
 ฉันวิ่งตามมัน
 ก้มตัวลงต่ำ กัดฟัน
 แล้วรู้สึกงาตัวเองกำลังตีสอง
 10 กลิ้งไปตามถนน
 หกคะเมน ตีสอง
 ครั้งแล้วครั้งเล่า เหมือนเจ้าเบเกิ้ลนั้น
 แล้วรู้สึกพอใจกับตัวเองอย่างประหลาด

เดวิด อิกนาโท

¹ ขนมปังชนิดหนึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นอาหาร “ประจำชาติ” ของคนยิวอเมริกัน มีลักษณะเป็นวงกลมมีรูตรงกลางเหมือนโดนัท แต่เนื้อแป้งเหนียวและหนากกว่า ส่วนมากมักจะขายกันตามข้างถนน

เดวิด อิกนาโท (David Ignatow) เป็นกวีอเมริกันร่วมสมัยเกิดเมื่อปี ค.ศ.1914 ที่ บรูคลิน นครนิวยอร์ก ผ่านการทำงานมากมายหลายอย่าง ตั้งแต่เป็นพนักงานขาย คนงานท่าเรือ ไปจนถึงเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย เคยได้รับรางวัลทางกวีนิพนธ์หลายรางวัล และในปี ค.ศ.1975 ได้รับรางวัล “Bollinger Prize in Poetry”

ในหมู่งกวีร่วมสมัยด้วยกัน David Ignatow เป็นกวีที่ไม่เหมือนใครและไม่ชอบตามอย่างใคร ความเป็นตัวของตัวของเขาทำให้เขาเสี่ยงที่จะไม่ใช่ภาษาตามสมัยนิยม และต่อต้านกฎเกณฑ์ทางวรรณศิลป์ที่ตายตัว จุดเด่นของกวีนิพนธ์ของเขายู่ที่อารมณ์ขันและความตรงไปตรงมา เขาเชื่อว่าการสื่อความหมายอย่างตรงไปตรงมาเป็นการสร้างพลังให้แก่กวีนิพนธ์

“The Bagel” เป็นบทกวีสั้นๆ ที่ดูเหมือนจะไม่มีสาระสำคัญอะไร กวีบรรยายถึง “ผู้เล่า” ซึ่งทำเบเกิ้ลหล่นกลิ้งไปตามถนน แล้วตัวเองก็ออกวิ่งตามเพื่อจะเก็บเบเกิ้ลที่ตกนั้นให้ได้ ในที่สุดพบว่าตัวเองหกล้มตะลึงกลิ้งไปตามถนนเหมือนเบเกิ้ล และรู้สึกพอใจกับตัวเองทั้งๆที่ยังเก็บเบเกิ้ลไม่ได้

จุดเด่นของบทกวีนี้มีหลายประการ ประการแรกคือการที่กวีสามารถเสนอภาพของคนที่ยังและกลิ้งตามเบเกิ้ลได้อย่างเด่นชัดจนทำให้น่าขบขัน นอกจากภาพที่เด่นชัด สารที่บทกวีนี้สื่อยังมีอะไรที่น่าขบคิดถึงแม้ว่าเสียงจะค่อนข้าง “ซีเล็น” ไม่จริงจังซึ้งซึ้งนัก สิ่งที่น่าคิดก็คือเหตุใด “ผู้เล่า” จึงรู้สึกหงุดหงิดเมื่อทำเบเกิ้ลหล่น และเหตุใดเขาจึงรู้สึกพอใจกับตัวเองอย่างประหลาดเมื่อเขาหกล้มตะลึงกลิ้งตามเบเกิ้ลทั้งๆที่ยังเก็บเบเกิ้ลที่หล่นไม่ได้ ในบรรทัดที่ 5 “ผู้เล่า” บอกว่าเขาหงุดหงิดเพราะการทำเบเกิ้ลหล่นเป็นสิ่งที่ไม่ดี ความเชื่อเช่นนั้นอาจจะมาจากคตินิยมของคนยิว อย่างไรก็ตามมีเรื่องที่เล่ากันต่อมาในหมู่นักยิวว่า ครั้งหนึ่งมีปราชญ์นักบวช (Rabbi) ผู้มีชื่อเสียงคนหนึ่ง ปราชญ์ผู้นี้เป็นผู้ที่คนยิวเคารพนับถือมาก จึงมีสาวกมาเยี่ยมคารวะมากมาย ขณะที่นักบวชผู้นี้กำลังจะตาย ก่อนสิ้นใจนักบวชได้พูดพึมพำขึ้นว่า “ชีวิตเหมือนเบเกิ้ล” ถ้า “ผู้เล่า” เชื่อตามที่นักบวชพูดว่า “ชีวิตเหมือนเบเกิ้ล” การทำเบเกิ้ลหล่นย่อมเป็นสิ่งที่ไม่ดีและน่าจะทำให้รู้สึกหงุดหงิดได้ แต่เมื่อเขาได้ปล่อยให้ตัวเองกลิ้งไปตามเบเกิ้ลและสนุกสนานไปกับการหกล้มตะลึงกลิ้ง ก็เท่ากับเขาได้ปลดปล่อยตัวเองออกจากความเชื่อและคตินิยมซึ่งเป็นเสมือนเครื่องพันธนาการที่ผูกติดกับชีวิตเขามานาน ความรู้สึกอิสระเสรีไม่ผูกติดหรือยึดกับอะไร ทำให้เขาเกิดความพอใจกับตัวเอง ทั้งๆที่ขณะนั้นเขาเองก็ไม่เข้าใจว่าเหตุใดจึงรู้สึกเช่นนั้น

นิตยา มาศะวิสุทธิ : ผู้แปลและตีความ

KENNETH KOCH

Permanently

One day the Nouns were clustered in the street.
 An Adjective walked by, with her dark beauty.
 The Nouns were struck, moved, changed.
 The next day a Verb drove up, and created the Sentence.

5 Each Sentence says one thing-----for example, "Although it
 was a dark rainy day when the Adjective walked by, I
 shall remember the pure and sweet expression on her face
 until the day I perish from the green, effective earth."

or, "Will you please close the window, Andrew?"

10 Or, for example, "Thank you, the pink pot of flowers on
 the window sill has changed color recently to a light
 yellow, due to the heat from the boiler factory which
 exists nearby."

15 In the springtime the Sentences and the Nouns lay silently
 on the grass.

A lonely Conjunction here and there would call, "And!
 But!"

But the Adjective did not emerge.

20 As the adjective is lost in the sentence,
 So I am lost in your eyes, ears, nose, and throat-----
 You have enchanted me with a single kiss
 Which can never be undone
 Until the destruction of language.

1956

ชั่วกาลนาน

วันหนึ่งค่านามเกาะกลุ่มกันอยู่บนถนน
คำคุณศัพท์ผู้มีความงามอันลึกลับเดินผ่านมา
ค่านามตะลึงงัน หวั่นไหว แปรเปลี่ยน
วันต่อมาคำกริยาขับรถผ่าน แล้วสร้างประโยชน์

- 5 แต่ละประโยคพูดถึงสิ่งเดียว...เช่น “ถึงแม้ว่า
วันที่คุณศัพท์เดินผ่านมา จะมีดฟ้ามัวฝน ฉัน
ก็จะยังจำสีหน้าอันอ่อนหวานและบริสุทธิ์ของเธอได้
จวบจนวันที่ฉันมลายหายไปจากโลกอันเขียวชอุ่ม”
หรือ “เธอช่วยเปิดหน้าต่างหน่อยซิ แอนดรู”
10 หรือ เช่น “ขอบใจนะ เมื่อเร็ว ๆ นี้กระถางดอกไม้สีชมพู
บนขอบหน้าต่างเริ่มเปลี่ยนสี
เป็นเหลืองอ่อน เป็นเพราะความร้อนจากหม้อต้มน้ำในโรงงาน
ที่อยู่แถว ๆ นี้”
ในฤดูใบไม้ผลิ ประโยคและค่านามนอนสงบเงียบ
15 อยู่บนพื้นหญ้า
คำสันธานผู้ว่าเหว ร้องเรียกอยู่ทางโน้นที่ทางนี้ที่ว่า “และ!
แต่!”
แต่คำคุณศัพท์ไม่ปรากฏตัว
ในทำนองเดียวกันกับที่คำคุณศัพท์ถูกกลืนหายไปประโยค
20 ฉันก็ถูกกลืนหายเข้าไปในดวงตา หู จมูก และคอของเธอ...
เธอตรึงฉันไว้ด้วยจุมพิตเพียงครั้งเดียว
จุมพิตที่ไม่มีวันคลาย
จนกว่าภาษาจะถูกทำลาย

เคนเนท คอช

เคนเนท คอช (Kenneth Koch) เกิดเมื่อปี ค.ศ.1925 ที่เมือง Cincinnati รัฐ Ohio จบการศึกษามาจากมหาวิทยาลัย Harvard และได้รับปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัย Columbia ปัจจุบันเป็นอาจารย์สอนนิพนธ์วรรณคดีเปรียบเทียบอยู่ที่มหาวิทยาลัย Columbia

Kenneth Koch เป็นผู้หนึ่งที่มีส่วนร่วมในการก่อตั้ง “กวีกลุ่มนิวยอร์ก” ได้รับอิทธิพลจากนักเขียน “แนวหน้า” ของฝรั่งเศส โดยเฉพาะ Guillaume Apollinaire และนักเขียน Surrealist เช่น Max Jacob และ Pierre Reverdie นอกจากนั้นเขายังชื่นชมงานเขียนของ Garcia Lorca กวีเลื่องชื่อของสเปน งานระยะต้นของเขาค่อนข้างจะเข้มงวดในเรื่องรูปแบบ เขานิยมเขียนในลักษณะที่เป็นเรื่องเล่า ภายหลังเขาเริ่มเขียนงานที่เรียบง่ายและมีลักษณะเป็นเรื่องเล่าขึ้น ซึ่งเขายอมรับว่าส่วนหนึ่งเป็นอิทธิพลของ Frank O’ Hara กวีกลุ่มนิวยอร์กด้วยกัน

งานรวมบทกวีของ Kenneth Koch มีมากมายและครอบคลุมช่วงเวลาหลายทศวรรษ นอกจากบทกวีแล้ว Kenneth Koch ยังเขียนบทละครและเขียนหนังสือที่เกี่ยวกับการสอนการเขียนกวีนิพนธ์ให้แก่เด็กอีกด้วย

“Permanently” เป็นบทกวีที่ “เล่น” กับองค์ประกอบของภาษา โดยแยกแยะให้เห็นลักษณะเฉพาะของคำแต่ละชนิด เช่น คำนาม คำกริยา คำคุณศัพท์ และคำสันธาน และแสดงให้เห็นบทบาทของคำเหล่านั้นเมื่อนำมาประกอบกันเป็นประโยค ที่น่าสนใจก็คือการที่กวีนำความสัมพันธ์ระหว่างคำกับประโยคมาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิง

กวีเสนอประเด็นของบทกวีนี้อย่างมีอารมณ์ขัน ด้วยน้ำเสียงที่ “ขี้เล่น” กวีใช้กลวิธีทางวรรณศิลป์ที่เรียกว่า บุคลาธิษฐาน บรรยายลักษณะเฉพาะตัวของคำแต่ละชนิดได้อย่างมีชีวิตชีวา เช่น คำนามจะมีลักษณะเหมือนหนุ่มคะนองที่เกาะกลุ่มกันอยู่ตามถนน คำคุณศัพท์มาในมาดของหญิงสาวที่มีความงามอันลึกกลับทำให้หนุ่มคะนองตะลึงงัน แต่ก็ทำอะไรไม่ได้ คำกริยาดูจะมีระดับกว่าเพื่อนเพราะขบถยนต์ผ่านมา แล้วเก็บคำชนิดต่างๆ ที่เกาะอยู่ตามท้องถนนมาสร้างเป็นประโยคขึ้น

ที่น่าสังเกตก็คือ ประโยคแต่ละประโยคที่สร้างขึ้นมานั้น ไม่ค่อยจะมีสาระอะไรที่เป็นแก่นสารนัก บทบาทและความสำคัญของแต่ละคำก็ดูจะสูญเสียความเป็นตัวของตัวเองไป เมื่อเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของประโยค โดยเฉพาะคำคุณศัพท์ที่มีความสวยงามทำให้คนตะลึง เธอจะปรากฏตัวอยู่ในทุกประโยค แต่ความสำคัญของเธอจะถูกกลืนหาย กลายเป็นเพียงส่วนประกอบของคำนามไป

ในตอนสุดท้ายกวีได้เปรียบคำคุณศัพท์กับ “ผู้พูด” ซึ่งถูกกลืนหายไปในดวงตา หู จมูก และคอของหญิงคนรัก เช่นเดียวกับที่คำคุณศัพท์ถูกกลืนหายเข้าไปในประโยค เมื่อใดประโยคถูกทำลาย คำคุณศัพท์ก็จะเป็นอิสระ เช่นเดียวกับ “ผู้พูด” ซึ่งจะเป็นอิสระจากจุมพิตของหญิงคนรัก และจะไม่ถูกกลืนหายเข้าไปในดวงตา หู จมูก และคอ ของเธออีกต่อไป

การทำให้ชนิดของคำต่างๆ ที่ไม่มีชีวิต กลายมาเป็นคนที่ได้มไปด้วยสีสันและชีวิตชีวา กับ
การใช้น้ำเสียงเชิงหยอกล้อขี้เล่น ทำให้บทกวีสื่ออารมณ์ที่สนุกสนานและดูไม่จริงจัง ทั้งๆ ที่
ประเด็นที่กวีเสนอเกี่ยวกับภาษานั้นเป็นเรื่องที่น่าคิดและจริงจัง

นิตยา มาศะวิสุทธิ : ผู้แปลและตีความ

WING TEK LAM

Chinese Hot Pot

My dream of America
is like *da bin louh*
with people of all persuasions and tastes
sitting down around a common pot
5 chopsticks and basket scoops here and there
some cooking squid and others beef
some tofu or watercress
all in one broth
like a stew that really isn't
10 as each one chooses what he wishes to eat
only that the pot and fire are shared
along with the good company
and the sweet soup
spooned out at the end of the meal.

From: Gillan, Maria Mazziotti and Gillan, Jennifer, eds. **Unsettling America : An Anthology of Contemporary Multicultural Poetry**. New York : Penguin Books, 1994. P. 322- 323.

หม้อไฟแบบจีน

ความฝันของฉันเกี่ยวกับอเมริกา
 ก็เหมือน ต่ำ ปั้น เล่า
 ที่มีคนต่างความเชื่อและรสนิยม
 นั่งล้อมวงรอบหม้อไฟ
 5 ตะเกียบ และตะกร้อ อยู่ตรงนี้และตรงนั้น
 บางคนก็ใส่ปลาหมึก บางคนก็ใส่น้ำ
 บางคนก็ใส่เต้าหู้ หรือผักน้ำ
 ทั้งหมดอยู่ในน้ำแกงหม้อเดียวกัน
 คล้ายสตู ซึ่งจริง ๆ มิใช่
 10 ขณะที่แต่ละคน เลือกสิ่งที่ตนอยากกิน
 เพียงแต่ใช้หม้อและไฟร่วมกัน
 พร้อมทั้งความเป็นเพื่อน
 และน้ำแกงรสโอชา
 ตักออกมาตอนจบมือ

วิง เต็ก หล่ำ

วิง เต็ก หล่ำ (Wing Tek Lam) เป็นชาวอเมริกันเชื้อสายจีน เป็นนักธุรกิจและกวีชาวฮอนโนลูลู รัฐฮาวาย บทกวีสั้น ๆ บทนี้เปรียบสังคมอเมริกันกับการกินอาหารประเภทจุ่มลวกของจีน ซึ่งผู้รับประทานจะล้อมวงรอบหม้อไฟ เอาเนื้อสัตว์ ผัก ฯลฯ ที่ตนชอบใส่ตระกร้อจุ่มลวกในน้ำแกงเดือด ๆ ในหม้อไฟใบเดียวกัน ท้ายสุดก็ตักน้ำแกงซึ่งมีรสหวานของเครื่องปรุงที่แต่ละคนเอาลวกมารับประทาน

ภาพเปรียบในบทกวีนี้ กวีระบุว่าเป็น “ความฝันเกี่ยวกับอเมริกา” น่าสังเกตว่าลักษณะเด่นคือความเป็นชุมชนและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ซึ่งแม้จะต่างคนต่างดำเนินกิจกรรมตาม “ความเชื่อและรสนิยม” ของตนเอง แต่ก็มีส่วนร่วมคือ “หม้อไฟ” เดียวกัน และมี “ความเป็นเพื่อน” อยู่ตลอดเวลา ผลของกิจกรรมนี้คือน้ำแกงรสดี ซึ่งแต่ละคนจะได้ลิ้มรสในท้ายที่สุด

ผู้ที่คุ้นเคยกับประวัติศาสตร์สหรัฐอเมริกา คงจะทราบดีว่า เมื่อแรกก่อตั้งเป็นประเทศนั้นมีประชากรมาจากชนหลายเชื้อชาติหลายวัฒนธรรม ซึ่งคนตะวันตกมักกล่าวว่าประชากรเหล่านี้ถูกหล่อหลอม (เหมือนโลหะ) ใน “หม้อหลอม” (melting pot) เป็นชนชาติใหม่ คือ ชนชาติอเมริกัน มีวัฒนธรรมเฉพาะตนต่างจากวัฒนธรรมของโลกเก่า แต่เป็นที่รู้โดยทั่วไปว่าชาวอเมริกันมีลักษณะปัจเจก-นิยมสูงมาก จนบางครั้งความเป็นชุมชนที่ร่วมกิจกรรมกันออกจะหายาก

บทกวีของ วิง เต็ก หล่ำ ดูเหมือนจะเสนอการประสานชนชาติและวัฒนธรรมในมิติของคนตะวันตก ซึ่งมีความเป็นชุมชนและความผูกพันกันอยู่มาก อาหารหม้อไฟของกวีเชื้อสายจีนผู้นี้ชวนให้นึกถึงความเป็นมนุษย์ (มิใช่โลหะ) และความเป็นเพื่อน แม้จะมีความหลากหลาย แต่ก็มีการประสานสัมพันธ์จนก่อให้เกิดสิ่งดีงามและความรื่นรมย์ ต่างจากจินตภาพของโลหะที่ถูกหลอมให้เป็นเนื้อเดียวตามคำเปรียบชนชาติใหม่ในวัฒนธรรมตะวันตก

นฤมล กาญจนทัต : ผู้แปลและตีความ

DENISE LEVERTOV

The Ache of Marriage

The ache of marriage:

thigh and tongue, beloved,
are heavy with it,
it throbs in the teeth

5 We look for communion
and are turned away, beloved,
each and each

It is leviathan and we
in its belly

10 looking for joy, some joy
not to be known outside it

two by two in the ark of
the ache of it.

1964

From : Hoover, Paul ed. **Post Modern American Poetry**. First edition. New York: W.W.
Norton & Company, Inc., 1994. P.87

ความปวดร้าวแห่งชีวิตคู่

ความปวดร้าวแห่งชีวิตคู่:

5 ซาอ่อนและลั่น ที่รัก
 หนักอึ้งด้วยความปวดร้าว
 มันลั่นสะท้านเข้าไปถึงพื้น
 เราแสวงหาความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
 แต่ถูกปฏิเสธ...ที่รัก
 ทีละคน ทีละคน

10 มันคือปลาใหญ่ แล้วเรา
 ก็อยู่ในท้องมัน
 แสวงหาความหลุดร่อน ความหลุดร่อน
 ที่หาไม่ได้ภายนอก

 เข้าไปทีละคู่ในนาวาลำใหญ่
 ของความปวดร้าวแห่งชีวิตคู่

เดนิส เลเวอร์ทอฟ

DENISE LEVERTOV

The Blind Man's House At The Edge Of The Cliff

At the jutting rim of the land he lives,
but not from ignorance,
not from despair.
He knows one extra step from his seaward
5 wide-open door would be
a step into salt air,
and he has no longing to shatter himself
far below, where the breakers
grind granite to sand.
10 No, he has chosen a life
pitched at the brink, a nest on the swaying
tip of a branch, for good reason:

dazzling within his darkness
to the elusive deep horizon. Here
15 nothing intrudes, palpable shade,
between his eager
inward gaze
and the vast enigma.
If he could fly he would drift forever
20 into that veil, soft and receding.

He knows that if he could see
he would be no wiser.
High on the windy cliff he breathes
face to face with desire.

บ้านชายตาบอดที่ริมผา

- เขาอยู่ที่ริมสุดของแผ่นดิน ซึ่งยื่นออกไปในทะเล
 ไม่ใช่เพราะเขาไม่รู้
 ไม่ใช่เพราะเขาลิ้นหวัง
 เขารู้ว่าถ้าก้าวเลยไปเพียงก้าวเดียว
 5 จากประตูที่เปิดออกกว้างสู่ทะเล
 เขาก็จะลอยละล่องไปกับไอลทะเล
 แต่เขาไม่ปรารถนาที่จะให้ร่างของเขาแหลกสลาย
 อยู่เบื้องล่าง ตรงที่คลื่น
 บดขยี้หินแกรนิตจนป็นเป็นทราย
 10 เขาไม่ปรารถนาอะไรเช่นนั้น
 เขาเลือกชีวิต
 ที่หมิ่นเหม่ เหมือนรั้งนกที่กวัดแกว่ง
 อยู่ปลายกิ่งไม้ เขามีเหตุผลที่ดี:
- 15 สว่างวาบในความมืด
 คือชอกหลิบที่เร้นลับ ณ ที่นี้
 ไม่มีอะไรล่วงล้ำได้ เงามะจางชัด
 อยู่ระหว่างการเพ่งเข้าข้างใน
 ด้วยใจจดจ่อของเขากับปริศนาอันไพศาล
 20 ถ้าบินได้เขาก็จะลอยล่อง
 สู่ผ้านุ่มที่คอยแต่จะถอยห่าง
- เขารู้ดีว่าถ้าเขามองเห็น
 เขาคงจะไม่รอบรู้ไปกว่านี้
 สูงลิบบนหน้าผาที่ต้องแรงลม เขาสุดลมหายใจ
 เฝยัญหน้ากับแรงแห่งปรารถนา

เดนิส เลเวอร์ทอฟ

DENISE LEVERTOV

In Thai Binh (Peace) Province*For Muriel and Jane*

I've used up all my film on bombed hospitals,
 bombed village schools, the scattered
 lemon yellow cocoons at the bombed silk-factory,

and for the moment all my tears too
 5 are used up, having seen today
 yet another child with its feet blown off
 a girl, this one, eleven years old,
 patient and bewildered in her home, a fragile
 Small house of mud bricks among rice fields.

10 So I'll use my dry burning eyes
 to photograph within me
 dark sails of the river boats,
 warm slant of afternoon light
 apricot on the brown, swift, wide river,
 15 village towers--church and pogoda--on the far shore,

and a boy and small bird both
 perched, relaxed, on a quietly grazing
 buffalo. Peace within the
 long war.

20 It is that life, unhurried, sure, persistent,
 I must bring home when I try to bring
 the war home.

Child, river, light
Here the future, fabled bird
25 that has migrated away from America,
nests, and breeds, and sings,

common as any sparrow

From : Forche, Carolyn ed. **Against Forgetting**. First Edition. New York : W.W. Norton
& Company, 1993. P. 331-332

ณ ไทบิน - จังหวัด “สันติภาพ”

สำหรับ มิวเรียว และเจน

ฉันใช้ฟิล์มจนหมด ถ่ายภาพโรงพยาบาลที่ถูกระเบิด
โรงเรียนในหมู่บ้านที่ถูกระเบิด รังไหม
สีเหลืองมะนาวที่กระจัดกระจายอยู่ทั่วโรงงานทอไหมที่ถูกระเบิด

และชั่วครู่หนึ่งน้ำตาฉัน

5

ก็เหือดแห้งเหมือนกัน เมื่อได้เห็น

เด็กอีกคนหนึ่งที่ถูกระเบิดเท้าขาด

คราวนี้เป็นเด็กผู้หญิงอายุสิบเอ็ดขวบ

อดทนและงุนงง เธออยู่ในบ้านหลังเล็ก ๆ กลางทุ่งข้าว

บ้านที่บอบบางซึ่งสร้างด้วยดินเผา

10

ดังนั้นฉันจะใช้ดวงตาอันแห้งเหือดและร้อนผ่าวของฉัน

บันทึกภาพไว้ภายใน

ภาพใบเรือสีเข้มของเรือล่องแม่น้ำ

แสงแดดอันอบอุ่นส่องเฉียงในยามบ่าย

เหมือนสีผลแอปเปิ้ลคอตบนผืนน้ำสีน้ำตาลที่กว้างใหญ่และไหลเร็ว

15

หอสุนัขประจำหมู่บ้าน โบสถ์และเจดีย์ บนฝั่งไกลโพ้น

เด็กชายและนกตัวเล็ก ๆ

เกาะอยู่บนหลังควายอย่างสบายอารมณ์

ควายเล็มหญ้าอยู่เงียบ ๆ สันติภาพภายใต้

สงครามอันยืดยาว

20

ชีวิตที่ไม่รีบเร่ง แน่นอน และมุ่งมั่นเช่นนี้แหละ

ที่ฉันจะต้องเฝ้ากลับไปบ้านด้วย ขณะที่ฉันพยายาม

จะนำสงครามกลับไป

เด็ก แม่น้ำ แสงสว่าง
25 ณ ที่นี้อากาศ ซึ่งเหมือนนกในเทพนิยาย
ที่อพยพหลบหนีออกจากอเมริกา
มาทำรัง แพร่พันธุ์ และร้องเพลง
เช่นเดียวกับนกกระจอกทั่วไป

เดนนิส เลเวอร์ทอฟ

เดนิส เลเวอร์ทอฟ (Denise Levertov) เกิดเมื่อปีค.ศ. 1923 ถึงแก่กรรม เมื่อปี ค.ศ. 1997 โดยกำเนิด เดนิส เลเวอร์ทอฟ เป็นคนอังกฤษ พ่อเป็นยิวรัสเซีย แม่มีเชื้อสาย Welsh ทั้งพ่อและแม่สืบทอดความเชื่อเรื่องพลังลึกลับและจิตวิญญาณ (Mysticism) มาจากบรรพบุรุษ ซึ่งความเชื่อนี้มีอิทธิพลต่อ Denise Levertov ในเวลาต่อมา

Denise Levertov ย้ายมาอยู่อเมริกาเมื่อแต่งงานกับนักเขียนอเมริกันชื่อ Michell Goodman ในปีค.ศ. 1947 เธอสนิทสนมกับกวีกลุ่ม Black Mountain โดยเฉพาะ Robert Creeley แต่กวีอเมริกันที่มีอิทธิพลต่องานเขียนของ Denise Levertov มากที่สุด คือ William Carlos Williams ผู้ปฏิเสธการใช้ “iambic pentameter” ในการสร้างสรรค์กวีนิพนธ์ ดังนั้น แทนการใช้ “iambic pentameter” ซึ่งเป็นรูปแบบตามธรรมเนียมนิยม Denise Levertov จึงใช้รูปแบบที่เธอเองเรียกว่า “organic form” เพราะถือว่า form นั้นมีอยู่ในทุกสิ่งทุกอย่างอยู่แล้ว กวีเป็นผู้ค้นพบ form และมีหน้าที่ทำให้ปรากฏออกมาเป็นถ้อยคำ ดังนั้น form หรือรูปแบบจึงเป็นเพียงวิธีการที่ทำให้เนื้อหาเป็นที่ประจักษ์ เธอเชื่อว่าในบทกวีนั้นเครื่องหมายต่างๆ เช่น comma (,) หรือช่องว่างระหว่างคำนั้นมีความหมายและเป็นส่วนหนึ่งของบทกวี การแบ่งบรรทัดก็เป็นส่วนสำคัญในการสื่อความหมายบทกวี

Denise Levertov กล่าวว่าเธอชอบเขียนถึงสิ่งที่อยู่ใต้ฝ่ามือ สิ่งนั้นจะเป็นเรื่องของโลกภายนอกหรือโลกภายในก็ได้ แต่ต้องเป็นของจริงของแท้ เธอชอบที่จะสำรวจลงไปถึงก้นบึ้งของจิตใจคน บทกวีของเธอจึงมักจะแสดงโลกภายในและประสบการณ์หลากหลายด้านของคน โดยเฉพาะของผู้หญิงร่วมสมัย

ใน “The Ache of Marriage” Denise Levertov ไม่ได้พูดถึงความปวดร้าวของชีวิตคู่อย่างตรงไปตรงมา เธอใช้ความเปรียบซึ่งพาดพิงถึงพิธีกรรมทางคริสต์ศาสนาหรือข้อความบางตอนในพระคัมภีร์เก่า เช่น คำว่า “communion” ในบรรทัดที่ 5 ความหมายตรงไปตรงมา ก็คือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งในที่นี้คงหมายถึงผู้หญิงผู้ชายที่แต่งงานกัน แล้วต้องการแสวงหาความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แต่ศาสนาคริสต์ “communion” มักจะหมายถึง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระเจ้า หรือบางครั้งก็หมายถึงพิธีกรรมทางศาสนาที่เรียกว่า การรับศีลมหาสนิท ซึ่งผู้รับศีลนี้ต้องกินขนมปังและดื่มเหล้าองุ่นอันเป็นสัญลักษณ์ของเนื้อและเลือดของพระเยซู การรับศีลจึงเท่ากับการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระเจ้า

คำว่า “leviathan” ในบรรทัดที่ 8 หมายถึง ปลาใหญ่ ซึ่งในพระคัมภีร์เก่า (Jonah 1:2) พระเจ้าสั่งให้ปลาใหญ่กลืน Jonah เข้าไปไว้ในท้องเพื่อเป็นการลงโทษ เนื่องจาก Jonah ฝ่าฝืนคำสั่งพระองค์

คำว่า “ark” ในบรรทัดที่ 12 คงเป็นการอ้างถึง “ark” หรือเรือใหญ่ที่ Noah สร้างขึ้น เพราะพระเจ้าจะกวาดล้างความชั่วทั้งหลายด้วยการทำให้น้ำท่วมโลก แต่เนื่องจาก Noah และ ภรรยาเป็นผู้ประพฤติอยู่ในทำนองคลองธรรมและเชื่อฟังพระเจ้า จึงให้ Noah สร้าง Ark แล้วนำเอาสัตว์ตัวผู้ตัวเมียอย่างละคู่เก็บไว้ในเรือ (Genesis 7) จนกว่าน้ำจะแห้ง เพื่อสัตว์เหล่านั้นจะได้รอดตายและแพร่ขยายพันธุ์ต่อไป

เมื่อพิจารณาความเปรียบและการอ้างถึงข้อความในพระคัมภีร์ ผู้อ่านคงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะนำความเปรียบเหล่านี้มาประกอบการตีความและหาคำตอบให้กับตนเองว่า Denise Levertov ต้องการจะบอกอะไรแก่เรา เกี่ยวกับการใช้ชีวิตของผู้ชายและผู้หญิง

“The Blind Man’s House at the Edge of the Cliff” เป็นบทกวีที่แสดงถึงความสนใจของ Denise Levertov ที่จะสำรวจลงไปถึงก้นบึ้งของจิตใจคน เพราะบทกวีนี้เป็นเรื่องของชายตาบอด ซึ่งจิตใจที่จะมีบ้านอยู่บนหน้าผาอันสูงลิบ ริมสุดของแผ่นดินที่ยื่นออกไปในทะเล เขารู้ดีว่าการอยู่อย่างนั้นล่อแหลมและเสี่ยงต่ออันตราย แต่เขาก็ยังเลือกที่จะมีชีวิตที่หมิ่นเหม่ ซึ่งกวีเปรียบว่า “เหมือนรังนกที่กวัดแกว่งอยู่ปลายกิ่งไม้” ทั้งๆ ที่เขารักชีวิต และเต็มไปด้วยแรงปรารถนา เหตุใดเขาจึงเลือกชีวิตเช่นนั้น คำตอบน่าจะอยู่ในตอนที่ 3 และ 4 ของบทกวี ซึ่ง Denise Levertov ชี้ให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า ในโลกแห่งความมืดนั้น ชายตาบอดมีโลกที่เร็นลับและสว่างวาบอยู่ภายใน และในโลกซึ่งไม่มีอะไรจะล่วงล้ำเข้าไปได้นั้น เขาสามารถจะเพ่งพินิจและหยั่งรู้ถึงปัญหาอันลึกลับ และกว้างใหญ่ไพศาล ซึ่งคนตาดีไม่อาจจะเข้าถึงได้ ภาพของชายตาบอดที่ยืนสุดลมหายใจอยู่บนหน้าผาสูงลิบใน 2 บรรทัดสุดท้าย แสดงให้เห็นถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ที่กล้าใช้ชีวิตอย่างหมิ่นเหม่ และกล้าเผชิญหน้ากับแรงแห่งความปรารถนาของตนเองได้อย่างเต็มภาคภูมิ

“In Thai Binh (Peace) Province” เป็นบทกวีที่ Denise Levertov เขียนจากประสบการณ์และความประทับใจ ที่เธอได้รับในโอกาสที่ได้ไปเยือนฮานอยในปี 1972 หนึ่งปีก่อนรัฐบาลอเมริกันจะถอนทัพออกจากเวียดนาม Denise Levertov เป็นกวีคนหนึ่งซึ่งต่อต้านสงครามทุกรูปแบบมาโดยตลอด เธอเคยประกาศไว้ครั้งหนึ่งว่า “ไม่ว่ากวีจะจงใจหรือไม่ แต่กวีนิพนธ์มีผลกระทบต่อสังคมไม่ทางใดก็ทางหนึ่งอย่างแน่นอน กวีนิพนธ์มีพลังซึ่งเคลื่อนไหวได้และพลังนี้จะสามารถไปกระตุ้นความรู้สึกนึกคิดของผู้อ่านให้เคลื่อนไหวตามไปด้วย”¹

Denise Levertov เขียนบทกวีนี้ในลักษณะที่เป็นอัตวิสัย ผู้อ่านจะรู้สึกเหมือนกับว่าตัวกวีกับ “ผู้เล่า” เป็นเสมือนบุคคลคนเดียว ประเด็นหลักของบทกวีนี้ค่อนข้างจะชัดเจน กวีต้องการให้เห็นถึงความโหดร้ายทารุณของสงครามที่ทำลายแทบจะทุกสิ่งทุกอย่าง ตั้งแต่ โรงเรียน โรงพยาบาล ไปจนถึงชีวิตที่ไร้เดียงสา แต่ภายใต้ความโหดร้ายของสงคราม ความสงบสวยงามของธรรมชาติและชีวิตยังคงมีอยู่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้คือ ความหวัง และอนาคต ที่สงครามมีอาจทำลายได้

¹ Forche, Carolyn ed. *Against Forgetting*. New York: W.W Norton & Company, 1993.P.329

กวีเสนอประเด็นดังกล่าวผ่านสายตา “ผู้เล่า” ซึ่งเป็นคนอเมริกันและในที่นี้น่าจะเป็นตัว
 กวีเอง ในช่วงแรกกวีบันทึกภาพผ่านเลนส์ของกล้องถ่ายรูป ภาพชุดนี้เป็นภาพของบ้านเมืองที่ถูก
 ทำลาย กวีพูดถึงโรงพยาบาล โรงเรียน และรังไหมที่กระจายเต็มโรงงานที่ถูกกระเบิด เพื่อเน้นให้
 เห็นถึงความเหลวไหลไร้เหตุผลของสงครามเพราะสถานที่เหล่านี้ เป็นที่พักพิงของชีวิตที่บริสุทธิ์
 ไม่มีส่วนรับรู้หรือรับผิดชอบในสงครามที่เกิดขึ้น เมื่อฟิล์มหมดและน้ำตาของกวีเองเหือดแห้งลง
 พร้อมกัน กวีจึงหันมาบันทึกภาพผ่านเลนส์ของนัยน์ตากวีเอง ภาพชุดหลังนี้เน้นภาพของความ
 สงบและสวยงามของธรรมชาติ ของชีวิตที่ไม่รีบเร่ง แน่วแน่ และมุ่งมั่น ภาพเหล่านี้เป็นภาพของ
 ความหวัง ที่แสดงให้เห็นว่า สงครามอาจจะทำลายตึกกรามบ้านช่องหรือรูปลักษณ์ภายนอกของคน
 ได้ แต่ไม่มีวันที่จะทำให้ลายจิตวิญญาณของคนหรือของวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาหลายชั่วคนได้
 ภาพที่บันทึกด้วยนัยน์ตาและเก็บไว้ภายในนี้เองที่ทำให้กวีตระหนักถึงความสำคัญของ เด็ก แม่น้ำ
 และ แสงสว่าง และได้ตัดสินใจที่จะนำภาพเหล่านั้นกลับไป “บ้าน” เพื่อให้คนร่วมชาติได้รับรู้ว่า
 มีภาพอื่นที่มีคุณค่าต่อชีวิตนอกจากภาพสวยงาม ภาพเหล่านั้น คือ อนาคตของชาติบ้านเมืองที่
 เคยถูกทำลาย

นิตยา มาสะวิทสุทธิ์ : ผู้แปลและตีความ

LISEL MUELLER

Moon Fishing

When the moon was full they came to the water,
Some with Pitchforks, some with rakes,
Some with sieves and ladles
and one with a silver cup

5 And they fished till a traveler passed them and said,
 "Fools,
 to catch the moon you must let your women
 Spread their hair on the water --
 ever the wily moon leap to that bobbing
10 net of shimmering threads,
 gasp and flop till its silver scales
 lie black and still at your feet."

 And they fished with the hair of their women
 till a traveler passed them and said,
15 "Fools,
 do you think the moon is caught lightly,
 with glitler and silk threads?
 You must cut out your hearts and bail your hooks
 with those dark animals ;
20 what matter you lose your hearts to reel in your dream?"

And they fished with their tight, hot hearts
till a traveler passed them and said,
"Fools,
what good is the moon to a heartless man?"

1965

From: Strand, Mark ed. **The Contemporary American Poets**. New York: A mentor Book,
1969. P.258-259

ช้อนพระจันทร์

คืนพระจันทร์เต็มดวง เขาพากันมาที่ริมน้ำ
 บ้างถือเหล็กสาง ฟางถือคราด
 บ้างถือตะแกรง บ้างถือช้อน
 คนหนึ่งถือถ้วยเงิน

5 เขาพากันช้อนจนกระทั่งคนเดินผ่านมา แล้วว่า
 “ไอน้ำไ้
 ถ้าจะจับพระจันทร์ เจ้าจะต้องให้ผู้หญิงของเจ้า
 สยายผมบนผืนน้ำ
 แม้กระทั่งพระจันทร์เจ้าเล่ก็จะกระโจนเข้าหา
 10 บ่วงเส้นอันพราวแสง
 ล้าล็กจมลึ่ด้นจนกระทั่งเกล็ดสีเงินของมัน
 กลายเป็นสีดำวางอยู่แทบเท้าเจ้า”

แล้วเขาก็ใช้ผมผู้หญิงของเขาช้อนพระจันทร์
 จนกระทั่งคนเดินทางผ่านมา และว่า
 15 “ไอน้ำไ้
 เจ้าคิดหรือว่าจะจับพระจันทร์ได้ง่าย ๆ
 ด้วยเส้นไหมกับแสงที่แวววาว ยังงั้นหรือ
 เจ้าต้องเนียนหัวใจเจ้าออกมาแล้วเสียบปลายเบ็ด
 ด้วยสัตว์ดำทะมึนนั้น
 20 จะเป็นไรไป ถ้าเจ้าเสียหัวใจเพื่อที่จะสาวความฝันของเจ้าเข้ามา”

แล้วเขาก็พากันตกพระจันทร์ด้วยหัวใจที่คับแน่นและรุ่มร้อนของเขา
 จนกระทั่งคนเดินทางผ่านมา แล้วว่า
 “ไอน้ำไ้
 พระจันทร์จะมีประโยชน์อะไรกับคนที่ไม่มีหัวใจ

ลิเซล มุลเลอร์ (Lisel Mueller) โดยกำเนิดเป็นคนเยอรมัน เกิดที่ Hamburg ประเทศเยอรมันเมื่อปี ค.ศ.1924 ย้ายมาอยู่อเมริกาในปี ค.ศ. 1939 มีผลงานตีพิมพ์เป็นเล่มในปี ค.ศ. 1965 บทกวีของเขาจะปรากฏในวารสาร เช่น The New Yorker, Quarterly Review of Literature, Perspective, Saturday Review และในสรณิพนธ์บางเล่ม

“Moon Fishing” เป็นบทกวีที่แสดงถึงความลุ่มหลงของคนที่ย้ายมาไขว่คว้าสิ่งซึ่งตนเองก็หาไม่ว่าเป็นเพียงภาพลวงตา

คำที่เป็นกุญแจสำคัญในการตีความบทกวีนี้คือ “พระจันทร์” ในตอนที่ 4 ความหมายของ “พระจันทร์” ก่อนข้างจะแน่ชัด เมื่อนักเดินทางบอกผู้คนที่พยายามจะ “ตก” พระจันทร์ว่า

“What matters your loose you hearts to reel in your dream” ในที่นี้พระจันทร์จึงน่าจะหมายถึง ความใฝ่ฝัน ความปรารถนา หรือ อุดมการณ์ ซึ่งทุกคนไขว่คว้าอยากจะได้มาครอบครอง ที่น่าคิดก็คือพระจันทร์ซึ่งเป็นที่หมายปองของทุกคนนั้น ไม่ใช่พระจันทร์บนท้องฟ้า หากเป็นเพียงเงาส่องของพระจันทร์บนผิวน้ำ เมื่อเป็นเช่นนั้นสิ่งที่คนไขว่คว้าจึงน่าจะเป็นเพียงภาพลวงตาเท่านั้น

เมื่อพระจันทร์เป็นเงาส่องอยู่บนผิวน้ำ ทางที่จะได้พระจันทร์มาครอบครอง จึงต้องใช้วิธีการเหมือนกับการตกปลา เช่น ใช้มผู้หญิงสยายบนผิวน้ำเหมือนกับการเหวี่ยงแหหาปลา หรือใช้หัวใจเป็นเหยื่อเกี่ยวปลายเบ็ดแต่ไม่ว่าจะเป็นวิธีใดก็ล้วนแต่เป็นการใช้เล่ห์หลอกพระจันทร์ให้หลงกลทั้งสิ้น โดยเฉพาะวิธีสุดท้าย คือ การใช้หัวใจของตนเองเป็นเหยื่อล่อ ซึ่งถึงแม้จะเป็นผลสำเร็จก็ไร้ประโยชน์เพราะ “What good is the moon to a heartless man?”

นิตยา มาศะวิสุทธิ และ จำนงศรี หาญเจนลักษณ์ : ผู้แปล

นิตยา มาศะวิสุทธิ : ผู้ตีความ

FRANK O' HARA

Ave Maria

Mothers of America

let your kids go to the movies!

get them out of the house so they won't know what you're up to

it's true that fresh air is good for the body

5 but what about the soul

that grows in darkness, embossed by silvery images

and when you grow old as grow old you must

they won't hate you

they won't criticize you they won't know

10 they'll be in some glamorous country

they first saw on a Saturday afternoon or playing hookey

they may even be grateful to you

for their first sexual experience

which only cost you a quarter

15 and didn't upset the peaceful home

they will know where candy bars come from

and gratuitous bags of popcorn

as gratuitous as leaving the movie before it's over

with a pleasant stranger whose apartment is in the

20 Heaven on Earth Bldg

near the Williamsburg Bridge

on mothers you will have made the little tykes

so happy because if nobody does pick them up in the movies

they won't know the difference

25 and if somebody does it'll be sheer gravy

1960

“Ave Maria” เป็นวลีภาษาละตินที่ใช้สวด “แม่พระ” หรือแม่ของพระเยซูผู้เป็นลูกของพระเจ้า ศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิกเชื่อว่าพระเจ้าให้พระเยซูมาจุติในครรภ์ของมารีอาหญิงสาวพรหมจารี มารีอา จึงเป็นผู้ให้กำเนิดพระเยซูผู้ซึ่งพระเจ้าส่งมาช่วยมนุษยโลกให้รอดพ้นจากบาปมลทินทั้งปวง

พระแม่มารีอา

แม่แห่งอเมริกา

ปล่อยให้ลูก ๆ ไปดูหนังกันเถอะ

ให้เขาออกจากบ้านไป เขาจะได้ไม่รู้ว่าคุณกำลังทำอะไรกัน

ก็จริงอยู่หรือที่อากาศบริสุทธิ์นั้นดีสำหรับร่างกาย

5

แต่แล้ววิญญาณล่ะ

วิญญาณที่เติบโตอยู่ในความมืด วิญญาณที่จะสว่างไสวขึ้นเพราะภาพสีเงินยวง

แล้วเวลาที่แก้ตัวลง ชิง ยังไง ๆ คุณก็ต้องแก้วันยังค่ำ

เขาจะได้ไม่เกลียดคุณ

ไม่ทำหนีติเตียนคุณ เขาไม่รู้ว่า

10

จะได้ไปเยือน ถิ่นประเทศอันสวยงามทรงเสน่ห์

ที่เขาเคยเห็นเป็นครั้งแรกในบ่ายวันเสาร์หรือเวลาที่แอบไปทำอะไรที่ไม่ชอบมาพากล

เขาอาจจะนึกขบขันที่คุณเสียอีก

สำหรับประสบการณ์ทางเพศครั้งแรก

ซึ่งคุณเสียเงินแค่เพียงเดียว

15

บ้านที่สงบก็จะได้ไม่ต้องโกลาหล่นวาย

เขาจะได้เรียนรู้ว่าเขาได้แห่งซ็อกโกแลตเหล่านั้นมาจากไหน

ได้ข้าวโพดคั่วฟรี ๆ

ฟรีพอ ๆ กับการที่ได้ออกจากโรงหนังก่อนหนังจะเลิก

กับคนแปลกหน้าทำทางเข้าที่และมีที่พักอยู่ใน

20

อาคาร “สวรรค์บนดิน”

ใกล้สะพานวิลเลียมสเบิร์ก

แม่ทั้งหลายเอ๋ย คุณจะทำให้เจ้าเด็กน้อย

มีความสุข เพราะถ้าไม่มีใครชวนเขาในโรงหนัง

เขาก็จะไม่รู้สึกถึงความแตกต่าง

25

และถ้ามีใครชวนเขาก็จะเหมือนกับอะไรที่ได้เปล่า

แต่ไม่ว่าจะมีใครชวนหรือไม่ เขาก็จะได้รับความรื่นเริงบันเทิงใจ
ดีกว่าที่จะต้องจับเจ้าอยู่กับสนามหน้าบ้าน

หรือในห้องนอน

แล้วเกลียดคุณ

30 ก่อนเวลาอันควร เพราะคุณยังไม่ได้ทำอะไรที่เยี่ยม

โหดเกินไป

นอกจากจะไม่ให้เขาได้ลิ้มรสความทุกข์ที่ลึกล้ำดำมืด

และนั่นเป็นสิ่งที่ให้อภัยไม่ได้

แล้วอย่ามาโทษกันว่าไม่เตือน

35 เมื่อครอบครัวคุณแตกแยก

และลูก ๆ ของคุณแก่ตัวลง หูตาฝ้าฟางนั่งอยู่หน้าจอทีวี

ดู

หนังที่คุณไม่ยอมให้เขาดูเมื่อเขายังเยาว์วัย

แฟรงค์ โอฮาร่า

FRANK O' HARA

Why I Am Not a Painter

I am not a painter, I am a poet.
 Why? I think I would rather be
 a painter, but I am not. Well,

for instance, Mike Goldberg ¹
 5 is starting a painting. I drop in.
 "Sit down and have a drink" he
 says. I drink; we drink. I look
 up "You have SARDINES in it.
 "Yes, it needed something there."
 10 "oh" I go and the days go by
 and I drop in again. The painting
 is going on, and I go, and the days
 go by. I drop in. The painting is
 finished. "Where's SARDINES? "
 15 All that's left is just
 letters, "It was too much," Mike says.

But ~~me~~? One day I am thinking of
 a color: orange. I write a line
 about orange. Pretty soon it is a
 20 whole page of words, not lines.
 Then another page. There should be
 so much more , not of orange, of
 words, of how terrible orange is
 and life. Days go by. It is even in

25 ~ prose, I am a real poet. My poem
is finished and I haven' t mentioned
orange yet It's twelve poems, I call
it ORANGES ² . And one day in a gallery
I see Mike's painting, called SARDINES.

1971

•

From : Hoover, Paul ed. **Postmodern American Poetry**. First edition. New York: W.W.
Norton & Company Inc., 1994. P.129

¹ จิตรกร เพื่อนกลุ่ม New York ของ Frank O'Hara เขาช่วยทำภาพพิมพ์บนผ้าไหม (Silk Screen) ประกอบบทกวีชื่อ "Odes" ให้ Frank O'Hara

² Frank O'Hara ได้เขียนบทกวีซึ่งเป็น Pastoral 12 บท ชื่นจริง ๆ โดยให้ชื่อว่า ORANGES : 12 Pastorals และ ในบทกวี 12 บทนี้ไม่มีคำว่า "orange" อยู่เลย

ทำไมฉันจึงไม่เป็นจิตรกร

ฉันไม่ใช่จิตรกร ,ฉันเป็นกวี
ทำไมนะรี? ฉันคิดว่าฉันอยากจะเป็น
จิตรกรมากกว่า แต่ฉันไม่ได้เป็น ก็

- 5 อย่างเช่น ไมค์ โกลเบิร์ก
กำลังตั้งต้นวาดรูป ฉันแะไปหา
“นั่งลงดื่มอะไรกันก่อนซิ” เขา
ชวน ฉันดื่ม เราดื่ม ฉันเหลือบ
มอง “คุณมีชาร์ดิน อยู่ในรูปด้วยนี่”
“มันควรจะมีอะไรอยู่ในนั้นสักหน่อย”
10 “จันรี” ฉันจากไป วันเวลาผ่านไป
แล้วฉันก็แะกลับมาอีก รูป
ยังไม่เสร็จ ฉันหายหน้าไปอีก วันเวลา
ผ่านไปอีก ฉันแะไปอีกครั้ง คราวนี้รูป
เสร็จแล้ว “ชาร์ดิน หายไปไหนล่ะ?”
15 คงเหลืออยู่ คือ
ตัวหนังสือ “มันดูมากไป” ไมค์ว่า
- แล้วฉันล่ะ? วันหนึ่งฉันกำลังนึกถึง
สี : ส้ม ฉันเขียนไปได้หนึ่งบรรทัด
เกี่ยวกับส้ม ไม่ช้าไม่นาน
20 กระดาษทั้งหน้าเต็มไปด้วยคำ ไม่ใช่บรรทัด
แล้วก็อีกหน้าหนึ่ง มันควรจะมี
อีกมากมาย ไม่ใช่เรื่องส้ม แต่เป็นเรื่อง
คำ แล้วก็เรื่องที่ทำไมส้มจึงร้ายกาจนัก
แล้วก็ชีวิต วันเวลาผ่านไปอีก ที่ฉันเขียน
25 เป็นร้อยแก้วด้วย ฉันเป็นกวีที่แท้จริง บทกวีของฉัน
เสร็จแล้ว และฉันก็ยังไม่ได้พูดถึง

- สัมเลฯ ทั้ง ๆ ที่มีตั้ง 12 บท ฉันตั้งชื่อ
บทกวีของฉันว่า “สั้ม” แล้ววันหนึ่งในหอศิลป์
ฉันเห็นภาพเขียนของไมเคิล ชื่อ “ชาร์ดิน”

แฟรงค์ โอฮาร่า

แฟรงก์ โอฮารา (Frank O'Hara) เกิดเมื่อปี ค.ศ. 1966 เป็นกวีแนวหน้ากลุ่ม New York เจ้าของทฤษฎี “Personism” เขาเชื่อว่าการเขียนบทกวีนั้น กวีต้องพูดกับผู้อ่านหรือกับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เพราะบทกวีเป็นเรื่องระหว่างคนสองคน ไม่ใช่ระหว่างหนังสือ 2 หน้า เขานิยมงานเขียนของกวีฝรั่งเศส เช่น Rimbaud, Mallarme และกลุ่ม surrealists ส่วนกวีรัสเซียนั้นเขาชื่นชมงานของ Mayakovsky เป็นพิเศษ อย่างไรก็ตามกวีฝรั่งเศสที่มีอิทธิพลต่องานเขียนของเขามากที่สุด คือ Guillaume Apollinaire บทกวีของ Frank O'Hara จึงมีลักษณะคล้ายบทสนทนา ระหว่างกวีกับบุคคลที่เขาสนทนาด้วย เรื่องที่เขาเขียนจึงมักเป็นเรื่องชีวิตประจำวันและวัฒนธรรมของคนเมืองใหญ่ ซึ่งในช่วงนั้นมีค่านิยมที่เกี่ยวกับเรื่องเพศคล้ายกับคนในสมัยวิคตอเรียนของอังกฤษ คือทุกอย่างต้องอยู่ในกรอบของความถูกต้อง ในขณะเดียวกัน สื่อต่างๆ เช่น ภาพยนตร์ และต่อมาโทรทัศน์ก็เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้นทุกที

Frank O'Hara เขียน “Ave Maria” ในทำนองที่เหมือนจะยั่วล้อและเสียดสี “แม่แห่งอเมริกา” ที่ทำตัวเหมือนพระแม่มาเรียผู้บริสุทธิ์ พยายามปกป้องลูกจาก “darker joys” ซึ่งกวีเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อชีวิตและจิตวิญญาณของลูกทั้งหลายในอนาคต Frank O'Hara สามารถจะนำบริบททางศาสนามากระทบกับบริบททางสังคม ด้วยน้ำเสียงที่คล้ายจะเป็นการยั่วล้อ แต่ถ้าพินิจพิจารณาให้ลึกซึ้งแล้วจะเห็นว่าเขาค่อนข้างจะจริงจังและเชื่อในสิ่งที่เขาแนะนำสั่งสอนให้ “แม่แห่งอเมริกา” นำไปปฏิบัติต่อลูกๆ

เนื่องจากบทกวีนี้มีลักษณะเป็นบทสนทนา ภาษาที่ใช้เป็นภาษาพูดและบางครั้งก็เป็นภาษาตลาด (slang) ที่ใช้กันทั่วไป เช่น “playing hookey” ในบรรทัดที่ 11 ซึ่งหมายถึงการกระทำที่หลบๆ ซ่อนๆ ไม่ชอบมาพากล เช่น หนีโรงเรียนไปดูหนัง คำว่า gravy ในบรรทัดที่ 25 หมายถึงอะไรก็ตามที่ได้เปล่าไม่ต้องออกแรง นอกจากนั้นยังมีคำหรือวลีบางวลีที่น่าจะมีความหมายแฝง เช่น Heaven on Earth ในบรรทัดที่ 20 หรือ candy bars ในบรรทัดที่ 16 เป็นต้น

ถ้าจะถามคำว่า “Ave Maria” สามารถจุดประกายความคิดหรือพลังทางปัญญาให้แก่ผู้อ่านได้หรือไม่ คำตอบก็คือได้ เพราะกวีนิพนธ์บทนี้พูดถึงชีวิต คล้ายจะตั้งคำถามให้คิดว่าจำเป็นด้วยหรือที่ชีวิตจะต้องสะอาดหมดจดและถูกต้องเสมอไป ประสบการณ์ชีวิตควรจะต้องมีทั้งด้านมืดและสว่าง ควรหรือที่คนเราจะต้องถูกปิดกั้นไม่ได้ให้ลิ้มรสความมหัศจรรย์ที่บางครั้งอาจจะดำมืด บางทีความดำมืดนั้นอาจทำให้เราเห็นความสว่างชัดเจนขึ้นก็ได้

Frank O'Hara สนใจและมีความรอบรู้ในศิลปะแขนงอื่นๆ เช่น ดนตรี ทัศนศิลป์ และศิลปะการละคร แต่ศิลปะแขนงที่เขามีความใกล้ชิดที่สุดคือ ทัศนศิลป์ โดยเฉพาะด้านจิตรกรรม เขามีเพื่อนเป็นจิตรกรมากมาย และพยายามที่สร้างสรรค์งานกวีนิพนธ์ร่วมกับจิตรกร ขณะที่เขากำลังแสวงหาแนวทางและรูปแบบในการเขียนบทกวีนั้น เขายอมรับว่าเขาได้รับแรงบันดาลใจและอิทธิพลจากศิลปะอเมริกันร่วมสมัย ศิลปะทำให้เขามองงานสร้างสรรค์ทุกรูปแบบในลักษณะที่เป็นขบวนการไม่ใช่สิ่งสำเร็จรูป

ใน “Why I am not a Painter” Frank O’Hara ไม่ได้บอกผู้อ่านอย่างตรงไปตรงมาว่า เหตุใดเขาจึงไม่เป็นจิตรกร แต่เขาเล่าถึงวิธีการและขั้นตอนของการสร้างสรรค์ศิลปะสองแขนง คือ ภาพเขียน และกวีนิพนธ์ ด้วยลีลาที่เหมือนกับเน้นการพูดคุยระหว่างคนที่คุ้นเคยกัน สิ่งที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งสำหรับบทกวีนี้ คือ ความกำกวมของภาษาที่กวีจงใจใช้ ในการบรรยายถึงขบวนการสร้างสรรค์ ของทั้งภาพเขียนและกวีนิพนธ์ เช่น คำว่า “SARDINES” ในบรรทัดที่ 8 และ 14 นั้น น่าจะหมายถึง ปลา แต่จะเป็นปลาในรูปลักษณะใดนั้นผู้อ่านคงจะต้องขบคิดเอาเอง นอกจากนั้นเหตุใดกวีจึงต้องใช้อักษรตัวใหญ่ทั้งหมดและเป็นพหูพจน์ด้วย ส่วนคำ “orange” ในบรรทัดที่ 18, 19 และ 24 นั้น กวีต้องการจะให้หมายถึง สีส้ม หรือ ผลส้ม เพราะในบางที่ก็น่าจะหมายถึง สีส้ม บางที่ก็น่าจะหมายถึง ผลส้มมากกว่า และเมื่อคำว่า “orange” กลายเป็นชื่อบทกวี 12 บท (บรรทัดที่ 28) กวีใช้อักษรตัวใหญ่ทั้งหมดและเป็นพหูพจน์ด้วย ซึ่งไม่น่าจะเป็นสีไปได้ ในที่สุดปัญหาที่น่าจะท้าทายผู้อ่านให้นำไปคิดต่อก็คือ เหตุใดภาพเขียนที่ชื่อว่า “SARDINES” จึงไม่มี “SARDINES” อยู่ในภาพ และบทกวี 12 บท ที่ชื่อ “ORANGES” ก็ไม่มีคำว่า “oranges” อยู่เลย เป็นไปได้หรือไม่ที่กวีต้องการจะชี้ให้เห็นว่าขั้นตอนการสร้างศิลปะนั้นเป็น ศิลปะในตัวเองอยู่แล้ว ซึ่งงานหรือผลงานขั้นสุดท้ายเป็นเรื่องรอง และในขั้นตอนของการสร้างสรรค์กวีนิพนธ์นั้น กวีมีอิสระที่จะเล่นกับภาษาได้มากกว่าที่จิตรกรจะเล่นกับสี และนี่คือเหตุผลใช่หรือไม่ ที่กวีจึงไม่เป็นจิตรกร

นิตยา มาศะวิสุทธิ์ : ผู้แปลและตีความ

MARY OLIVER

Sleeping in the Forest

I thought the earth
remembered me, she
took me back so tenderly, arranging
her dark skirts, her pockets
5 of lichens and seeds. I slept
as never before, a stone
on the riverbed, nothing
between me and the white fire of the stars
but my thoughts, and they floated
10 as moths among the branches
of the perfect trees. All night
I heard the small kingdoms breathing
around me, the insects, and the birds
who do their work in the darkness. All night
15 I rose and fell, as if in water, grappling
with a luminous doom. By morning
I had vanished at least a dozen times
into something better.

1979

From: Oliver, Mary. **Twelve Moons**, USA: Little, Brown and Company, 1979. p.3.

หลับไหลในฝัน

ฉันคิดว่าแผ่นดินยังจำฉันได้
 นางรับฉันคืนสู่ผืนโลก
 โดยบรรจงแผ่คลี่ภูษาสีดำ
 กระเป๋าทัดเต็มด้วยเมล็ดพืชนานาพันธุ์
 5 ฉันจึงดำดิ่งสู่ความหลับไหลลึกล้ำ
 ฉันคือก้อนหินแน่นิ่งอยู่ที่พื้นน้ำ
 ไม่มีสิ่งใดขวางกั้นฉันจากประกายสีขาว
 ของดวงตารา
 นอกจากความคิดคำนึง
 10 ที่บินว่อนประจุกฝูงแมงเม่า
 ท่วมกลางแมกไม้สมบูรณ์
 ณ ค่ำคืนนั้น ฉันตระหนักถึงลมหายใจ
 แห่งอาณาจักรชีวิตเล็ก ๆ รอบตน
 หมู่มแมลงและเหล่าสฤงฆ์ต่างขับขานพลัง
 15 ชานระริกในคืนมืดทะมึน
 ฉันสัมผัสถึงความสิ้นไหล
 ฉันลอยล่องไปดุจในกระแสน้ำ
 ไหวคว้านนาที่ระทิกที่ส่องประกายเจิดจ้า
 แลเมื่อเวลาแห่งอรุณรุ่งมาเยือน
 20 ตัวฉันได้เลื่อนมลายหลายครั้งครา
 กลายร่างเป็นชีวิตใหม่
 สดใส สว่างไสว กว่าเดิม

แมรี โอลิเวอร์

แมรี โอลิเวอร์ (Mary Oliver) เป็นกวีหญิงชาวอเมริกัน เกิดเมื่อปีค.ศ.1935 ที่มีผลงานกวีนิพนธ์ตีพิมพ์แพร่หลายตั้งแต่ทศวรรษที่หกสิบ และมีผลงานต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน แมรี โอลิเวอร์ เขียนกวีนิพนธ์เกี่ยวกับเรื่องธรรมชาติและสิ่งมีชีวิตใน “อาณาจักร” แห่งธรรมชาติมาโดยตลอดงานของเธอ มีใช้เป็นเพียงการพรรณนาถึงความงามธรรมชาติ หากแต่เป็นการมองสังจะธรรมที่สะท้อนมาจากสภาวะและสรรพสิ่งต่างๆ ของธรรมชาติ บทกวีมีการพัฒนาแนวทางด้านปัญญาและจิตวิญญาณด้วยการมองทะลุเข้าไปในอีกมิติของธรรมชาติ ผ่านรูปแบบภาษาที่กระชับชัดเจน และสามารถกระทบประสาทสัมผัสทั้งห้าของผู้อ่านได้เป็นอย่างดี

บทกวี “Sleeping in the Forest” ที่คัดมาไว้ ณ ที่นี้อยู่ในงานยุคทศวรรษที่เจ็ดสิบ (จาก Twelve Moons 1979) เป็นงานที่คลี่คลายจากการเขียนงานในยุคแรกๆ ช่วงทศวรรษหกสิบของกวี อันตรงกับยุคสมัยปฏิวัติทางวัฒนธรรมของสังคมอเมริกันหรือยุคแสวงหาของคนหนุ่มสาวงานกวีนิพนธ์ยุค Twelve Moons ซึ่งมี “Sleeping in the Forest” หรือ “หลับใหลในผืนป่า” เป็นบทกวีนั้น เป็นงานกวีนิพนธ์ร่วมสมัยอเมริกันที่สำคัญเล่มหนึ่ง บทกวีสะท้อนให้เห็นถึงทางตันของระบบวัตถุนิยมในสังคมอเมริกัน ความพยายามของมนุษย์ในการหาทางออกจากวิกฤตของชีวิตโดยการเริ่มกลับไปให้ความสำคัญกับชีวิตเล็กๆ และอาณาจักรแห่งธรรมชาติ ซึ่งเปรียบได้กับ Oasis ท่ามกลางความแห้งแล้งของทะเลทรายในโลกสมัยใหม่

เนื้อหาของบทกวีบทนี้ สะท้อนอย่างชัดเจนถึงการกลับคืนสู่ “แผ่นดินแม่” ซึ่งก็คือธรรมชาติ โดยที่ในบทกวีใช้ภาพผืนป่ายามค่ำคืนเป็นแหล่งพักพิงของกวี ถึงแม้ว่ากวีจะมีได้เอยถึงโลกสมัยใหม่ แต่การบรรยายถึงสภาพป่ายามค่ำคืนที่มีชีวิต ชีว มีพลังของสรรพสิ่งเกื้อกูลต่อกัน ก็เผยให้เห็นถึงโลกแห่งนี้ที่ตรงกันข้าม คือโลกแห่งวัตถุซึ่งกวีเดินจากมาชั่วคราวเพื่อกลับมาสู่ศรัทธามารดาโลกในแดนธรรมชาติ

พลังทางจิตวิญญาณและปัญญาที่สะท้อนจากบทกวีนั้น น่าจะมาจากการสะท้อนภาพการเดินทางเข้าสู่อาณาจักร และการสัมผัสถึงความอ่อนโยน ความกรุณาของ “นาง” ซึ่งโน้มนำให้กวีเข้าสู่ภาวะความสงบแห่งจิตวิญญาณ บทกวีมีการเคลื่อนไหวขณะที่ ร่างของกวีนอนแนบนิ่งอยู่กับพื้นโลก การเดินทางจึงเป็นสภาวะทางจิต ไปสู่สัมผัสแห่งชีวิตและพลังของชีวิตในความมืดของคำคืน หากแต่กลายเป็นแสงสว่างแห่งปัญญาเพราะสามารถรับรู้ถึงการเคลื่อนไหวของสรรพสิ่ง ซึ่งนำไปสู่การคลี่คลายที่มีความสมดุลง่าย กลมกลืนทั้งกายและใจผู้อ่านได้มีโอกาสเข้าไปสัมผัสการเดินทางนี้พร้อมกับกวี และรับรู้ถึงพลังทางจิตวิญญาณอันนำไปสู่ภาวะแห่งปัญญาร่วมกับกวีด้วย

ศรวณีย์ สุขุมวาท : ผู้แปลและตีความ

MARY OLIVER

Five A.M. in the Pinewoods

I'd seen
their hoofprints in the deep
needles and knew
they ended the long night

5 under the pines, walking
 like two mute
 and beautiful women toward
 the deeper woods, so I

10 got up in the dark and
 went there. They came
 slowly down the hill
 and looked at me sitting under

15 the blue trees, shyly
 they stepped
 closer and stared
 from under their thick lashes and even

20 nibbled some damp
 tassels of weeds. This
 is not a poem about a dream,
 though it could be.

This is a poem about the world
that is ours, or could be.

Finally

one of them — I swear it! —

25 would have come to my arms.
 But the other
 stamped sharp hoof in the
 pine needles like

 the tap of sanity,
30 and they went off together through
 the trees. When I woke
 I was alone,

 I was thinking:
 so this is how you swim inward,
35 so this is how you flow outward,
 so this is how you pray.

1990

From: Oliver, Mary. **New and Selected Poems**. Boston: Beacon press, 1992. P.83.

ตีห้าในป่าสน

ฉันเห็นรอยกีบเท้าของเขาทั้งสอง
ในพงสน
และรู้ว่าการท่องเที่ยว
ในคำคินยาวนานของเขา

5 จบลงที่ตงสนนี้
 ทั้งคู่คงเยื้องย่างราวกับ •
 สาวงามและเจียบนิ่ง
 ก้าวเดินไปยังป่าลึก

10 ฉันลุกขึ้นในความมืดและ
 ตามไปที่นั่น เขาค่อย ๆ
 เดินลงเนินและมองอย่างเขินอาย
 มายังที่ฉันนั่งอยู่

15 ไต้ตันไม้สีน้ำเงิน
 เขาก้าวใกล้เข้ามา
 และจ้องดูฉัน
 จากไต้แผงขนตาหนา

 พลงและเล็มกอหญ้าขึ้น
 นี้มีไซบทกวีเกี่ยวกับความฝัน
 หรืออาจใช่ก็ได้

20 นี่คือบทกวีเกี่ยวกับโลกของเรา
 หรือโลกที่อาจจะเป็นของเรา
 และแล้ว
 สาบานได้เลย ! หนึ่งในนั้น

25 เกือบก้าวเข้าสู่อ้อมแขนของฉัน
 ทว่าอีกตัวหนึ่ง
 กระแทกอุ้งเท้าคมลงบน
 กองใบสนราวกับ

30 ส่งสัญญาณเตือนสติ
 แล้วต่างกระโจนหนีออกไป
 ในดงไม้ เมื่อฉันตื่น
 ฉันอยู่เดียวดาย

35 และคิดได้ว่า
 นี่คือการว่ายเข้าสู่ภายใน
 นี่คือการไหลออกสู่ภายนอก
 นี่คือการภาวนา

แมรี โอลิเวอร์

“Fine A.M. in the Pinewoods” หรือ “ตีห้าในป่าสน” เป็นงานกวีนิพนธ์รวมอยู่ในหนังสือ *House of Light* (1990) นับได้ว่าเป็นงานช่วงหลังของ Mary Oliver บทกวีนิพนธ์ที่รวมอยู่ในหนังสือเล่มนี้ยังคงสะท้อนรูปแบบการเขียนกวีนิพนธ์แนวเปิดและอิสระที่เสนอประเด็นความผูกพันความรักและศรัทธาอย่างล้าลึกที่กวีมีต่อทุกชีวิตในธรรมชาติ แต่พัฒนาการสำคัญที่สังเกตเห็นได้ชัดในงานกวีนิพนธ์ของ Oliver ในช่วงทศวรรษ 1990 คือความสนใจของกวีต่อปรัชญาตะวันออกโดยเฉพาะพุทธศาสนา ในงาน *House of Light* กวีกล่าวโดยตรงถึงภาวะการบรรลุธรรมหรือเข้าถึงแสงแห่งปัญญาและจิตวิญญาณ โดยผ่านประสบการณ์สื่อสารโดยตรงกับสรรพสิ่งทั้งพืชและสัตว์ท่ามกลางการโอบอุ้มของธรรมชาติ

บทกวี “Five A.M. in the Pinewoods” เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของประสบการณ์ดังกล่าว กวีเขียนถึงการเดินเข้าไปในป่าสนยามใกล้รุ่ง ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่คำคืนจะกลับสว่างไสวอีกครั้ง จุดสำคัญของบทกวีคือการเผชิญหน้าและสื่อสารกันของมนุษย์และสัตว์ “I” และ “they” Oliver ใช้รูปแบบการเขียนที่สั้นตรงและเรียบง่าย นำผู้อ่านเดินเข้าไปสู่ “อาณาจักร” อีกครั้ง และสะท้อนช่วงเวลาชั่วขณะของการสื่อสารจิตวิญญาณให้ดูประหนึ่งว่าเวลาหยุดลง ผู้อ่านได้ก้าวเข้าไปในมิติที่ล้าลึกดูการภาวนาและสัมผัสภาวะที่จิตวิญญาณของทั้งสองต่างเปิดรับกันและกัน ขณะนั้นเองคือการเชื่อมโยงสายใยและพลังยิ่งใหญ่ของชีวิต สัตว์(กวาง) ตัวหนึ่งเกือบจะ “ ก้าวเข้าสู่อ้อมแขนของฉัน ” “would have come to my arms” สำหรับกวีประสบการณ์ในช่วงเวลานั้นนับได้ว่าสำคัญเทียบเท่าการบรรลุธรรม การค้นพบแสงสว่างและพบความหมายของการเดินทางแห่งจิตวิญญาณเลยทีเดียว “so this is how you swam inward / so this is how you flow outward / so this is how your pray”

Mary Oliver ได้เน้นย้ำความสำคัญและอิทธิพลของประสบการณ์ดังกล่าวอีก ในงานรวมกวีนิพนธ์ชุด *White Pine* (1994) โดยเฉพาะในบทกวีที่ชื่อว่า “The Pine woods” เธอบรรยายการพบและสื่อสารระหว่างตัวเองและกวางทั้งสองอย่างละเอียดว่า กวางตัวหนึ่งเดินเข้ามาหาและแตะมือเธอ ประสบการณ์ครั้งนั้นนำความปิติและเบิกบาน ตลอดจนสร้างศรัทธาให้เธอมีต่อชีวิตอย่างไม่มีอะไรเทียบได้ “I would not be any where else / but stalled in the happiness / of the miracle”

ศรวณีย์ สุขุมวาท : ผู้แปลและตีความ

MARGE PIERCY

**The Total Influence or Outcome
of the Matter: THE SUN**

Androgynous child whose hair curls into flowers,
naked you ride a horse without saddle or bridle
easy between your thighs from the walled garden outward.
Coarse sunflowers of desire whose seeds birds crack open
5 nod upon your journey, child of the morning sun
can only be born from us who strain bleeding to give birth.
Grow into your horse, let there be
no more riders or ridden.

Child, where are you heading with arms spread wide
10 as a shore, have I been there, have I seen that land shining
like sun spangles on clean water rippling?
I do not know your dances, I cannot translate your tongue
to words I use, your pleasures are strange to me
as the rites of bees: yet you are the yellow flower
15 of a melon vine growing out of my belly
though it climbs up where I cannot see in the strong light.

My eyes cannot decipher those shapes of children or burning clouds
who are not what we are: they go barefoot like savages,
they have computers as household pets; they are seven sexes
20 and only one sex; they do not own or lease or control.

They are of one body and of tribes. They are private as shamans
 learning each her own magic at the teats of stones and trees.
 They are all technicians and peasants.
 They do not forget their birthright of self
 25 or their mane of animal pride
 dancing in and out through the gates of the body standing wide.

A bear lumbering, I waddle into the fields of their work games.
 We are stunted slaves mumbling over the tales
 of dragons our masters tell us, but we will be free.
 30 Our children will be free of us uncomprehending
 as we of those shufflers in caves who scraped for fire
 and banded together at last to hunt the saber-toothed tiger,
 the tusked mastodon, the giant cave bear,
 predators that had penned them up cowering so long.

35 The sun is rising, feel it: the air smells fresh.
 I cannot look in the sun's face, its brightness blinds me,
 but from my own shadow becoming distinct
 I know that now at last
 it is beginning to grow light.

1972

From: Piercy, Marge. **To Be of Use**, 3rd edition, New York: Double Day and Company,
 1973. pp.105-107.

อิทธิพลสูงสุด หรือ การคลี่คลายของปัญหา: พระอาทิตย์

- เด็กน้อยเปลือยไร้เพศผู้มีผมหยักสลายเป็นดวงดอกไม้
พาหนะของเจ้าคือ อาชาไนยที่ปราศจากอานและบังเหียน
ขาทะยานควบว่องไวจากสวนอันมีกำแพงสูงล้อมรอบ
ทานตะวันกลีบกร้านด้วยแรงปรารถนาที่เมล็ดถูกฝุ่นนกกลุ้มรุมจิกกินจนปริแตก
- 5 ต่างโน้มนัสน้ำนมรับการออกเดินทางเด็กน้อยแห่งอรุณกาล
ถือกำเนิดได้แต่จากพวกเราผู้ยอมกลืนเลือดเป็นเนื้อร่างของตัวเจ้า
ขอเจ้าจงหลอมวิญญาณเป็นหนึ่งเดียวกับมัน
ขออย่าได้มีผู้ซบซู่และผู้ถูกซื่ออีกต่อไป
- 10 เด็กน้อย เจ้ากำลังมุ่งหน้าไปไหนใด ขณะที่วงแขนแผ่ออกประจุกหาดกว้าง
ข้าเคยได้ไปที่นั่นหรือไม่ยามเมื่อแดนดินแห่งนั้นสว่างฉาย
ราวธาราใสต้องประกายแดดเป็นคลื่นระยับ
ข้าไม่เข้าใจบทร้ายรำของเจ้า ทั้งมีอาจถอตรัสแห่งภาษาเป็นถ้อยคำที่ข้าคุ้นเคย
ความรื่นรมย์ของเจ้าเป็นความพิศวงของข้าดุจเดียวกับลำนำเร้นลับของมวลภมร
- 15 แต่กระนั้นตัวเจ้านั้นแหละคือดวงดอกเหลืองอร่ามอันผลิบานจากเถาแดงแห่งครรรค์ข้า
ถึงแม้ว่าสายเส้นของเถาไม้จะรัดเลื้อยสู่แสงจ้าแลทำให้ดวงตาข้าพร่ามัว
- ดวงตาของข้ามีอาจมองเห็นเหล่าเด็กน้อยหรือประกายเมฆไกลโพ้น
พวกเขามีใช้พวกข้า พวกเขาเดินเท้าเปลือยเปล่าดุจคนป่า
พวกเขามีคอมพิวเตอร์เป็นสัตว์เลี้ยง และมีเจ็ดเพศ
- 20 แต่ก็เป็นหนึ่งในเพศผู้ไม่ครอบครอง ควบคุม หรือคิดค่าเช่า
และด้วยหนึ่งร่างนั้น เขามีเผ่าพันธุ์หลากหลาย
ชีวิตสันโดษดุจนักพรตที่พำริเรียนเวทย์มนต์จากทรวงอกแห่งหินผาและต้นไม้
เป็นทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคและชวานาผู้ไม่เคยลืมนฐานกำเนิดของตน
หรือลืมคราบทรนงแห่งสัตว์ป่าซึ่งยังคงเริงระบำไปมาผ่านประตูกายอันเปิดกว้าง

- 25 เจ้าหมีงุ่มง่ามคือตัวขี้ขลาดแหวกฝ่าไปกลางทุ่งการเล่นทำงานของพวกเขา
 เรานั้นเป็นเหล่าทาสง่อยเปลี้ยผู้พร่ำรำพันถึงมังกรในนิทานที่ผู้เป็นนายเคยเล่าสู่ให้ฟัง
 แต่เราจะเป็นอิสระ
 ลูกหลานของเราจะเป็นอิสระจากเราอย่างไม่เข้าใจ
 ดุจเดียวกับที่เราเคยเป็นอิสระจากมนุษย์ถ้าเมื่อครั้งยังกอบก่อกองไฟ
 30 และได้ร่วมผนึกกำลังไล่ล่าเสือร้ายเขี้ยวโจง
 ช้างศึกดำบรรพ์ประดับงาและพวกหมีป่ายักษ์
 ซึ่งเบียดเบียนบีฑาพวกเขามาแต่ช้านาน
- ลัมผัสแสงอาทิตย์ยามรุ่งสางสี: อากาศสดชื่น
 ข้ามใจสบตากับดวงหน้าแห่งอาทิตย์
 35 แสงเจิดจ้าทำให้คู่ตาข้าพราบอด
 หากเงาของร่างที่ทอดอยู่กลับดูแจ่มชัด
 และข้ารู้ดีว่าในไม่ช้า
 ประกายไสวสว่างจักปรากฏ

มาร์ช เพียร์ซี

มาร์ช เพียร์ซี (Marge Piercy) กวีและนักประพันธ์หญิงผิวขาวชาวอเมริกัน เกิดเมื่อปี ค.ศ.1936 เป็นผู้มีความสนใจเรื่องปัญหาการเมืองและสังคม โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับบทบาทและสถานะสตรี เธอทำงานเป็นนักกิจกรรมและมีส่วนเคลื่อนไหวในขบวนการสิทธิสตรีในนิวยอร์ก ตั้งแต่ทศวรรษที่หกสิบ ช่วงต้นทศวรรษที่เจ็ดสิบ เธอย้ายถิ่นฐานไปอยู่นอกเมืองเนื่องจากปัญหาสุขภาพ ช่วงที่ใช้ชีวิตอย่างสันโดษสงบเงียบ ท่ามกลางธรรมชาตินี้เองที่ทำให้งานเขียนของ Piercy คลี่คลายออกจากการเมืองเข้มข้นมาเป็นเรื่องความสัมพันธ์อันแนบแน่นของมนุษย์และธรรมชาติ งาน “The Total Influence” เป็นกวีนิพนธ์ที่รวมอยู่ในงานชุด “Laying Down the Tower” ซึ่ง Piercy ได้แรงบันดาลใจจากไฟไหม้ของยิปซี Piercy กล่าวในบทนำของงานชุดนี้ ซึ่งมีกวีนิพนธ์ทั้งหมด 11 ชิ้นว่า การตีความไฟยิปซีนั่นสะท้อนให้เห็นค่านิยมและอคติของสังคมชนชั้นกลางได้ชัดเจน การเขียนบทกวีชิ้นนี้นับเป็นการท้าทายและปฏิเสธค่านิยมและความเชื่อ ตลอดจนข้อปฏิบัติในสังคมวัตถุนิยมและบริโภคนิยมของตะวันตก แต่ในขณะเดียวกันบทกวีก็สะท้อนให้เห็นถึงความสนใจของกวีที่มีต่อเรื่องราวของรากเหง้าดั้งเดิมของตะวันตก โดยเฉพาะเรื่องของนิทานปรัมปราและเทพนิยายต่าง ๆ

“The Total Influence” เป็นบทกวีบทสุดท้ายของงานชุด “Laying in Down the Tower” ของ Piercy เธอได้เขียนบทกวีโดยนำภาพของพระอาทิตย์จากไฟยิปซีมาเป็นเนื้อหาของงาน

เมื่อเห็นภาพของไฟ “พระอาทิตย์” ตามตำราไฟไหม้ของยิปซี ซึ่งโดยปกติหมายความว่าถึงชื่อเสียงและความสำเร็จ Piercy ได้สร้างภาพใหม่ และตีความใหม่ หากแต่จะเห็นได้ว่าในบทกวี Piercy อาศัยเรื่องราวจากภาพดั้งเดิมมาเป็นเนื้อหาของงาน ประเด็นสำคัญของบทกวีบทนี้พูดถึงความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย คนต่างยุคที่ยังต้องมีปฏิสัมพันธ์อยู่ในสังคมเดียวกัน หากแต่มีวิถีชีวิตค่านิยม การปฏิบัติต่าง ๆ ที่แตกต่างกันมากมาย Piercy ใช้ภาพเด็กชายจากรูปไฟดั้งเดิมเป็น “เด็กน้อยไร้เพศ” ผู้ซบเซาโดยมีกลุ่มดอกทานตะวันและกำแพงอยู่เบื้องหลัง จะเห็นว่า Piercy ใช้บริบทต่าง ๆ ที่มีอยู่ในภาพเดิม แต่นำมาเขียนและตีความใหม่หมด คนรุ่นเก่านั้น Piercy คงหมายความว่าตนเองและคนในยุคสมัยเดียวกับตน (สตรี) ผู้ซึ่งได้ผ่านขบวนการต่อสู้ต่าง ๆ มาอย่างมากมาย บัดนี้ โลกเปลี่ยนเป็นของคนรุ่นใหม่ ซึ่งมีใช้ใครอื่นเพราะพวกเขาคือ “ดวงดอกเหลืองอร่ามอันผลิบานมาจากเถาแดงแห่งครรภ์ข้า” Piercy สะท้อนภาพความรุนแรงพิศวงระคนกับความทึ่งต่อความเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตและค่านิยม แต่ขณะเดียวกันก็ใจกว้างเปิดรับความเปลี่ยนแปลงว่าเป็นวัฏจักรของชีวิต ในภาพประกอบของบทกวีจริง ๆ นั้น มีคำ Pax-Giaia (สันติภาพ-โลก) ซึ่งช่วยเน้นความคิดที่สะท้อนในท่อนจบของบทกวีซึ่งเต็มไปด้วยความหวังของโลกภายหน้า ด้วยการเสนอภาพของแสงอาทิตย์ที่กำลังเริ่มฉายส่องในยามเช้า ถึงแม้ว่าแสงเจิดจ้าจะทำให้ “คู่ตาของข้าพร่าบอด”

เมื่อสังเกตรูปแบบงานกวีนิพนธ์ของ Piercy ดังที่สะท้อนชัดเจนในบท “The Total Influence” เห็นได้ว่ากวีให้ความสำคัญกับการจัดวางบรรทัดและการใช้ภาษาให้สอดคล้องกับเนื้อหาบทกวี ภาพในงานชิ้นนี้เน้นการเปรียบเทียบและสัญลักษณ์จากเรื่องราวตำนานต่าง ๆ ที่คุ้นเคย

กันดีในหมู่ชาวตะวันตก ลักษณะประโยคค่อนข้างยาวและซับซ้อน ทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่ามีลักษณะกวีนิพนธ์แบบดั้งเดิมหรือแนววินิเปปอนอยู่ เป็นไปได้ว่ากวีต้องการสะท้อนภาพตนเองว่าเป็นคนในโลกเก่า และกำลังพยายามสื่อถึงโลกใหม่ ด้วยภาพและรูปแบบของยุคสมัยของตน

ประเด็นนี้จึงนำไปสู่แนวคิดที่สำคัญจากบทกวีอีกอย่างคือ เรื่องของรากเหง้าซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่ในตัวเราไม่ว่ายุคสมัยจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรก็ตาม Piercy กล่าวว่าคนรุ่นใหม่ก็ยังคงมีรากเหง้าและ “คราบทรงแห่งสัตว์ป่า” แทรกอยู่ในจิตวิญญาณของพวกเขาอยู่ดี พลังของบทกวีบทนี้จึงน่าจะพิจารณาจากการที่กวีสามารถสื่อให้ผู้อ่านประจักษ์แก่ตนว่าทุกสิ่งที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ล้วนมีรากฐานดั้งเดิมเกาะเกี่ยวสัมพันธ์กันมา ซึ่งแสดงว่าทุกอย่างในโลกนี้ต่างเกี่ยวโยงใยกันไปหมด เราต่างเป็นส่วนของกันและกัน เป็นเรื่องยืดยาวซับซ้อนจากอดีตอันยาวนานจนถึงปัจจุบัน และแน่นอนจะต้องดำรงต่อไปในอนาคต เมื่อตระหนักถึงความจริงข้อนี้ก็น่าจะนำไปผู้อ่านหวนคิดถึงบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะสมาชิกของครอบครัวใหญ่คือ “โลก” ใบนี้อดหย่อนความเป็นตัวตนให้น้อยลง และ “มีใจ” ให้กับผู้คนรอบตัวมากขึ้น

ศรวณีย์ สุขุมวาท: ผู้แปลและตีความ

SYLVIA PLATH

Morning Song

Love set you going like a fat gold watch.
 The midwife slapped your footsoles, and your bald cry
 Took its place among the elements.

Our voices echo, magnifying your arrival. New statue.
 5 In a drafty museum, your nakedness
 Shadows our safety. We stand round blankly as walls.

I'm no more your mother
 Than the cloud that distills a mirror to reflect its own slow
 Effacement at the wind's hand.

10 All night your moth-breath
 Flickers among the flat pink roses. I wake to listen:
 A far sea moves in my ear.

One cry, and I stumble from bed, cow-heavy and floral
 In my Victorian nightgown.
 15 Your mouth opens clean as a cat's. The window square

Whitens and swallows its dull stars. And now you try
 Your handful of notes;
 The clear vowels rise like balloons.

บทเพลงแห่งยามเช้า

ความรักไขลานชีวิตเจ้าให้เดินดูนาฬิกาอ้วนเรือนทอง
หมอต้าแยตบฝ่าเท้าเจ้า แล้วเสียงร้องแผดจ้าของเจ้า
ก็ดังขึ้นท่ามกลางสรรพสิ่ง

5 เสียงของเราสะท้อนก้อง ทำให้การมาของเจ้ายิ่งใหญ่ขึ้น รูปประติมาใหม่
ในพิภพภักดิ์ที่มีลมโกรก ความเปลือยเปล่าของเจ้า
เสมือนเงาบบังความปลอดภัยของเรา เรายืนอยู่โดยรอบว่างเปล่าราวผาผ่น

แม้มิได้เป็นมารดาของเจ้ามากไปกว่า
ก่อนเมฆที่กลั่นหยดน้ำสะท้อนเงาของตัวเอง
ขณะลอยหายไปช้า ๆ เมื่อลมพัด

10 ตลอดคืน ลมหายใจจุดผีเสื้อกลางคืนของเจ้า
ระรวยอยู่ท่ามกลางกุหลาบสีชมพูที่แผ่บาน
เสียงทะเลไกลโผนดังอยู่ในหูแม่
เสียงร้องแอะเดียว แม่ถลันลูกจากเตียง นึกอึ้งดังแม่ว้าวในชุดนอน
ลายดอกไม้ทรงวิกตอเรียของแม่
15 เจ้าอ้าปากกว้างดังปากแมว กรอบหน้าต่างสีเหลี่ยม

สว่างขาวขึ้นและกลืนกลุ่มดาวแสงสลัว และบัดนี้เจ้าก็ลอง
ทำทำนองเพลงของเจ้า
เสียงสระสไลลอยสูงดังลูกโป่งสวรรค์

ซิลเวีย แพลท

SYLVIA PLATH

For a Fatherless Son

You will be aware of an absence, presently,
 Growing beside you, like a tree,
 A death tree, color gone, an Australian gum tree --
 Balding, gelded by lightning --an illusion,
 5 And a sky like a pig's backside, an utter lack of attention.

But right now you are dumb.
 And I love your stupidity,
 The blind mirror of it, I look in
 And find no face but my own, and you think that's funny.
 10 It is good for me

To have you grab my nose, a ladder rung.
 One day you may touch what's wrong--
 The small skulls, the smashed blue hills, the godawful hush.
 Till then your smiles are found money.

From : Conarroe, Joel ed. **Eight American Poets**. First Edition. New York: Random
 House Inc., 1997. P.200,201

สำหรับลูกไม่มีพ่อ

5 แล้วเจ้าก็จะรับรู้ถึงการขาดหายไป ซึ่งบัดนี้
 เติบใหญ่อยู่ข้างกายเจ้า ดุจดั่งไม้
 ตันความตาย ลั่นสีสน์ ตันยุคาลิปตัส--
 ถลอกโล้น สูญพันธ์เพราะฟ้าผ่า--ภาพลวงตา
 และท้องฟ้าประหนึ่งบันท้ายหมู ขาดความใส่ใจสิ้นเชิง

10 แต่ตอนนี้เจ้ายังโง่เง่า
 และแม่อีกก็รักความโง่เขลาของเจ้า
 กระจกเชื้อสะท้อนเงา แม่มองเข้าไป
 และไม่พบหน้าใครเว้นหน้าแม่เอง และเจ้าก็ขบขันนัก
 มั่นดีสำหรับแม่

ที่เจ้าคิดว่าจับจุมูกแม่ เหมือนจับชั้นบันได
 แล้วสักวัน เจ้าอาจสัมผัสสิ่งที่ผิดปกติ--
 กระโหลกเล็ก ๆ ทิวเขาสีครามแหลกละเอียด เสียงสัจตุดจต้องคำสาป
 จนกว่ายามนั้นยืมของเจ้าคือเงินตราที่หาพบ

ซิลเวีย แพลท

ซิลเวีย แพลต (Sylvia Plath) เป็นนักเขียนและกวีอเมริกันร่วมสมัยที่มีชื่อเสียงมากที่สุดคนหนึ่ง เกิดเมื่อปี ค.ศ.1932 ที่เมืองชายทะเลเล็กๆ ใกล้บอสตัน หลังจากบิดาลิ้นชีวิต มารดาได้อพยพครอบครัวมาอยู่ที่เมืองเวลส์ลี (Wellesley) รัฐแมสซาชูเซตส์ หลังจากจบชั้นมัธยมซิลเวียได้ทุนการศึกษาของ Smith College ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยผู้หญิงที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของอเมริกา จนจบปริญญาตรีเกียรตินิยมอันดับ1 แล้วได้เป็น Fulbright Scholar ไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ (Cambridge) ประเทศอังกฤษ ที่นั่นเธอได้พบและแต่งงานกับ Ted Hughes กวีอังกฤษ ซึ่งปัจจุบัน ได้รับยกย่องให้เป็นรัตนกวี (Poet Laureate) แห่งราชสำนักพระราชินีอลิซาเบธที่2 ในช่วงที่ใช้ชีวิตร่วมกัน Sylvia Plath และ Ted Hughes มีผลงานทางด้านกวีนิพนธ์มากมาย แต่หลังจากแยกทางกันไม่นาน Sylvia Plath ได้กระทำอัตวินิบาตกรรมและเสียชีวิตเมื่อมีอายุเพียง 30 ปี

ในช่วงชีวิตอันสั้น Sylvia Plath ได้สร้างผลงานไว้มากมาย งานซึ่งเป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย ได้แก่ นวนิยาย ชื่อ *The Bell Jar* และรวมบทกวี เช่น *Colossus*, *Ariel* และ *Crossing The Water* นอกจากนี้ *Colossus* และ *Ariel* งานรวมบทกวีเล่มอื่นๆ เพิ่งมาตีพิมพ์หลังจากที่เธอเสียชีวิตแล้ว

Sylvia Plath มักจะเป็นที่รู้จักในฐานะกวีหญิงซึ่งเขียนบทกวีเพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกส่วนตัว โดยเฉพาะความรู้สึกเจ็บปวดทางจิตใจที่รุนแรงจนเกือบจะถึงจุดความบ้าคลั่ง แต่คุณค่าบทกวีของเธอมิได้อยู่ที่เนื้อหาซึ่งแสดงความเจ็บปวดรวดร้าวทางอารมณ์และจิตใจเท่านั้น หากแต่อยู่ที่ฝีมือและชั้นเชิงในการแสดงออกด้วยกลวิธีทางวรรณศิลป์ที่หลากหลาย ซึ่งทำให้ผู้อ่านสามารถรู้สึกร่วม และเข้าถึงความเจ็บปวดที่เธอต้องการจะถ่ายทอด

“Morning Song” เป็นบทกวีที่แสดงถึงอารมณ์และความรู้สึกอันสลับซับซ้อนของแม่ซึ่งมีต่อลูกที่เกิดใหม่ กวีใช้จินตภาพซึ่งทำให้ผู้อ่านรู้สึกว้าวุ่นในบทกวีนี้แม่มิได้เป็นแม่ธรรมดาซึ่งมองลูกที่เกิดใหม่ด้วยสายตาคืออันอ่อนโยน เห็นลูกเป็นเด็กอ่อนที่น่ารักน่าทะนุถนอม แต่เป็นแม่ที่มีอารมณ์ซับซ้อนและขัดแย้งกันอยู่ในตัว โดยเฉพาะใน 3 ท่อนแรก ที่แม่เปรียบลูกว่าเหมือนนาฬิกาอ้วนกลมเรื้อนทอง หรือ เห็นลูกเป็นรูปปั้นอันเปล่าเปลี่ยว ตั้งอยู่ท่ามกลางลมโกรกในพิพิธภัณฑสถาน ลักษณะเหล่านี้เป็นภาพของวัตถุที่ไม่มีชีวิตแต่มีค่า และดูเหมือนว่าจะแฝงอยู่ในตัว ซึ่งไม่น่าจะเป็นจินตภาพของเด็กเกิดใหม่ นอกจากนั้นบรรยากาศที่ล้อมรอบเด็กเกิดใหม่คนนี้ ยังมีอะไรที่ยิ่งใหญ่และน่าสะพรึงกลัว ตั้งแต่เสียงร้องอันแผดจ้า ที่ดังขึ้นท่ามกลางสรรพสิ่ง เสียงก้องสะท้อนของพ่อแม่ ซึ่งทำให้การเกิดของลูกยิ่งใหญ่ขึ้น พิพิธภัณฑสถานที่มีลมโกรกผ่านและสิ่งที่ทำให้พ่อแม่รู้สึกสันตะเวือนก็คือความที่เป็นเสมือนรูปปั้นอันเปล่าเปลี่ยวเปล่าของลูก ซึ่งทำให้พ่อแม่เกรงกลัว งุนงง และรู้สึก “ว่างเปล่าราวกับฝาผนัง” และเพื่อที่จะต่อสู้กับความยิ่งใหญ่ของลูก แม่ได้พยายามปฏิเสธความสัมพันธ์อันแนบแน่นอบอุ่นระหว่างแม่กับลูก ด้วยการเปรียบตนเองว่าไม่ต่างอะไรกับก้อนเมฆที่กลั่นหยดน้ำเพื่อสะท้อนเงาของตัวเอง ขณะที่กำลังจะลอยหายไปด้วยแรงลม

ใน 3 ท่อนหลัง จินตภาพที่เกี่ยวกับลูกเปลี่ยนไป จากวัตถุที่ไม่มีชีวิตมาเป็นสัตว์ที่อ่อนแอ ต้องมีผู้อบอุ้มเลี้ยงดู แม่เปรียบเทียบกับลมหายใจลูกกับลมหายใจของผีเสื้อกลางคืนซึ่งในเวลากลางวันมันจะมิดบอดช่วยตัวเองไม่ได้ หรือเปรียบเทียบกับปากที่อ้ากว้างของลูกกับปากแม่ว ในช่วงนี้อารมณ์ความรู้สึกของผู้เป็นแม่เปลี่ยนไป จากความตระหนกตกใจ เกรงกลัวในความยิ่งใหญ่ของลูก มาเป็นแม่ผู้มีสัญชาตญาณของความเป็นแม่ ที่ตื่นคอยฟังเสียงลมหายใจของลูก และถลันไปหา ลูกทันทีที่ลูกส่งเสียงร้องเพียงแอะเดียว ในยามนี้ลูกไม่ใช่รูปปั้นอันน่าเกรงขามอีกต่อไปแล้ว แต่เป็นลูกที่ต้องพึ่งแม่ ลูกที่อ้าปากกว้างเหมือนแม่วที่รออาหารจากอกแม่ ความรู้สึกอันมืดดำของแม่ จึงถูกกลืนหายไปพร้อมๆ กับดาวที่ส่องแสงสลัว เสียงร้องแผดจ้าของลูกกลายเป็นเสียงดนตรี ที่บรรเลงด้วยเสียงสระใส “ลอยสูงดังลูกโป่งสวรรค์” บทกวีจบด้วยน้ำเสียงที่สดใสสมกับที่จะเป็น “บทเพลงแห่งยามเช้า”

ถึงแม้บทกวีนี้จะมีพื้นฐานมาจาก ประสบการณ์ส่วนตัวของ Sylvia Plath แต่ผู้อ่านจะไม่รู้สึกวาทกวีนี้เป็นเรื่องส่วนตัวของกวี ด้วยความสามารถและฝีมือในการเล่นกับภาษา การสร้างภาพลักษณ์ และการแสดงออกที่สิ้นไหลและชัดเจนของกวี ทำให้ “บทเพลงแห่งยามเช้า” ลอยเหนือความเป็น “ส่วนตัว” และสื่อสารที่เป็นสากล นั่นคือ ความรู้สึกที่ขัดแย้งและสลับซับซ้อนของผู้เป็นแม่ที่ให้กำเนิดลูกเพราะนอกเหนือจากสัญชาตญาณของความเป็นแม่ที่แสดงออกอย่างเปิดเผยแล้วผู้เป็นแม่อาจจะมีความรู้สึกอื่นที่แฝงอยู่ ดังที่แม่ในบทกวีนี้รู้สึกก็เป็นได้

ใน “For a Fatherless Son” Sylvia Plath ใช้จินตภาพที่รุนแรงน่าสะพรึงกลัว บรรยายถึง “การฆาตกรรม” ผ่านสายตาและจิตใจอันสับสนของแม่ที่กำลังพูดอยู่กับ “ลูกไม่มีพ่อ” ซึ่งยังโง่เขลาและเยาว์วัยเกินกว่าที่จะรับรู้ “การฆาตกรรม” ซึ่งเติบโตอยู่ข้างๆ ตัว

ในตอนแรกแม่สร้างภาพที่น่าสะพรึงกลัวของ “การฆาตกรรม” โดยเปรียบกับต้นไม้ใหญ่ที่เคยสูงสง่า แต่บัดนี้ไร้สีสน้ ถลอกโล้น เพราะถูกฟ้าผ่าจนมีอาจจะขยายพันธุ์ต่อไปได้ และเปรียบท้องฟ้าซึ่งเป็นที่มาของการทำลายกับบันท้ายหมี ซึ่งหันหลังให้และไม่ใส่ใจกับสิ่งที่เกิดขึ้น แต่ราวกับจะปลอบใจตนเองแม่กลับตบท้ายว่า “การฆาตกรรม” หรือต้นไม้ใหญ่ที่ถูกทำลายจนสูญสิ้นพันธุ์นั้นจริงๆ แล้วคือ ภาพมายา

จากจินตภาพอันน่าสะพรึงกลัวในตอนต้นที่ 1 กวีเสนอภาพแม่กับลูกผ่านสายตาและความรู้สึกของผู้เป็นแม่ในตอนต่อมา เพื่อพิสูจน์ความโง่เขลาเยาว์วัย และไร้ความรู้ของลูก แม่ได้เพ่งมองเข้าไปในนัยน์ตาของลูกแล้วไม่เห็นอะไรนอกจากหน้าของตนเอง แต่แล้วแม่ก็พอใจ เมื่อลูกคว้าจับมุกแม่เพราะแสดงว่าถึงแม้ลูกจะยังไม่รับรู้ “การฆาตกรรม” แต่ก็รับรู้ในความเป็นตัวตนของแม่ด้วยการสัมผัส และจากการสัมผัสมุกแม่นี้เอง ทำให้แม่คิดเชื่อมโยงไปยังสัมผัสอีกชนิดหนึ่ง ซึ่งแม่เชื่อว่าลูกอาจจะต้องประสบและรับรู้เมื่อเติบโตขึ้น นั่นคือ ความโหดร้ายของโลกและชีวิต ถึงจุดนี้แม่ได้สร้างภาพที่รุนแรงและน่าสะพรึงกลัวอีกครั้งหนึ่ง นั่นคือ ภาพของความตาย การถูกทำลาย และความสัจเจิบตั้งต่อคำสาป ดังนั้น รอยยิ้มของลูกในขณะที่ยังเยาว์วัย ไร้ความรู้ จึงมีค่าเท่ากับเงินตราที่ “เก็บตก” ได้อย่างไม่คาดฝัน

เช่นเดียวกับ “Morning Song” บทกวี “For a Fatherless Son” น่าจะมีพื้นฐานมาจากประสบการณ์และชีวิตส่วนตัวของ Sylvia Plath แต่การที่กวีเสนอเรื่องผ่านอารมณ์ความรู้สึกอันรุนแรงของผู้เป็นแม่ และใช้จินตภาพที่น่าสะพรึงกลัว ทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่า “การฆาตหาย” นั้นไม่ใช่ “การฆาตหาย” ที่เป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่เป็นประสบการณ์ร่วมที่มนุษย์ทุกคนอาจจะต้องพบไม่วันใดก็วันหนึ่ง

สาวตรี สุวรรณสถิตย์ : ผู้แปล
นิตยา มาสะวิสุทธิ : ผู้ตีความ

DIANE DI PRIMA

American Indian Art: Form and Tradition

Were we not fine
were we not all fine
in our buckskin coats, the quillwork, the
buttons & beads?
5 Were we not fine
were we not all fine

O they have hung our
empty shirts in their cold
marble halls. They have
10 labeled our baskets, lighted
our marks, disassembled our pipes
in glass cases.

(We flashed in those colors
thru the dark woods over the dum plains
15 in the harsh desert)

Where
do they hang our breath? our
bright glance, where is our song now
our sorrows?

Walker Art Center, Minneapolis

ศิลปะอเมริกันอินเดีย:รูปแบบและจารีตประเพณี

- 5 เราไม่ได้ดงามหรือ
เราไม่ได้ดงามทุกคนหรือ
ในอาคารหนังขาว เครื่องประดับขนนก
กระดุม และลูกปัด
เราไม่ได้ดงามหรือ
เราไม่ได้ดงามทุกคนหรือ
- 10 เขาได้แขวน
เสื้ออันว่างเปล่าของเรา
ในห้องโถงหินอ่อนอันเยือกเย็น
ติดป้ายจำแนกประเภทกระจกของเรา ได้ฉายไฟสว่างส่อง
หน้ากากของเรา แยกส่วนกล้องยาสูบของเราออกจากกัน
ไว้ในครอบแก้ว
- 15 (เราเคยสว่างพร่างพรายด้วยสีสันทันที)
ทะลุผ่านป่าทึบหมื่น เหนือทุ่งราบสีน้ำตาลมืด
ในห้องทะเลทรายร้อนระอุ)
ณ แห่งหนใดเล่า
ที่เขาเอาลมหายใจของเราไปแขวนไว้ แล้วยัง
แววตาอันสดใสแจ่มจรัสของเราอีก ณ บัดนี้ ลำนำเพลงร้อง
และความทุกข์ระทมของเราอยู่หนใด

ศูนย์ศิลปะวอล์กเกอร์ เมืองมินิอาโพลิส

ไดแอน ดี พรีเมา

ดีแอน ดี พรีเมา (Diane Di Prima) เป็นกวีหญิงในกลุ่ม Beat เกิดเมื่อปีค.ศ.1934 เธอเริ่มอาชีพนักเขียนที่ Greenwich Village ในนครนิวยอร์กซึ่งเป็นแหล่งรวมของศิลปินหนุ่มสาว และศิลปินผู้ปฏิเสธการใช้ชีวิตอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ของสังคม เธอเข้าร่วมกิจกรรมอย่างแข็งขันที่ Poet's Theatre ในนครนิวยอร์ก ต่อมาเธอได้ย้ายมาอยู่ที่เมืองซานฟรานซิสโก ในขณะที่เธอสร้างผลงานประพันธ์ เธอก็ได้ศึกษาการรักษาโรคแผนโบราณของตะวันตกซึ่งเรียกว่า Magick ไปด้วย นอกจากนี้ เธอยังสนใจศาสนาพุทธนิกายเซนและได้ศึกษาอย่างจริงจัง Di Prima เป็นสมาชิกของคณาจารย์ผู้ก่อตั้ง Poetics Program ที่ New College ในกรุงซานฟรานซิสโกและเป็นอาจารย์สอนประจำที่ Naropa Institute's Jack Kerouac School of Disembodied Poetics

เธอมักเขียนบทกวีสั้นเกี่ยวกับศาสนาพุทธ ชนเผ่าดั้งเดิมของอเมริกา ครอบครัว รวมทั้งบทวิจารณ์นโยบายสังคมและการเมืองของรัฐบาลเช่นเดียวกับ Allen Ginsberg แต่เธอสื่อเนื้อหาและความห่วงใยของเธอออกด้วยน้ำเสียงที่ราบเรียบแผ่วเบา แต่จริงจังและจริงใจทำให้ผู้อ่านต้องหยุดและคิดตาม

“American Indian Art: Form and Tradition” เป็นบทกวีวิจารณ์การกระทำของคนผิวขาวที่แย่งถิ่นที่อยู่และทำลายวัฒนธรรมของพวกอินเดียนแดงซึ่งเป็นชนเผ่าดั้งเดิมของอเมริกา คนผิวขาวก็ได้นำเครื่องแต่งกาย และสิ่งของต่างๆ ที่ชนเผ่าดั้งเดิมเคยใช้ในชีวิตประจำวันมาตั้งแสดงไว้ในพิพิธภัณฑ์ โดยติดป้ายบอกข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งของเหล่านั้น แยกส่วนของใช้ให้เห็นได้อย่างชัดเจน แล้วตั้งแสดงไว้ในกรอบแก้ว และจัดระบบไฟให้ส่องสว่างไปยังวัตถุที่ตั้งแสดง แต่สิ่งที่ตั้งแสดงให้เห็้นนั้นเป็นเพียงวัตถุซึ่งขาดชีวิต จิตใจ และวิญญาณของชนเผ่าดั้งเดิม ครั้งหนึ่งคนอเมริกันอินเดียนได้สวมใส่อาภรณ์เหล่านี้ เมื่ออาภรณ์เหล่านี้อยู่บนตัวเขา มันจะสว่างพร่างพราวด้วยสีสันทากสี ประกายแสงทะลุผ่านป่าทึบ ทุ่งราบ และทะเลทรายสะท้อนให้เห็นชีวิตอิสระภายใต้ธรรมชาติกว้างใหญ่หลายรูปแบบซึ่งพวกเขาคุ้นเคย

บัดนี้ชีวิตและวิญญาณชนเผ่าดั้งเดิมได้สูญสลายไปแล้ว เขาจึงได้ถามหาลมหายใจของเขาตลอดจนสายตาอันเป็นประกายจรัส เสียงเพลง และความทุกขระทม คนผิวขาวสามารถนำเอาวัตถุมาตั้งแสดงได้ แต่สิ่งที่คนผิวขาวไม่อาจทำได้ก็คือ การนำเอาชีวิตและวิญญาณมาใส่ในวัตถุเหล่านี้ ชีวิตและวิญญาณซึ่งได้สร้างสรรค์วัตถุเหล่านี้ขึ้นมา

Di Prima ใช้รูปแบบร้อยกรองเปล่าโดยแบ่งออกเป็น ๔ บท บทที่ ๑ และบทที่ ๒ มีโครงสร้างที่กระชับและมีรูปแบบเหมือนกัน ประกอบด้วย ๖ บรรทัดเท่ากัน และมีความยาวของบรรทัดสั้นเมื่อกล่าวถึงวัตถุอันปราศจากชีวิตและวิญญาณ ส่วนในบทที่ ๓ และบทที่ ๔ กวีได้เปลี่ยนจากรูปแบบที่กระชับมาเป็นรูปแบบที่ค่อนข้างอิสระและไม่เหมือนกัน โดยในบทที่ ๓ มี ๓ บรรทัด และในบทที่ ๔ มี ๔ บรรทัด ลักษณะของบรรทัดสั้นยาวผิดกัน เมื่อกล่าวถึงลมหายใจ จิต และวิญญาณของชนเผ่าดั้งเดิม นอกจากนี้ กวียังใช้ภาษาพูดของคนธรรมดาสามัญและประหยัดการใช้คำ โดย

เฉพาะบทสุดท้าย คำสั้นกระชับเช่น “our breath” “our bright glance” “our song” และ “our sorrow” สามารถสื่ออารมณ์สะเทือนใจได้อย่างลึกซึ้ง

สุรเกียรติ์พรณ จัตรารณ และ นิตยา มาศะวิสุทธิ: ผู้แปล
สุรเกียรติ์พรณ จัตรารณ: ผู้ตีความ

ADRIENNE RICH

Aunt Jennifer's Tigers

Aunt Jennifer's tigers prance across a screen,
Bright topaz denizens of a world of green.
They do not fear the men beneath the tree;
They pace in sleek chivalric certainty.

5 Aunt Jennifer's fingers fluttering through her wool
Find even the ivory needle hard to pull.
The massive weight of Uncle's band
Sits heavily upon Aunt Jennifer's hand.

10 When Aunt is dead, her terrified hands will lie
Still ringed with ordeals she was mastered by.
The tigers in the panel that she made
Will go on prancing, proud and unafraid.

From : Gilbert, Sandre M. and Gubar, Susan. **The Norton Anthology of Literature by Women**. New York: W.W Norton & Company, 1996. P.1955

เลื้อของป่าเจนนิเฟอร์

เลื้อของป่าเจนนิเฟอร์แผ่นโผนอยู่บนภาพลายปัก
สัตว์สี่บุษราคัมสว่างไสวสดใสในโลกสีเขียวขจี
มันมีเกรงกลัวบุรุษเพศใต้ต้นไม้
เจ้าขนเงางามมันขลับก้าวอย่างอย่างหาญกล้าและมันคง

5 นิ้วของป่าเจนนิเฟอร์กวัดแกว่งขึ้นลงผ่านผืนผ้า
แม้แต่เข็มที่ทำด้วยงาช้างก็ยังตั้งได้ยากลำบากยิ่ง
แหวนแต่งงานของลูกนกอีก
ทับแน่นหนักตรึงบนมือของป่าเจนนิเฟอร์

10 เมื่อป่าลั่นลม มืออันหวาดหวั่นของป่า
ยังคงถูกล้อมรัดด้วยอำนาจที่เคยครอบงำ
แต่เลื้อบนภาพลายปักที่ป่าสรรค์สร้าง
จะยังคงแผ่นโผนอย่างภาคภูมิและไม่หวาดหวั่นพริ้วพริ้ง

เอเดรียน ริช

ADRIENNE RICH

The Trees

The trees inside are moving out into the forest,
the forest that was empty all these days
where no bird could sit
no insect hide
5 no sun bury its feet in shadow
the forest that was empty all these nights
will be full of trees by morning.

All night the roots work
to disengage themselves from the cracks
10 in the veranda floor.
The leaves strain toward the glass
small twigs stiff with exertion
long-cramped boughs shuffling under the roof
like newly discharged patients
15 half-dazed, moving
to the clinic doors.

I sit inside, doors open to the veranda
writing long letters
in which I scarcely mention the departure
20 of the forest from the house.
The night is fresh, the whole moon shines
in a sky still open
the smell of leaves and lichen
still reaches like a voice into the rooms.
25 My head is full of whispers

which tomorrow will be silent.
Listen. The glass is breaking.
The trees are stumbling forward
into the night. Winds rush to meet them.
The moon is broken like a mirror,
its pieces flash now in the crown
of the tallest oak.

30

1963

From: Rich, Adrienne. **The Fact of a Doorframe**. New York: W.W Norton & Company,
1984. P.60-61

ต้นไม้

- ต้นไม้ในบ้านกำลังเคลื่อนออกสู่ป่าใหญ่
ป่าใหญ่ที่ทุกวันนี้ว่างเปล่า
ไม่มีที่ให้นกเกาะ
ไม่มีที่ให้แมลงชุกซ่อนตัว
5 ไม่มีร่มเงาให้แสงแดดแอบอุ้มเท้า
ป่าใหญ่ที่เคยว่างเปล่าทุกที่ค่าคืน
จะปกคลุมด้วยแมกไม้ในตอนเช้า
- ตลอดทั้งคืนรากไม้ทำงานหนัก
เพื่อถอนตัวจากรอยแตก
10 ของพื้นระเบียง
เหล่าใบไม้เขยื้อนดันตัวไปสู่บันกระจก
กิ่งไม้เล็ก ๆ พากันออกแรงผลักดันจนเมื่อยติง
กิ่งก้านที่เคยเหินบึงมานานต่างขยับไปมาอยู่ใต้หลังคา
เหมือนคนไขที่เพิ่งถูกปล่อยตัว
15 เดินงวยงง
มุ่งหน้าไปสู่ประตูคลินิก
- ฉันนั่งอยู่ข้างใน บานประตูเปิดกว้างไปทางระเบียง
เขียนจดหมายยืดยาวหลายฉบับ
แทบจะไม่มีใครกล่าวถึงต้นไม้ที่เคลื่อนตัวออกจากบ้าน
20 ค่าคืนสดฉ่ำ จันทรดวงกลมฉายส่อง
สดแสงอยู่ในฟากว่าง
กลั่นตะไคร้และใบไม้
เหมือนเสียงที่อวลเข้ามาในห้อง
ในหัวของฉันอื้ออึงด้วยเสียงกระซิบกระซาบ

- 25 ซึ่งจะเจียบงันในวันพรุ่งนี้
 ฟังสิ เสียงแก้วแตกเปรี้ยะ
 ต้นไม้เดินสะดุ้งโงนเงนไป ในคำคืน
 สายลมรีบกรรโชกตัวมาพบ
 ดวงจันทร์แตกกระจายคล้ายกระจกเงา
- 30 เศษเล็ก ๆ ร่วงพรูล่องประกายอยู่เหนือยอด
 ต้นไผ่ต้นสูงสุด

เอเดรียน ริช

ADRIENNE RICH

"Twenty-One Love Poems"

XI

Every peak is a crater. This is the law of volcanoes,
 making them eternally and visibly female.
 No height without depth, without a burning care,
 though our straw soles shred on the hardened lava.
 5 I want to travel with you to every sacred mountain
 smoking within like the sibyl stooped over her tripod,
 I want to reach for your hand as we scale the path,
 to feel your arteries glowing in my clasp,
 never failing to note the small, jewel-like flower
 10 unfamiliar to us, nameless till we rename her,
 that clings to the slowly altering rock —
 that detail outside ourselves that brings us to ourselves,
 was here before us, knew we would come, and sees beyond us.

1974-1976

From: Rich, Adrienne. *The Dream of A Common Language*. New York : W.W. Norton +
 Company, 1978, P.30.

บทกวีรัก 21 บท

บทที่ 11

ทุกยอดเขาคือปากปล่อง นี่เป็นกฎของภูเขาไฟ
 ยังให้เกิดสภาวะแห่งสตรีเพศที่เด่นชัดและเป็นนิรันดร์
 ไม่มีเขาสูงใดได้รับความลึก ไร้แกนในไหม้แผดเผา
 แม้ในยามเมื่อฝ่าเท้าบาดจฟางแตกเป็นริ้วบนผิวลาวาแน่นแข็ง
 5 ฉันอยากท่องเดินเคียงข้างเธอไปยังขุนเขาคักดีสิทธิ์ทุกแห่ง
 ที่ภายในคุกรุ่นด้วยคลั่งควันตจนางผู้มีเวทย์ค้อมตัวเหนือโต๊ะสามขา
 ฉันอยากเอื้อมจับมือเธอขณะเรลัดเลาะตามเส้นทาง
 พลาจรู้สึกถึงเส้นเลือดเนื้อเรืองรองอยู่ในอุ้งมือตน
 หากสายตาไม่พลาดที่จะเห็นดอกไม้ดอกน้อยแวบวาวราวกับเพชร
 10 ดอกไม้ที่ไม่เคยรู้จัก ไม่มีชื่อจนกว่าเราจะตั้งให้
 ตัวดอกเกาะแนบอยู่กับก้อนหินที่ค่อย ๆ แปรเปลี่ยนทุกขณะ
 ต่อหน้าเราตรงนี้ รายละเอียดรอบตัวซึ่งจะนำเราคืนกลับเข้าสู่ตนเอง
 รับรู้ว่าเราจะมา แลเห็นไปไกลเกินกว่าเรา

เอเดรียน ริช

เอเดรียน ริช (Adrienne Rich) เกิดเมื่อปี ค.ศ.1929 ในครอบครัวชนชั้นกลางเชื้อสายยิว บิดาเป็นนายแพทย์และอาจารย์มหาวิทยาลัย Johns Hopkins มารดาเคยมีอาชีพเป็นนักเปียโน ก่อนแต่งงาน ในช่วงเป็นนักศึกษา Rich เคยได้รับรางวัลกวีนิพนธ์ยอดเยี่ยม เธอจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัย Radcliffe พร้อมเกียรตินิยม ต่อมาได้แต่งงานกับอาจารย์ทางเศรษฐศาสตร์ และมีบุตร 3 คน Rich เป็นนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน นักต่อต้านสงคราม และเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในขบวนการเรียกร้องสิทธิสตรี บทความของเธอสะท้อนทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทชาย-หญิง ซึ่งได้เปลี่ยนแปลงไปจากแผนที่ตั้งคัมได้เคยกำหนดไว้ และสะท้อนการต่อต้านสังคมวัฒนธรรมและการเมืองที่ถือเอาบุรุษเพศเป็นใหญ่

นับตั้งแต่ Howl (1956) งานชิ้นเอกของ Allen Ginsberg กวีเด่นของกลุ่ม Beat และ Life Studies (1959) งานเด่นของ Robert Lowell กวีเอก และ ปรมาจารย์กวีนิพนธ์ได้ก่อให้เกิดกวีนิพนธ์แห่งการสำรวจตนเองขึ้นในวิวัฒนาการกวีนิพนธ์อเมริกัน ผลทำให้เกิดมีกวีหญิง เช่น Anne Sexton และ Sylvia Plath รวมทั้ง Adrienne Rich เขียนกวีนิพนธ์แห่งคำสารภาพ (confessional poetry) Rich ได้นำเอาประสบการณ์ส่วนตัวที่สุดของสตรีซึ่งเป็นแก่นแท้ของความเป็นสตรีมาเป็นเนื้อหาของกวีนิพนธ์ของเธอ Rich ได้บรรยายความขัดแย้ง และความทุกข์ระทมของผู้หญิงที่มีจินตนาการสร้างสรรค์ ผู้หญิงที่มีความรู้ และ มีความเฉลียวฉลาดแต่ลักษณะเด่นเหล่านี้ของพวกเธอกลับถูกกลบ ลบ หรือลดคุณค่าลง เพราะสังคมได้ถือเอาบุรุษเพศเป็นใหญ่ สังคมได้ตีกรอบบทบาทของผู้หญิงไว้ที่ความเป็น มารดา ภรรยา และบุตรสาวเท่านั้น งานประพันธ์ในช่วงกว่า 40 ปีที่ผ่านมาของ Rich ได้แสดงให้เห็นพัฒนาการอย่างเป็นขั้นตอนของการเกิดจิตสำนึกเกี่ยวกับสิทธิสตรีของเธอ การวิเคราะห์ตนเอง และ ความสำเร็จของงานกวีนิพนธ์ของเธอได้พัฒนาไปสู่การดำเนินงานทางการเมืองเกี่ยวกับสิทธิสตรี และ ความรักร่วมเพศระหว่างสตรีด้วยกัน ตลอดจนจนถึงการเรียกร้องความเสมอภาคของเชื้อชาติ ชนชั้น การต่อต้านสงคราม และการแบ่งแยกทั้งหลายทั้งปวง

ในช่วงทศวรรษ 1960 ซึ่งเป็นช่วงแรกของการประท้วงของเธอ Rich เขียนบทกวีที่ยึดถือขนบดั้งเดิมของกวีนิพนธ์ รูปแบบ และบรรทัดของบทกวีเคร่งครัดตามแบบแผนของกวีนิพนธ์ การลงเสียงหนัก และ เสียงเบา (meter) ก็เป็นไปตามธรรมเนียมปฏิบัติ แต่ในระยะต่อมาเมื่อ Rich เริ่มสนใจการเมือง การเรียกร้องความเสมอภาคและการต่อต้านสงคราม รูปแบบของบทกวีของเธอได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นรูปแบบเปิด (open form) ที่แสดงถึงควมมีอิสระภาพอย่างเต็มที่ บรรทัดแต่ละบรรทัดมีความสั้นยาวไม่เท่ากัน และมีรูปแบบไม่คงที่ ทั้งนี้ Rich ได้รับอิทธิพลจาก Pound, Williams และกวีกลุ่มคำสารภาพ ได้แก่ Lowell, Plath และ Sexton Rich ได้สร้างสรรค์กวีนิพนธ์ที่เด่นและมีพลังความสามารถในการผนวกความเป็นเลิศทางศิลปะกับการดำเนินงานเพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมือง (ซึ่งเป็นการผนวกที่น้อยคนนักจะกระทำสำเร็จ) ทำให้ Rich ได้รับการยกย่องทั้งในระดับชาติและนานาชาติ เธอได้รับรางวัลเกียรติยศมากมายรวมทั้งรางวัลหนังสือแห่งชาติ (National Book Award) ในปี ค.ศ.1974 ด้วย Rich ได้ผลิตผลงานต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

“Aunt Jennifer’s Tigers” เป็นบทกวีที่ Rich ประพันธ์ในขณะที่เธอกำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย บทกวีนี้สะท้อนให้เห็นความขัดแย้งระหว่างชีวิตจริงของผู้หญิงกับความปรารถนาซึ่งซ่อนเร้นอยู่ภายใน ป้าเจนนิเฟอร์ทำหน้าที่เป็นภรรยาและแม่บ้านของสามี เธออยู่ในกรอบของบทบาทสตรีตามแบบแผนที่สังคมกำหนด เธออยู่ในสังคมที่มีบุรุษเพศเป็นใหญ่ (patriarchal society) สตรีเป็นผู้ดูแลบ้าน อบรมเลี้ยงดูบุตร และปรนนิบัติสามี ผู้ที่เป็นบิดา และ เป็นสามีเป็นผู้มีอำนาจ และ เป็นผู้ตัดสินใจ ป้าเจนนิเฟอร์ได้ทำหน้าที่ของสตรีที่ได้ถูกกำหนดไว้โดยไม่บกพร่อง แต่ภายในใจของเธอนั้น เธอได้ต่อต้านอำนาจของสามีอย่างลับ ๆ แต่เนื่องจากสังคมได้ขังกรอบบทบาทของสตรีไว้อย่างเฉียบขาด เธอจึงไม่อาจแสดงปฏิกิริยาตอบโต้การกดขี่ของบุรุษเพศในทางอื่นได้นอกจากปลดปล่อยความรู้สึกต่อต้านออกมาในงานเย็บปักถักร้อยซึ่งถือว่าเป็นงานที่เหมาะสมสำหรับสตรีเพศ

ป้าเจนนิเฟอร์เลือกที่จะปักเสื้อที่แผ่นโผนอย่างกล้าหาญ และสง่างาม เลื่อมมีขนเป็นเงางามมันลับ เสื้อสีขาวดำสว่างไสวโชติช่วงตัดกับต้นไม้อสีเขียวขจี และที่สำคัญก็คือ เสื้อไม่เกรงกลัวบุรุษเพศ มันยังก้าวอย่างมั่นใจ และมั่นคง จะสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนว่าคุณลักษณะของเสื้อตรงกันข้ามกับบุคลิกลักษณะของป้าเจนนิเฟอร์เป็นสัญลักษณ์ของพลัง ความกล้าหาญ ความมีอิสระ ความดูร้าย และ ความน่าสะพรึงกลัว เสื้อก็คือจิตวิญญาณของป้าเจนนิเฟอร์ซึ่งภายนอกนั้นดูสงบนิ่ง ไม่ได้ตอบ และอยู่ในอำนาจของสามี แต่ภายในนั้นขัดขึ้น และต่อต้านการกดขี่ การควบคุม และความก้าวร้าวของบุรุษเพศ เสื้อจึงเป็นพลัง และ ความกล้าหาญของป้าเจนนิเฟอร์ที่ซ่อนอยู่ภายใน และแสดงออกมาในงานศิลปะ

แหวนแต่งงานที่เป็นน้ำหนักถ่วงมือของป้าเจนนิเฟอร์เป็นสัญลักษณ์ของการกดขี่ และการควบคุมสตรีเพศให้อยู่ในอำนาจของบุรุษ แหวนแต่งงานที่หนักอึ้งก็คือภาระอันหนักหน่วงของสตรีที่ต้องอยู่ในกรอบของภรรยา แม่บ้าน และ มารดา ในชีวิตจริงป้าเจนนิเฟอร์เกรงกลัวสามี แม้เมื่อเธอได้สิ้นชีวิตลงแล้ว ความเกรงกลัวสามีก็ยังคงติดตรึงอยู่บนร่างของเธอแต่สิ่งที่ยืนยาวกว่า และ จะยังคงอยู่ตลอดไปแม้เมื่อร่างของเธอได้มลายหายไปแล้วก็คือ พลังสร้างสรรค์ของป้าที่แสดงออกมาในภาพลักษณ์ของเสื้องามสง่า และกล้าหาญ

บทกวีบทนี้เด่นในด้านการใช้จินตภาพและสัญลักษณ์ จินตภาพของเสื้อเป็นจินตภาพที่เด่นที่สุดเป็นหัวใจของบทกวี และเป็นภาพที่ควบคุมบทกวีทั้งหมด กวีให้ภาพเสื้อเป็นจินตภาพเริ่มต้น และ เป็นจินตภาพสุดท้ายของบทเพื่อเน้นความสำคัญและความเป็นอมตะของเสื้อ กวีให้รายละเอียดเกี่ยวกับจินตภาพของเสื้อมากมาย และเป็นรายละเอียดในทางบวกส่วนภาพลักษณ์ตรงกันข้าม คือจินตภาพของแหวนแต่งงานที่หนักอึ้งที่บดขยี้ลงบนมือของป้าเจนนิเฟอร์ ซึ่งเป็นจินตภาพในทางลบตลอดทั้งบทกวี ผู้อ่านไม่เห็นตัวป้าเจนนิเฟอร์เลย เห็นแต่มือของเธอที่มีแหวนหนักอึ้งทับอยู่ มือของเธอที่พยายามด้วยความยากลำบากที่จะถ่ายทอดจินตนาการของเธอออกมาในงานศิลปะเย็บปัก และมือที่ยังหวาดกลัวแม้เมื่อได้ตายไปแล้วก็ตาม

เนื่องจากบทกวีนี้เป็นบทกวีที่ Rich เขียนในช่วงแรกของอาชีพการประพันธ์ของเธอ รูปแบบ และการลงเสียงของบทกวีจึงเคร่งครัดตามแบบแผนของขนบดั้งเดิมของกวีนิพนธ์ (ซึ่งแตกต่างจากกวีนิพนธ์ร่วมสมัยที่มักจะอยู่ในรูปของร้อยกรองอิสระ) Rich ใช้รูปแบบร้อยกรองสี่บรรทัด (quatrains) โดยมีแผนผังสัมผัส คือ a a b b c c d d และ e e f f และใช้บังคับเป็น iamb และ trocher เป็นส่วนใหญ่ ตามจารีตนิยม นอกจากรูปแบบตามจารีตนิยมแล้ว รูปแบบของบทกวีนี้ยังเน้นการชมความรู้สึก และการเลียดวิสัย ซึ่งแตกต่างจากงานในระยะหลังของ Rich ที่เน้นการแสดงอารมณ์ความรู้สึกและทัศนคติทางการเมืองอย่างรุนแรง

สุรภีพรรณ นัตราภรณ์ : ผู้แปลและตีความ

บทกวี “The Trees” (1963) สะท้อนความคิดของ Rich เกี่ยวกับประเด็นที่กลุ่มผู้หญิงกำลังตื่นจากการหลับอันยาวนาน Rich วิพากษ์สภาพชีวิตผู้หญิงชั้นกลางที่เป็นแม่บ้านอาศัยอยู่ชานเมือง (suburb) ในช่วงทศวรรษ 1950 ว่ามีชีวิตอยู่กับมายาภาพ ไม่ต่างจากคนป่วยเป็นอัมพาต ขยับเขยื้อนไปไหนไม่ได้ เพราะโดนสังคมบริโภคนิยมและวัตถุนิยมมอมเมา¹

ยุคต้นทศวรรษ 60 นับได้ว่าเป็นช่วงเวลาของขบวนการสิทธิมนุษยชนและกลุ่มสิทธิสตรี รวมทั้งการสร้างสำนึกในเรื่องของสิ่งแวดล้อมและผลกระทบที่สังคมอุตสาหกรรมมีต่อสภาพแวดล้อม Rich เขียนบทความ “When We Dead Awaken” ว่าอเมริกาได้เข้มแข็งและฉกฉวยประโยชน์จากผู้หญิงและธรรมชาติมาเป็นเวลานาน บัดนี้ถึงเวลาที่จิตสำนึกของผู้หญิงจะได้ลืมตาตื่นและผู้ที่เดินละเมอกำลังจะตื่นเช่นกัน²

บทกวี “The Trees” สะท้อนความหมายที่เป็นพหุพจน์คือกล่าวถึง “กลุ่มต้นไม้” อันเป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มผู้หญิง เหตุการณ์ในบทกวีนั้นในช่วงแรกเป็นการกล่าวถึงสภาพที่ต้นไม้ รวมทั้งกิ่งก้านและใบต่าง ๆ ซึ่งหลับใหลอยู่ในบ้านกระจกชานเมือง (ของชนชั้นกลาง) ได้เริ่มขยับเขยื้อนตนเอง คือ กำลังเริ่มต้นจากการนอนหลับอันยาวนาน สภาพของต้นไม้ที่แออัดอยู่ในบ้านกระจกให้ภาพลักษณ์ของการถูกห่อหุ้ม กักขังอย่างเห็นได้ชัด เมื่อมองออกไปจากบ้านกระจก จะเห็นแต่เพียงที่โล่งกว้าง ซึ่งเคยเป็นป่าปกคลุมด้วยต้นไม้และสัตว์นานาชนิด ประเด็นที่ Rich วิพากษ์สังคมที่สะท้อนอยู่ในช่วงแรกของบทกวีจึงอาจจะตีความได้ว่าเป็นการกระทำย่ำยีธรรมชาติ (ป่าที่ไร้ต้นไม้และสัตว์) พร้อม ๆ กับการกดขี่กักขังผู้หญิงไว้ด้วยกรอบของวัตถุและสังคมบริโภคนิยม (บ้านกระจกชานเมือง) อย่างไรก็ตามการเสนอการวิพากษ์ดังกล่าวของ Rich ใน “The Trees” มีการเปิดประเด็นด้วยภาพที่มีชีวิตและความหวัง

“ต้นไม้ในบ้านกำลังเคลื่อนออกสู่ป่าใหญ่”

และ

“ป่าใหญ่ที่เคยว่างเปล่าทุกคำคืน

จะปกคลุมด้วยแมกไม้ในตอนเช้า

¹ Rich, Adrienne : *On Lies, Secrets and Silence : Selected Prose 1966-1978*. New York: 1979. P.12-14.

² Ibid, p.34.

ตอนที่ 2 ของบทกวีเป็นการบรรยายถึงสภาพของต้นไม้ในบ้านที่ค่อย ๆ เริ่มต้นและพยายามขยับเขยื้อนตัวเองด้วยความยากลำบาก เท่ากับเป็นการอธิบายว่า ต้นไม้ได้นอนหลับมาเป็นเวลานาน การจะขยับเขยื้อนจึงไม่ใช่จะทำได้โดยฉับพลันทันที Rich ใช้การเปรียบเทียบว่าต้นไม้เหล่านี้มีสภาพไม่ติดอะไรกับคนป่วยซึ่งเพิ่งฟื้นไข้และ “เพิ่งถูกปล่อยตัว/เดินวงงมุงหน้าไปสู่ประตูคลินิก”

อาจจะตีความได้ว่าภาพดังกล่าวเป็นการเริ่มต้นขบวนการของสตรีซึ่งต่อมาจะได้รับการขานรับจากกลุ่มผู้หญิงทั้งในอเมริกาและประเทศอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง Rich เองคงพยายามแสดงให้เห็นว่าการจะได้รับการยอมรับหรือเห็นด้วยกับแนวความคิดนี้มิใช่จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและได้รับการยอมรับจากผู้หญิงทุกคน เพาะขณะที่ต้นไม้กำลังเริ่มต้นขยับตัวและพยายามฝ่าออกไปสู่ภายนอกนั้น เสียงของบทกวี คือ “ฉัน” ยังคงนั่งเขียนจดหมายหลายฉบับโดยไม่ได้พูดถึงเหตุการณ์ที่ตนเองประสบอยู่ตรงหน้าด้วยซ้ำไป นั่นก็คือในต้นทศวรรษที่ 60 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ Rich เขียนงานชิ้นนี้ ยังมีผู้หญิงจำนวนหนึ่งพอใจที่จะเป็นผู้สังเกตการณ์หรือนั่งดู โดยไม่ทำอะไร

อย่างไรก็ตามบทกวีสะท้อนอย่างชัดเจนถึงพลังของการรวมตัวครั้งนี้ ถึงแม้ว่าจะมีประเด็นที่สร้างความขัดแย้งในบทกวีจากสภาพเฉื่อยชาของ “ฉัน” ทั้งนี้ก็เพราะว่าขณะที่เหล่าต้นไม้เดินโงนเงนฝ่ากระจกออกไปนั้น ผู้อ่านได้รับรู้ถึงความเปราะบางของชีวิต ภาพกระจกที่ห่อหุ้มให้จินตภาพของสิ่งแหลมคมและสร้างความเจ็บปวด

“ฟังสิ เสียงแก้วแตกเปรี๊ยะ
ต้นไม้เดินสะดุดโงนเงนไปในคำคืน.

การฝ่ากระจกแก้วซึ่งเจ็บปวดยังได้รับการตอกย้ำถึงภาวะที่มีดมนเพราะต้นไม้ต้องต้องเดินสะเปะสะปะเข้าไปในความมืด หากแต่ขณะเดียวกันการที่ต้นไม้พร้อมใจกระแทกตัวฝ่ากระจกแก้วไปในสภาวะที่มีดมนนี้ย่อมแสดงถึงความกล้าหาญและเสียสละของต้นไม้ได้เด่นชัดขึ้น การกระทำครั้งนี้ยิ่งใหญ่และน่าชื่นชม แน่นอนสรรพสิ่งในธรรมชาติได้ประจักษ์ถึงพลังดังกล่าวและแสดงความคารวะยกย่องอย่างเปิดเผย

“สายลมรีบกรรโชกตัวมาพบ
ดวงจันทร์แตกกระจายคล้ายกระจกเงา
เศษเล็ก ๆ ร่วงพรูส่องประกายอยู่ยอด
โอ๊กต้นสูงสุด

จินตภาพที่ปรากฏในท่อนจบของบทกวีจึงเป็นการสดุดีของสรรพสิ่งในธรรมชาติต่อความกล้าหาญของต้นไม้ แม้แต่ดวงจันทร์ยังส่องประกายประดับเป็นมงกุฏบนต้นโอ๊กที่สูงสุดหรือต้นไม้ที่เก่าแก่ที่สุด พลังของบทกวีสะท้อนอย่างเด่นชัดในการแสดงความคารวะของสายลมและดวงจันทร์เป็นไปอย่างรวดเร็วมีชีวิตชีวา ขณะเดียวกันก็แทรกปนความรู้สึกที่ซับซ้อนเพราะภาพของ “ดวงจันทร์แตกกระจายนั้นช่าง “คล้ายกระจกเงา” หรือบานกระจกที่เหลาดันไม้เฟิงทะลายตนจนแตกกระจาย จึงจะฝ่าฟันนำเอาตนเองออกมาได้ ความรู้สึกของผู้อ่านจึงถูกเน้นย้ำให้หัวล้าลึกถึงความเปราะบาง และความเจ็บปวดที่ต้นไม้ต้องเผชิญก่อนจะได้รับเสรีภาพยิ่งใหญ่ในครั้งนี้

“บทกวีแห่งความรัก 21 บท” เป็นงานที่รวมเล่มอยู่กับงานชุด *The Dream of a Common Language* (1978) ของ Adrienne Rich Rich ใช้เวลา 2 ปี ในการเขียนงานทั้ง 21 บทนี้ (1974-1976) ประเด็นที่สำคัญและน่าศึกษาในงานกวีนิพนธ์เล่มนี้อยู่ที่เรื่องของ “ความหมาย” และ “อำนาจ” ของภาษา ตัวกวีนิพนธ์ที่รวมอยู่ในงานชุดนี้และโดยเฉพาะชื่อ หนังสือสะท้อนสิ่งที่อาจจะเรียกได้ว่าเป็น “ปณิธานกวี” ของ Adrienne Rich เลย์ทีเดียว บทกวีสะท้อนความเชื่อ ความคิด และความใฝ่ฝันของเธอที่อยากให้งานกวีนิพนธ์เป็นสารและพลังอำนาจที่จะก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติ (อคติ) ในสังคมตะวันตกที่มีผู้ชายเป็นใหญ่ สังคมดังกล่าวได้กระทำการถ่ายทอดอำนาจความคิด ค่านิยมทั้งหลายที่จะอำนวยการโยชน์แก่ตนผ่านภาษาที่ตนได้กำหนดความหมายมาตลอดประวัติศาสตร์อันยาวนาน อันเป็นการปิดกั้น กีดกัน ไม่ให้ผู้หญิงมีโอกาสเลือกที่จะสร้างและใช้ “ภาษา” เพื่อสร้างพลังและวิธีดำเนินชีวิตของตนเองขึ้นมาได้ Rich เขียนถึงเรื่องอำนาจของภาษาในบทความ “Power and Danger: Works of a Common Woman” (1977) ว่า “บทกวีคือความเข้มข้นของอำนาจแห่งภาษาซึ่งเป็นอำนาจของความสัมพันธ์ที่สำคัญยิ่งของเราต่อทุกสิ่งทุกอย่างในจักรวาล (Poetry is above all a concentration of the power of language, which is the power of our ultimate relationship to everything in the universe.)”¹

ใน “บทกวีแห่งความรัก 21 บท” Rich ได้สร้างคำจำกัดความความรักใหม่ในกวีนิพนธ์ซึ่งตามที่เป็นมาในขนบปฏิบัติของวรรณกรรมตะวันตกนั้น เห็นได้อย่างชัดเจนว่ากวีชายได้เป็นผู้สร้างรูปแบบและกำหนดเนื้อหาโดยตลอด กวีนิพนธ์ที่เกี่ยวกับความรักจะเป็นการร่ำพันหรือพรรณนาถึงหญิงผู้เป็นที่รัก สำหรับ Adrienne Rich นั้น ได้กล่าวอย่างชัดเจนว่า “กวีนิพนธ์เกี่ยวกับความรักที่เกื้อกูลต่อชีวิตและจะดำรงลักษณะโปร่งใสได้ไม่ใช่เรื่องเกี่ยวกับคนรัก หากจะต้องนำเสนอความพยายามของกวีที่จะมีชีวิตอยู่กับประสบการณ์ของความรัก อันจะนำเรา (ผู้อ่าน) ให้ลงไปถึงเบื้องสุดของความสับสน บั่นป่วนและการทะลุผ่านพายุร้ายของความรัก เพื่อที่จะตั้งคำถามว่าการที่จะรักใคร่สักคนในท่ามกลางความตาย ความโหดร้าย อดอยาก ความรุนแรง และข้อห้ามต่าง ๆ นั้น หมายถึงอะไรบ้าง”²

¹ Rich, Adrienne. *On Lies, Secrets and Silence* (New York : 1979) P.248.

² Ibid., pp.251-2

การสร้างคำนิยามใหม่ของ Adrienne Rich นี้มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับทางเลือกในชีวิตของ Rich เอง นับแต่ทศวรรษที่ 70 เป็นต้นมา Rich ทำการค้นคว้าเกี่ยวกับบทบาทผู้หญิง ในฐานะแม่ เมีย และลูกในสถาบันครอบครัว และสถานะอื่น ๆ ในสังคม และค้นพบตลอดจนประสบด้วยตนเองว่า ผู้หญิงไม่มีโอกาสที่จะเลือก ทุกอย่างได้ถูกกำหนดมาแล้วในสังคมที่ผู้ชายมีอำนาจสูงสุด เธอได้ประกาศตัวเป็นเลสเบียน (lesbian) และสร้างความหมายของคำว่ารักกว้างกว่าที่จะหมายถึงผู้หญิงที่รักและมีความสัมพันธ์ทางเพศกับผู้หญิงด้วยกัน เท่านั้น Rich ใช้คำว่า lesbian existence และ lesbian contemueum ซึ่งครอบคลุมไปถึงการที่ผู้หญิงจะสร้างความหมายเอกลักษณ์ของตัวเองจากความเป็นหญิงของตน และพอใจที่จะใช้ชีวิต สื่อสารความรู้สึกภายในอันลึกซึ้งและความเชื่อมั่นทางการเมือง สังคม กับกลุ่มเพื่อนหญิงด้วยกัน นั่นคือการปฏิเสธ ไม่ยอมรับข้อห้ามเดิม ๆ ที่เคยมีเกี่ยวกับผู้หญิงและปฏิเสธที่จะให้ผู้ชายมีสิทธิที่จะครอบงำและถือครองผู้หญิง ซึ่งโดยภาพรวมคือการไม่ยอมรับสังคมผู้ชายเป็นใหญ่นั่นเอง³

บทที่ 11 ของ “Twenty-One Love Poems” เป็นบทกวีที่ใช้ภาพการเดินทางเข้าไปสู่ดินแดนแห่งภูเขาไฟเป็นภาพหลัก มีการใช้สัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิงโดยตลอดบท เช่น ปล่องภูเขาไฟที่ภายในมีลาวาคุกรุ่น หญิงผู้มีเวทย์มนตร์ ดอกไม้เล็ก ๆ ไร้ออกตามทาง เป็นต้น จากตัวบทนั้น ผู้พูด “I” ซึ่งบริบทของงานทำให้สันนิษฐานได้ว่าเป็นคนคนเดียวกับวันนั้นเอง ได้เดินทางไปพร้อมกับเพื่อนร่วมทาง มุ่งหน้าไปยัง “ภูเขาไฟศักดิ์สิทธิ์” ซึ่งภายในร้อนและเผาไหม้ และภายนอกนั้นทั้งสูงชัน หินลาวาก็ยังความเจ็บปวดแก่ “ผ้าเท้าเบาจุฟาง” ของนักเดินทางด้วย จินตภาพที่ปรากฏจึงเป็นอันตรายจากภายนอก ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของอันตรายและความเจ็บปวดภายในด้วย แต่ประเด็นความคิดที่กวีนำเสนอให้เห็นและรู้สึกได้ก็คือ ความสัมพันธ์และมิตรภาพอันดียิ่งที่นักเดินทาง (หญิง) ทั้ง 2 มีต่อกัน รวมทั้งความไว้วางใจและศรัทธาของทั้งสองที่มีต่อการเดินทางครั้งนี้ ทำให้ช่วงเวลาของการท่องเที่ยวไปด้วยกันเป็นความรื่นรมย์ งดงาม ศักดิ์สิทธิ์ และมีความหมาย ระหว่างการเดินทางกวีให้ความสำคัญยิ่งต่อทุกสิ่งที่อยู่ล้อมรอบตน รวมทั้ง “ดอกไม้ดอกน้อย” ที่ตนเองไม่เคยได้พบเห็น “ไม่มีชื่อ” จนกระทั่งผู้เดินทางจะตั้งชื่อให้ (“The small, jewel-like flower/unfamhar to us, nameless till we rename her,”) บทกวีตอนนี้สะท้อนอย่างชัดเจนถึงพลังของความเป็นมนุษย์ผู้หญิงที่จะสร้าง “อำนาจ” ให้กับตนเองโดยผ่านการใช้ภาษา เรียกชื่อและสร้างคำนิยาม สร้างความหมายให้สะท้อนอยู่ในภาษานั้น ๆ อำนาจดังกล่าวจะมีพลังนำไปสู่การสร้างสรรคของชีวิตได้หากได้รับการยอมรับ เกื้อหนุน โอบอุ้มจากกันและกัน “รู้สึกถึงเส้นเลือดเนื้อเรืองรองอยู่ในอุ้งมือ” (“to feel your arteries glowing in my clasp”)

³ Eagleton Mary(ed.) *Feminist Literary Theory*.U.S.A.: 1986. P. 23

ในตอนท้ายของ “บทกวีรัก บทที่ 10” นี้ Rich ได้ประกาศย้ำอีกครั้งว่า การจะสร้างพลังและอำนาจนั้นอยู่ที่ตัวของเราเอง เราคือผู้ที่สร้างความหมายของชีวิตขึ้นมา โดยนำเอาทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมาพิจารณาไตร่ตรองและสร้างให้มีความหมายต่อตนเอง ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่ดูเหมือนเล็กน้อยแค่ไหนก็ตาม

“that detail outside ourselves that brings us to ourselves, was here before us,”

ศรณีย์ สุขุมวาท : ผู้แปลและตีความ

THEODORE ROETHKE

My Papa's waltz

The whiskey on your breath
Could make a small boy dizzy;
But I hung on like death;
Such waltzing was not easy.

5 We romped until the pans
 Slid from the kitchen shelf;
 My mother's countenance
 Could not unfrown itself.

10 The hand that held my wrist
 Was battered on one knuckle;
 At every step you missed
 My right ear scraped a buckle.

15 You beat time on my head
 With a palm caked hard by dirt,
 Then waltzed me off to bed
 Still clinging to your shirt.

From: Poulin, A Jr,ed. **Contemporary American Poetry**. Fifth Edition.Boston: Houghton
Mifflin Company, 1991. P.494

วอลซ์ของพ่อ

กลืนเหล้าจากลมหายใจพ่อ
ทำให้เด็กชายตัวเล็ก ๆ เวียนหัวได้
ฉันเกาะติดหนีบ
เพราะวอลซ์ของพ่อไม่ใช่ง่าย ๆ

5

เราโลดเต้นจนกระแทกหล่น
สั่นลงจากหิ้งในครัว
แม่ขมวดคิ้วนี้หน้า
ทำทางระอาอย่างไม่ต้องปิดบัง

10

มือข้างที่จับข้อมือฉัน
นิ้วหนึ่งบุบซ้ำที่ตรงข้อ
และทุกครั้งที่พ่อลงผัดจิ้งหะ
ใบหูขวาค้นจะครูดกับหัวเข็มขัดพ่อ

15

พ่อเคาะจิ้งหะบนหัวฉัน
ด้วยฝ่ามือที่เกราะกรังด้วยดินโคลน
ด้วยจิ้งหะวอลซ์พ่อพาฉันไปนอน
ขณะที่ฉันยังเกาะแน่นอยู่กับเสื้อพ่อ

ทีโอดอร์ รอดเก้

THEODORE ROETHKE

Weed Puller

Under the concrete benches,
Hacking at black hairy roots,---
Those lewd monkey-tails hanging from drainholes,---
Digging into the soft rubble underneath,
5 Webs and weeds,
Grubs and snails and sharp sticks,
Or yanking tough fern-shapes,
Coiled green and thick, like dripping smilax,
Tugging all day at perverse life:
10 The indignity of it!---
With everything blooming above me,
Lilies, pale-pink cyclamen, rose,
Whole fields lovely and inviolate,---
Me down in that fetor of weeds,
15 Crawling on all fours,
Alive, in a slippery grave.

From: Poulin, A Jr, ed. **Contemporary American Poetry**. Fifth Edition. Boston: Houghton
Mifflin Company, 1991. P.494

คนตายหญ้า

5 ได้มานั่งคอนกรีต
 สับฟันรากสีดำขรุขระ
 ต้นทางสิงอุบาทว์ห้อยจากกรงท่อ
 ชุดเข้าไปถึงเศษอิฐเศษปูนนุ่ม ๆ ข้างใต้
 ไยและหญ้า
 ไช้ซาง หอยทาก และท่อนไม้แหลม ๆ
 หรือไม่กี่กระชากวัชพืชหน้าตาเหมือนเฟิร์น
 สีเขียวชดอยู่อย่างแน่นเหนียว ช่นเหมือนยางที่หยดจากรากไม้
 10 วันทั้งวันตั้งทั้งอยู่กับชีวิตที่วิปริตพิศดาร
 ไร้เส้นศักดิ์ศรี
 ทั้ง ๆ ที่เบื่องบนทุกอย่างกำลังผลิบาน
 ดอกลิลีย่อย ดอกไซคลาเมนสีชมพูอ่อน แล้วยังดอกกุหลาบอีก-
 ทั่วท้องทุ่งดงาม และยังไม่ถูกทำลาย
 แล้วฉันล่ะ หมกตัวอยู่กับวัชพืชที่เนาเหม็น
 15 คลานสี่ตีน
 มีชีวิต อยู่ในหลุมฝังศพที่ลื่นและเย็นนั้นหรือ

ทีโอดอร์ รอทเก้

ทีโอดอร์ รอทเก้ (Theodore Roethke) เกิดเมื่อปี ค.ศ.1908 ที่เมือง Saginaw รัฐมิชิแกน จบการศึกษาชั้นปริญญาตรีและโทจากมหาวิทยาลัยมิชิแกน (University of Michigan) เคยเป็นอาจารย์สอนที่มหาวิทยาลัยหลายแห่ง เช่น มหาวิทยาลัย Michigan State, มหาวิทยาลัย Bennington และ มหาวิทยาลัย Washington (University of Washington) หลังจากสอนที่มหาวิทยาลัยวอชิงตันมา 15 ปี เขาได้รับแต่งตั้งให้เป็น “poet-in-residence” และหลังจากนั้นอีกเพียงหนึ่งปีก็ถึงแก่กรรมในปี 1963

ทีโอดอร์ รอทเก้ ได้รับรางวัลวรรณกรรมหลายรางวัล เช่น Pulitzer Prize The National Book Award และ Bollingen Prize in Poetry

ด้วยความรักและผูกพันที่มีต่อโลกธรรมชาติ ในการเขียนบทกวีเขามักจะใช้ธรรมชาติเป็นสัญลักษณ์ของจิตวิญญาณ ตลอดจนเป็นตัวแทนของความรู้สึกนึกคิดของเขา เขาถือว่ากวีมีหน้าที่บันทึกและรายงานรายละเอียดที่เป็นส่วนต่างๆ ของธรรมชาติ แม้จะเป็นรายละเอียดที่เล็กน้อยและปลีกย่อยเพียงใดก็ตาม แต่เขาไม่ได้หลงใหลถึงขนาดปิดหูปิดตาไม่เห็นด้านร้ายของโลกธรรมชาติ การยอมรับในบทบาททั้งด้านดีและร้ายของโลกธรรมชาตินี้ปรากฏอยู่ในบทกวีหลายบทของเขา

โดยพื้นฐาน รอทเก้ เป็นคนเคร่งขรึมเอาจริงเอาจัง แต่บางครั้งเขาก็สนุกสนานและอีกทีก็ครึกโครม เขาจึงสามารถเขียนบทกวีที่มีอารมณ์ขันเกี่ยวกับเด็กและสำหรับเด็กได้ด้วย

“My Papa’s Waltz” เป็นบทกวีประเภทสนุกสนาน และอีกทีก็ครึกโครมของ ทีโอดอร์ รอทเก้ ในบทกวีนี้เขาใช้รูปแบบที่มีสัมผัส และเล่นจังหวะที่สม่ำเสมอลงตัว เสนอภาพความรัก ความอบอุ่นของครอบครัวชนชั้นกรรมาชีพ ผ่านสายตาลูกชายตัวเล็ก ๆ ซึ่งถูกพ่อที่กร่ำเหล้าลากถู ลู่อึงกระโดดโลดเต้นไปตามจังหวะวอลซ์ เตะโน้นชนนี้ไปตามทางจากครัวจนถึงห้องนอน ถึงแม้ภาพที่กวีเสนอจะมีทั้งภาพความรุนแรงของพ่อที่เมาเหล้า ภาพของแม่ที่หน้านิวคิ้วขมวดแสดงความเอือมระอาในการกระทำของพ่อ ภาพของลูกซึ่งเกาะพ่อนแน่นด้วยความกลัว แต่น้ำเสียงที่ลูกเล่าไม่ใช่เสียงที่แสดงความโกรธเกลียดหรือขมขื่นที่มีต่อพ่อ หากแต่เป็นน้ำเสียงที่แสดงความรัก ความภูมิใจ และไว้วางใจในตัวพ่อ ถึงแม้จังหวะวอลซ์ของพ่อจะทำให้ตนเจ็บปวดและรำคาญไปบ้างก็ตาม

กวีเสนอภาพตัวละครแต่ละตัว คือ พ่อ-แม่-ลูก โดยไม่ได้บรรยายอย่างตรงไปตรงมา เช่น เมื่อพูดถึงพ่อลูกชายก็จะเล่าว่า

“The hand that held my wrist
was battered on one knuckle

หรือ

“you beat time on my head
With a palm caked hard by dirt”

คำบอกเล่าของลูกทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ทันทีว่าพ่อเป็น คนทำงานหนักประเภทหาเช้ากินค่ำ

และเมื่อพูดถึงแม่ก็จะมีภาพปูพื้นนำเรื่องมาก่อน ทำให้เข้าใจว่าเหตุใดแม่จึงมีปฏิกิริยาเช่นนั้น เช่น ลูกบรรยายว่า พ่อลูก “romped” ด้วยจังหวะวอลซ์จนกระทั่งหล่นลงจากหิ้ง แล้วลูกจึงเล่าต่อว่า

“My mother’s countenance
Could not unfrown itself”

ซึ่งเป็นการแสดงความรำคาญของแม่ แต่เป็นความรำคาญกึ่งเอ็นดู

ภาพที่น่าประทับใจที่สุดคือภาพของพ่อกับลูก ซึ่งกวีใช้จังหวะวอลซ์เชื่อมความรักและผูกพันตั้งแต่ต้นจนจบลงตรงภาพที่พ่อ “วอลซ์” ลูกไปเข้านอนโดยที่มีลูกเกาะแน่นอยู่กับเสื้อเชิ้ตพ่อ จุดเด่นของบทกวีนี้อยู่ที่ความสามารถของกวีในการนำชีวิตประจำวันของคนธรรมดาสามัญมาเล่าได้อย่างสนุกสนานและขณะเดียวกันก็สามารถสื่อสารสาระสำคัญนั่นคือ ความรัก ความผูกพัน และความอบอุ่นในครอบครัว ซึ่งนับวันจะหาได้ยากในสังคมร่วมสมัย

ส่วน “Weed Puller” นั้นถ้าอ่านอย่างตรงไปตรงมา เป็นบทกวีที่พูดถึงสภาพที่น่าสงสารของคนตายหญ้าที่ต้องทนกลืนน้ำเหม็นกัมหนักันตา ฟัน ขูด จูดกระชากวัชพืชที่น่ารังเกียจทั้งหลายจากท่อไต้ดิน ขณะที่บนพื้นดินที่อยู่เหนือหัวเขาขึ้นไปนั้น ดอกไม้นานาชนิดกำลังผลิบาน แต่ถ้าพิจารณาภาพลักษณ์และคำแต่ละคำที่กวีเลือกใช้อย่างละเอียด จะเห็นว่าที่จริงแล้วกวีต้องการพูดถึงชีวิตและจิตวิญญาณของคน โดยเปรียบวัชพืชและสัตว์ที่น่าเกลียดน่ากลัวได้พื้นดินกับจิตวิญญาณอันมืดดำของคนตายหญ้า ในบทกวีนี้กวีเสนอภาพคนตายหญ้าที่วันทั้งวันหมกตัวอยู่กับสิ่งสกปรกน้ำเหม็นไต้พื้นดิน ซึ่งคนตายหญ้าเองก็รู้ดีว่าเป็นชีวิตที่ “วิปริตพิศดาร” ไร้ศักดิ์ศรี เขาโหยหาสิ่งที่สวยงามบริสุทธิ์จุดดอกไม้ที่ผลิบานอยู่เหนือหัวเขา เขาได้พยายามกำจัดสิ่งสกปรกน่าเกลียดน่ากลัวทั้งหลายให้หลุดจากตัวเขาด้วยวิธีการต่างๆ คือทั้ง ตัด ทั้ง สับ ฟัน แต่ก็ยังไม่สำเร็จ เนื่องจากวัชพืชทั้งหลายนั้นทั้งแน่นและเหนียวไม่สามารถจะดึงทิ้งหรือสับฟัน ออกได้หมด เขาจึงอยู่ในสภาพที่เหมือนสัตว์คือคลานสี่ตีน และถึงแม้จะยังมีชีวิตอยู่ก็สิ้นไร้ศักดิ์ศรีของความเป็นคน

นิตยา มาสะวิสุทธิ : ผู้แปลและตีความ

LOUIS SIMPSON

American Poetry

Whatever it is, it must have
A stomach that can digest
Rubber, coal, uranium, moons, poems.

Like the shark, it contains a shoe.
It must swim for miles through the desert
Uttering cries that are almost human.

5

From: Poulin Jr, A. ed. *Contemporary American Poetry*. Fifth Edition. Boston: Houghton
Mifflin Company. 1991. P.530

กวีนิพนธ์อเมริกัน

ไม่ว่าจะเป็นอะไร
มันจะต้องมีกระเพาะที่สามารถย่อย
ยาง ถ่านหิน แร่ยูเรเนียม พระจันทร์ บทกวี

เหมือนฉลาม มันมีรองเท้าอยู่ข้างใน
มันจะต้องแหวกว่ายเป็นโยชน์ๆ ผ่านทะเลทราย
ส่งเสียงร้องเกือบจะเหมือนคน

5'

หลุยส์ ซิมป์สัน

LOUIS SIMPSON

In The Suburbs

There's no way out.
You were born to waste your life.
You were born to this middle class life

5

As others before you
Were born to walk in procession
To the temple, singing.

From: Poulin Jr., A. ed. **Contemporary American Poetry**. Fifth edition. Boston: Houghton
Mifflin Company, 1991. P.530

ชีวิตในเมือง

• ไม่มีทางเลือก
เธอเกิดมาเสียเปล่า
เธอเกิดมาเป็นคนชั้นกลาง

5

ก็เหมือนกับคนที่เกิดมาก่อนเธอ
เกิดมาเพื่อเดินเข้าแถว
ไปเข้าโบสถ์ แล้วก็ร้องเพลง

หลุยส์ ซิมป์สัน

โดยกำเนิด Louis Simpson เป็นคน Jamaican เกิดที่ Jamaica, British West Indies เมื่อปีค.ศ.1923 เขาสมัครขอเปลี่ยนสัญชาติเป็นคนอเมริกันตั้งแต่ยังหนุ่มและมาอยู่อเมริกา เขาจึงถือว่าเขาเลือกที่จะเป็นคนอเมริกันเอง เพราะต้องการเป็นคนอเมริกัน ไม่ได้เป็นคนอเมริกัน เพราะเกิดในอเมริกา

เขานับถือ Walt Whitman เสมือนเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ และเชื่อในความใฝ่ฝันของคนอเมริกัน (The American Dream) ที่ Whitman เคยตั้งความหวังไว้สำหรับคนอเมริกัน เมื่อมาพบกับสถานการณ์ที่เขาถือว่าเลวร้ายในสมัยต่อมา เขาจึงผิดหวังและพยายามปรับใจให้ยอมรับความล้มเหลวของ “The American Dream”

กวีนิพนธ์ของเขามีทั้งที่เป็นลักษณะสมจริง และที่เต็มไปด้วยจินตภาพที่เหนือจริง เหมือนภาพในความฝันที่เกิดจากจิตใต้สำนึก และสำหรับเขาภาพเหล่านั้นต้องเคลื่อนไหวไม่อยู่นิ่ง

ใน “In the suburb” Louis Simpson แสดงให้เห็นความล้มเหลวของ “The American Dream” เพราะครั้งหนึ่ง Walt Whitman เคยประกาศว่าในสังคมอเมริกันนั้น ถนนทุกสายเป็นถนนเปิด มีทางออกที่จะเลือกได้ แต่ใน “In the suburb” ถนนที่นำไปสู่ “Suburb” ไม่มีทางออก ผู้ที่เกิดมาเป็นคนชั้นกลางที่อยู่ใน “Suburb” ก็ต้องมีชีวิตที่ซ้ำซากจำเจอยู่อย่างนั้น ดังที่ Louis Simpson ได้ประกาศไว้ตั้งแต่บรรทัดแรกว่า “There is no way out” และด้วยน้ำเสียงที่ถึงเห็นอกเห็นใจถึงเย้ยหยัน เขาบรรยายถึงชีวิตของคนชนเมืองที่ซ้ำซากจำเจ ทำอะไรต้องทำตามกันเหมือนกันไปหมด ไม่เป็นตัวของตัวเอง

“You were born to walk in procession
To the temple , singing.”

เขาเห็นว่าถ้าเกิดมาแล้วต้องใช้ชีวิตในกรอบแบบนี้ก็เท่ากับเสียชาติเกิด

“American Poetry” เป็นบทกวีที่วาดด้วยกวีนิพนธ์ ซึ่งในที่นี้คือกวีนิพนธ์อเมริกัน เพื่อที่จะอธิบายว่ากวีนิพนธ์อเมริกันคืออะไรและเป็นอย่างไรนั้น Louis Simpson ใช้จินตภาพที่มีลักษณะเหมือนภาพในความฝัน ซึ่งถ้าพิจารณาด้วยสามัญสำนึกก็จะรู้สึกว้าวุ่นไร้ผล แต่สำหรับ Louis Simpson จินตภาพที่เหมือนภาพในความฝันนั้นมีเหตุผลในตัวของมันเอง

ผู้อ่านต้องใช้จินตนาการและวิจารณ์เฉพาะตัว ตีความว่าเหตุใดกวีนิพนธ์จึงต้องมีกระเพาะที่จะสามารถย่อยสิ่งต่างๆ ตั้งแต่ที่เป็นวัตถุ, แร่ธาตุ ไปจนถึงพระจันทร์และบทกวี ทำไมกวีจึงเปรียบเทียบกวีนิพนธ์กับปลาฉลามที่มีร่องเท้าอยู่ข้างใน ถ้ากวีนิพนธ์เหมือนฉลามแล้ว เหตุใดจึงต้องแหวกว่ายทะเลทรายเป็นโยชน์ แล้วส่งเสียงร้องเกือบจะเหมือนคน

นิตยา มาศะวิสุทธิ์ : ผู้แปลและตีความ

GARY SNYDER

Avocado

The Dharma is like an Avocado!
Some parts so ripe you can't believe it,
But it's good.
And other places hard and green
5 Without much flavor,
Pleasing those who like their eggs well-cooked

And the skin is thin,
The great big round seed
In the middle,
10 Is your own Original Nature-
Pure and smooth,
Almost nobody ever splits it open
Or ever tries to see
If it will grow.

15 Hard and slippery,
It looks like
You should plant it - but then
It shoots out thru the fingers-
gets away.

1974

From: Hoover, Paul ed. **Postmodern American Poetry**. First edition. New York: W.W.
Norton & Company Inc., 1994. P.218

อาโวคาโด¹

- 5 ธรรมชาติเปรียบเสมือนลูกอาโวคาโด
บางสวนก็สุกงอมจนเหลือเชื่อ
แต่ก็อร่อยดี
บางสวนก็แข็งและดิบ
ไม่ค่อยมีรสชาติ
ถูกปากคนที่ชอบกินไข่ต้มสุก
- 10 และเปลือกก็แสนบาง
มีเมล็ดกลมใหญ่
อยู่ตรงกลาง
เมล็ดนั้นแหละคือธาตุแท้ดั้งเดิมของเรา
บริสุทธิ์และเกลี้ยงเกลา
แทบจะไม่เคยมีใครผ่านมันออก
หรือแม้แต่จะคอยดูว่า
มันจะเติบโตใหญ่ ออกออกเป็นต้นได้หรือไม่
- 15 แข็งและลื่น
ดูๆ ก็เหมือน
เราน่าจะปลูกมันได้ - แต่แล้ว
มันก็กลับหลุดลื่นลอดง่ามมือ
หายไป

แกรี่ สไนเดอร์

¹อาโวคาโดเป็นผลไม้ชนิดหนึ่ง รูปร่างคล้ายลูกแพร์หรือฝรั่งพันธุ์ไทยที่ผลโตหน่อย เปลือกนอกบางแต่แข็ง ส่วนมากมีสีเขียวแต่บางพันธุ์สีจะออกม่วง เมื่อสุกเนื้อในจะนิ่มรสจืด ๆ มัน ๆ ส่วนเมล็ดในกลมและเรียบมัน อาโวคาโดนี้ดั้งเดิมปลูกทางโซนร้อนของอเมริกา ปัจจุบันปลูกในเมืองไทยได้

GARY SNYDER

We Make Our Vows Together With All Beings

Eating a sandwich
At work in the woods,

As a doe nibbles buckbrush in snow
Watching each other,
5 chewing together.

A Bomber from Beale
over the clouds,
Fills the sky with a roar.

She lifts head, listens,
10 Waits till the sound has gone by.

So do I.

From: Snyder Gary. **No Nature New and Selected Poems**. First edition. New York:
Panthon Books, 1992. P.350

เราทำสัญญาร่วมกันกับสรรพสัตว์ทั้งปวง

กินแซนวิช
ขณะทำงานในป่า

ขณะที่กว้างและเต็มพุ่มไม้ท่ามกลางหิมะ
เฝ้ามองซึ่งกันและกัน
เคี้ยวด้วยกัน

5

เครื่องบินทิ้งระเบิดจากฐานทัพ
บินร่อนอยู่เหนือเมฆ
เสียงคำรามก้องท้องฟ้า

กว้างผกหัวขึ้น หยดฟ้ง
คอยจนกระทั่งเสียงหายไป

10

ฉันก็เช่นกัน

แกรี่ สไนเดอร์

เกิดเมื่อปี ค.ศ.1930 แกรี สไนเดอร์ (Gary Snyder) เป็นกวีอเมริกันซึ่งนับถือศาสนาพุทธนิกายเซน เขาเป็นกวีที่สนใจศาสนา ปรัชญา ตลอดจนกวีนิพนธ์ตะวันออก โดยเฉพาะกวีนิพนธ์จีนและญี่ปุ่น เคยไปศึกษาพุทธศาสนานิกายเซนอย่างจริงจังที่วัดในเมืองเกียวโตประเทศญี่ปุ่น ประสบการณ์ทางศาสนาทำให้ Snyder พบวิถีทางที่จะนำเขากลับไปสู่โลกแห่งบรรพกาล ซึ่งเป็นโลกภายใน มีมาก่อนภาษา วัฒนธรรม และ ขนบธรรมเนียมประเพณีใดๆ แต่ในฐานะกวีเขาตระหนักว่า เขาจะต้องเผชิญและรับรู้โลกภายนอกด้วย นั่นคือโลกของสังคมมนุษย์ ซึ่งต้องอาศัยภาษาในการสื่อความหมาย เนื่องจากเขามีความรู้ทั้งโลกภายนอกและโลกภายใน เขาจึงพยายามที่จะแสวงหาความสมดุลระหว่างโลกทั้งสอง และมีความหวังในผลกระทบที่อารยธรรมและความเจริญก้าวหน้าของมนุษย์ จะพึงมีต่อความสมดุลนั้น

บทกวีของเขาแต่ละบทดูจะเรียบง่าย แต่ภายใต้ความเรียบง่ายนั้นคือ ความคิด ความรู้สึกที่อ่อนไหวลึกซึ้ง

ใน “We Make Our Vows Together With All Beings ” Snyder แสดงให้เห็นความสัมพันธ์และพันธสัญญาซึ่งสรรพสัตว์ทั้งหลายมีต่อกันด้วยภาษาและลีลาที่ สั้น ง่าย และกระชับ กวีสามารถทำให้ผู้อ่านเข้าถึงความรู้สึกและความสัมพันธ์ระหว่างคนกับกวาง ซึ่งทำทุกอย่างเหมือนกัน พร้อมกัน และต่างรับรู้ซึ่งกันและกัน เมื่อมีสิ่งแปลกปลอมผ่านเข้ามาทำลายความเยียบสงบของ คน กวาง และธรรมชาติรอบข้าง คนและกวางย่อมมีปฏิกิริยาเหมือนกัน ซึ่งตรงนี้กวีบรรยายได้อย่าง สั้น และกระชับว่า

She lifts head , listen,

Waits till the sound has gone by

So do I

จะเห็นได้ว่าทั้ง คน สัตว์ และธรรมชาตินั้น สื่ออารมณ์ความรู้สึกกันได้ โดยไม่ต้องใช้คำพูดหรือภาษา ทุกฝ่ายต่างรับรู้ว่ามีพันธสัญญาร่วมกัน สิ่งแปลกปลอมที่ไม่สามารถจะเป็นส่วนหนึ่งของพันธสัญญานั้นได้ คือ เครื่องบินทิ้งระเบิด วัตถุที่ไม่มีชีวิต สัญลักษณ์แห่งการทำลาย

ใน “Avocado “ Gary Snyder เปรียบธรรมะกับผลอาโวคาโด โดยแยกแยะทุกส่วนของผลไม้ขึ้นมาพูดถึงอย่างละเอียด ตั้งแต่เปลือกนอก เนื้อใน ไปจนถึงเมล็ดในสุด

ปัญหาที่น่าขบคิดในการอ่านกวีนิพนธ์นี้ ก็คือ เหตุใดกวีจึงเปรียบเทียบธรรมะกับผลอาโวคาโด ซึ่งบางส่วนก็สุกอมแต่ร่อย บางส่วนก็ดิบและแข็ง ไม่มีรสชาติ จะถูกปากก็เฉพาะคนบางคนเท่านั้น ทำไมกวีจึงเปรียบเทียบเมล็ดของอาโวคาโดซึ่งมันและเกลี้ยงว่าคือ “ธาตุแท้ดั้งเดิม” ของเรา และเหตุใดเมล็ดนั้นจึงหลุดลื่นลอดง่ามมือไปเสียก่อนที่จะทำอะไรทัน

บทกวีบทนี้ท้าทายผู้อ่านให้คิดและตีความได้หลายทาง เช่น อาจจะคิดว่าธรรมะสำหรับแต่ละคนนั้นไม่เหมือนกัน ท่านอง “ลางเนื้อชอบลางยา” และส่วนในสุดซึ่งน่าจะเป็นหัวใจของธรรมะนั้น หากเราไม่พิจารณาให้ถ่องแท้หรือไม่ทำนุบำรุงให้เจริญงอกงามต่อไป เราอาจจะต้องสูญเสียสิ่งที่มีคุณค่าที่สุดของชีวิตไปโดยไม่รู้ตัว

นิตยา มาศะวิสุทธิ : ผู้แปลและตีความ

MARK STRAND

Keeping Things Whole

5 In a field
 I am the absence
 of field.
 This is
 always the case,
 Wherever I am
 I am what is missing.

10 When I walk
 I part the air
 and always
 the air moves in
 to fill the spaces
 where my body's been.

15 We all have reasons
 for moving
 I move
 to keep things whole.

1963

From: Mc Clatchy, J.D. ed. **The Vintage Book of Contemporary American Poetry.**

First Edition. New York: Vintage Books, Random House, Inc, 1990. P.393-394

รักษาทุกสิ่งไว้ให้คงอยู่

5	ในท้องทุ่ง ฉันเป็นส่วนที่ขาดหาย ของท้องทุ่ง มันเป็น เช่นนี้เสมอ ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน ฉันก็จะเป็นส่วนที่ขาดหาย
10	เมื่อฉันเดิน ฉันแหวกผ่านอากาศ อากาศ จะเคลื่อน เข้ามาแทนที่ว่าง ตรงที่ฉันเพิ่งเคลื่อนผ่านไป
15	คนเรามีเหตุผล ในการเคลื่อนไหว ฉันเคลื่อนไหว เพื่อรักษาทุกสิ่งไว้ให้คงอยู่อย่างสมบูรณ์

มาร์ค สเตรนด

MARK STRAND

Eating Poetry

Ink runs from the corners of my mouth.
 There is no happiness like mine.
 I have been eating poetry.

5 The librarian does not believe what she sees.
 Her eyes are sad
 and she walks with her hands in her dress.

The poems are gone.
 The light is dim.
 The dogs are on the basement stairs and coming up.

10 Their eyeballs roll,
 their blond legs burn like brush.
 The poor librarian begins to stamp her feet and weep.

15 She does not understand.
 When I get on my knees and lick her hand,
 She screams.

I am a new man.
 I snarl at her and bark.
 I romp with joy in the bookish dark.

กีนกวีนิพนธ์

หมึกไหลจากมุมปากฉัน
 ไม่มีความสุขอื่นใดจะเท่ากับความสุขของฉัน
 ก็ฉันเพิ่งกีนกวีนิพนธ์มา

5

บรรณารักษ์ไม่เชื่อในสิ่งที่เธอเห็น
 นัยตาเธอหมอง
 เธอเดินเอามือชกไว้ในเสื้อ

10

บทกวีหายไปแล้ว
 แสงเริ่มสลัว
 หมากำลังขึ้นมาจากบันไดห้องใต้ดิน
 ลูกตากลอกกลิ้ง
 ขาสีทองของมันลุกเป็นประกาย
 บรรณารักษ์ที่น่าสงสารเริ่มกระตืบเท้าแล้วร้องไห้

15

เธอขุนง
 เมื่อฉันคุกเข่าลงแล้วเลียมือเธอ
 เธอรืดร้องเสียงหลง

ฉันเป็นคนใหม่แล้ว
 ฉันคำรามใส่เธอและเห่า
 ฉันวิ่งเล่นอย่างร่าเริงในเงามืดของหนังสือ

มาร์ค แสตตรนด์

มาร์ค แสตรนด์ (Mark Strand) เกิดเมื่อปี ค.ศ. 1934 เป็นกวีอเมริกันที่เกิดในแคนาดา ได้รับการศึกษาและปริญญาจากมหาวิทยาลัยหลายแห่งในสหรัฐฯ เคยเป็น ฟูลไบรท์ เฟลโล (Fulbright Fellow) ที่มหาวิทยาลัย ฟลอเรนซ์ ประเทศอิตาลี ได้รับรางวัลกวีนิพนธ์หลายรางวัล เช่น รางวัล เอ็ดการ์ แอลเลน โป (Edgar Allen Poe Prize) และในปี ค.ศ. 1990 ได้รับการยกย่องให้เป็นรัตนกวีแห่งอเมริกา (The United States Poet Laureate)

ในการเขียนกวีนิพนธ์ มาร์ค แสตรนด์ มักจะใช้กลวิธีที่คล้ายกับการรายงานข่าว ซึ่งจะดูเหมือนเป็นรายงานข้อเท็จจริงอย่างผิวเผิน แต่มาร์ค แสตรนด์ จะแตกต่างกับกวีคนอื่นที่ใช้กลวิธีเช่นเดียวกันนี้ ตรงที่เขาไม่ได้รายงานข้อเท็จจริง โดยใช้ภาพลักษณ์ตามความเป็นจริงเท่านั้น แต่จะสร้างภาพลักษณ์ที่มีลักษณะเหนือจริง เต็มไปด้วยกลิ่นอายของความฝันซึ่งเกิดจากจิตไร้สำนึก

ลักษณะเฉพาะของ Mark Strand อีกประการหนึ่งก็คือ เขาชอบเล่นกับเรื่องของส่วนที่ไม่มีอยู่หรือส่วนที่ขาดหายไป เพราะเขาเชื่อว่าเมื่อใดที่คนเราต้องเผชิญกับส่วนที่ขาดหายไป เมื่อนั้นเราก็จะได้เห็นแสงสว่างอันเรืองรองของความหวัง ดังนั้น ในการเขียนบทกวีเขาจะจงใจลบบุคลิกภายนอกของผู้ที่เป็น “ผู้เล่า” ในบทกวีของเขาออก หรืออีกนัยหนึ่ง “ผู้เล่า” จะเป็นส่วนที่ขาดหายไป

ใน “Keeping Things Whole” “ผู้เล่า” เป็นส่วนที่ขาดหายไปไม่ว่าจะเป็นในท้องทุ่ง หรือในเวลาที่เขาเดินแหวกผ่านอากาศ การที่เขาทำตัวให้หายไปก็เพื่อให้สิ่งอื่นเข้ามาแทนที่ และเพื่อที่จะรักษาทุกสิ่งให้คงอยู่อย่างสมบูรณ์

ใน “Eating Poetry” มาร์ค แสตรนด์ สร้างภาพลักษณ์ที่เหลือเชื่อ เหนือจริง เหมือนเกิดขึ้นในความฝัน เช่น ภาพที่ “ผู้เล่า” มีน้ำหมึกไหลจากมุมปากเพราะไปกินกวีนิพนธ์มา ภาพลูกตากลอกกลิ้งและขาสีทองของหมาที่วิ่งขึ้นมาจากห้องใต้ดิน ภาพ “ผู้เล่า” คุกเข่าลงเลียมือบรรณารักษ์ ภาพบรรณารักษ์กรีดร้อง แล้ว “ผู้เล่า” คำรามและเห่าไล่บรรณารักษ์ ภาพลักษณ์เหล่านี้ให้ความรู้สึกที่น่าขยะแขยงและน่าสะพึงกลัว

กวีต้องการจะสื่ออะไรแก่ผู้อ่านจึงได้สร้างภาพลักษณ์เช่นนั้น ดูจากชื่อ “Eating Poetry” หรือ “กินกวีนิพนธ์” ก็ดูไม่ธรรมดาแล้ว เหตุใด “ผู้เล่า” จึง “เสพ” กวีนิพนธ์ด้วยการ (กิน) และหลังจากกินกวีนิพนธ์แล้ว เขาก็กลายเป็น “คนใหม่” ซึ่งมีอาชีพกิริยาและพฤติกรรมที่ไม่เหมือนคน

ถ้าจะสรุปง่าย ๆ จากภาพรวมของบทกวี ก็คือ กวีต้องการจะแสดงถึงพลังของกวีนิพนธ์ที่สามารถแปรเปลี่ยน “ผู้เสพ” จากสภาวะหนึ่งไปสู่อีกสภาวะหนึ่งได้ และสภาวะใหม่นี้ทำให้ผู้ “เสพ” เกิดความสุขสมอย่างที่ยากจะหาความสุขอื่นมาเทียบได้ แต่ถ้านำภาพลักษณ์แต่ละภาพตลอดจนบทบาทของ “ผู้เล่า” และ “บรรณารักษ์” มาพิจารณาอย่างละเอียด จะเห็นว่าบทกวีนี้มีนัยอื่นแฝงอยู่ค่อนข้างจะชัดเจน

ในช่วงแรก กวีเสนอภาพลักษณ์ที่แสดงถึงความอึดแอ่มและสุขสมของ “ผู้เล่า” ที่ได้จากการกินกวีนิพนธ์ แต่ภาพ “ผู้เล่า” ที่กวีเสนอนั้น มีลักษณะเหมือนแดร์กคูล่า (Dracula) ที่แสวงหาความสุขสมด้วยการดูดเลือดของหญิงสาว ดังนั้น การ “เสพ” กวีนิพนธ์ของ “ผู้เล่า” จึงมีลักษณะเหมือนการร่วมรักด้วยวิธีการอันพิศดารน่าสะพรึงกลัว

ช่วงต่อมาเป็นภาพที่แสดงปฏิกิริยาของบรรณารักษ์ที่มีต่อพฤติกรรมของ “ผู้เล่า” ในฐานะบรรณารักษ์ เธอเป็นตัวแทนของ “สถาบัน” ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการดูแลรักษาหนังสือ ซึ่งในที่นี้ คือ กวีนิพนธ์ การที่มีคนเข้ามากินกวีนิพนธ์ย่อมเป็นสิ่งที่เธอจะรับได้ยาก แต่ในส่วนลึกของจิตใจเธออาจจะมีความต้องการเช่นเดียวกับ “ผู้เล่า” ก็ได้ เพราะแทนที่จะโกรธ เธอกลับดูการกระทำนั้นด้วยสายตาที่หม่นหมอง เธอเอามือชุกเลือดเหมือนกับคนที่งุนงงกับสถานการณ์แล้วไม่รู้จะจัดการกับตัวเองอย่างไร เมื่อเห็นหมาขาสีทองที่มีลูกตากลอกกลิ้งขึ้นบันไดมาจากห้องใต้ดิน เธอกระหึบเท้าและร้องไห้ ซึ่งเธอเองก็ไม่เข้าใจตัวเองเหมือนกันว่าเหตุใดจึงทำเช่นนั้น ภาพลักษณ์ดังกล่าวอาจจะแสดงถึงความต้องการเบี่ยงลัด หรือ “สัญชาตญาณมืด” ของบรรณารักษ์ ซึ่งเธอเองก็ไม่เข้าใจและไม่ยอมรับ

ภาพลักษณ์สุดท้าย เป็นภาพของ “ผู้เล่า” ที่ได้กลายเป็น “คนใหม่” กล้าที่จะปลดปล่อย “สัญชาตญาณมืด” ที่แฝงเร้นอยู่ข้างใน สนองความต้องการของบรรณารักษ์ด้วยการ “คุกเข่าลงแล้วเลียมือเธอ” เมื่อเธอกรีดร้องเขาก็แสดงอำนาจด้วยการแยกเขี้ยวคำรามและทำใส่เธอ น้ำเสียงของ “ผู้เล่า” ในบรรทัดสุดท้ายที่กล่าวว่า “I romp with joy in the bookish dark.” นั้นเป็นน้ำเสียงที่เต็มไปด้วยความหลุดร่อนและอิสระเสรีของผู้มีชัย

สรุปได้ว่าบทความนี้ตีความได้หลายแง่และหลายระดับ ถ้าตีความที่ไม่มียุทธศาสตร์ก็น่าจะทำได้ แต่ถ้าหากนำยุทธศาสตร์ที่เกิดจากภาพลักษณ์ที่กวีเสนอมาพิจารณา ก็อาจจะทำให้การตีความลึกซึ้งขึ้น ผู้อ่านจะเห็นว่าการ “เสพ” กวีนิพนธ์ในลักษณะที่ “ผู้เล่า” กระทำนั้น ถึงแม้จะเป็นการ “เสพ” ที่นอกกรอบทางและดูไม่งาม แต่มีพลังมหาศาลสามารถทะลุกำแพงอันเย็นชาของผู้รักษากฎระเบียบ และสามารถเปลี่ยน “ผู้เสพ” เป็น “คนใหม่” ซึ่งมีความเป็นอิสระเสรีกล้าที่จะแสดงออกซึ่ง “สัญชาตญาณมืด” ที่แฝงเร้นอยู่ในตัวมนุษย์ทุกคน

นิตยา มาตะวิสุทธิ์ : ผู้แปลและตีความ

DAVID TRINIDAD

Movin' with Nancy¹

It is almost time to grow up
 I eat my TV dinner⁽²⁾ and watch
 Nancy Sinatra in 1996
 All boots and thick blonde hair

5 I eat my TV dinner and watch
 The daughter of Frank Sinatra³
 All boots and thick blonde hair
 She appears on "The Ed Sullivan Show"⁴

10 The daughter of Frank Sinatra
 She sings "These Boots Are Made For Walkin'"
 She appears on "The Ed Sullivan Show"
 The song becomes a number one hit

She sings "These Boots Are Made For Walkin'"
 She sings "Somethin' Stupid" with her father
 15 The song becomes a number one hit
 She marries and divorces singer/actor Tommy Sands

She sings "Somethin' Stupid" with her father
 She sings "The Last Of The Secret Agents"
 She marries and divorces singer/actor Tommy Sands
 20 She sings "How Does That Grab You, Darlin'?"
 She sings "Last Of The Secret Agents" ~
 She sings "Lightning's Girl" and "Friday's Child"
 She sings "How Does That Grab You, Darlin'?"
 She sings "Love Eyes" and "Sugar Town"

- 25 She sings "Lightning's Girl" and "Friday's Child"
 She puts herself in the hands of writer/producer Lee Hazelwood
 She sings "Love Eyes" and "Sugar Town"
 She co-stars with Elvis Presley in *Speedway*
- 30 She puts herself in the hands of writer/producer Lee Hazelwood
 Three gold records later
 She co-stars with Elvis Presley in *Speedway*
 She rides on Peter Fonda's motorcycle⁵
- 35 Three gold records later
 She has developed an identity of her own
 She rides on Peter Fonda's motorcycle
 The wild angels⁶ roar into town
- 40 She has developed an identity of her own
 Nancy Sinatra in 1966
 The wild angels roar into town
 It is almost time to grow up

1991

From : Hoover, Paul ed. **Postmodern American Poetry**. First edition. New York : W.W.
 Norton & Company Inc, 1994. P. 596-597

¹ ชื่ออัลบั้มเพลงของ Nancy Sinatra นักร้อง นักแสดง ลูกสาวของ Frank Sinatra

² อาหารสำเร็จรูปบรรจุใส่ถาดทนไฟที่เป็นช่องๆ ปกติจะต้องแช่แข็งไว้ในตู้เย็น เวลาจะรับประทานจึงนำมาใส่เตาอบอุ่นให้ร้อน เป็นที่นิยมของคนทั่วไป โดยเฉพาะคนชั้นกลาง ที่ชีวิตผูกติดอยู่กับ TV

³ นักร้อง / นักแสดง ยอดนิยม (1915-1998) มีผลงานยาวนานถึง 6 ทศวรรษ เป็นนักร้องที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุดคนหนึ่งในประวัติศาสตร์การดนตรีของอเมริกา

⁴ รายการโทรทัศน์ยอดนิยมซึ่ง Ed Sullivan เป็นผู้จัด รายการนี้ เป็นที่นิยมจนผู้จัดได้รับสมญาว่าเป็น "สถาบัน" แห่ง "pop culture"

⁵ จากภาพยนตร์เรื่อง *Easy Rider* ซึ่งมี Peter Fonda เป็นผู้แสดงนำ ภาพยนตร์เรื่องนี้ประสบความสำเร็จอย่างสูง การใช้ชีวิตอย่างอิสระเสรีโดยใช้มอเตอร์ไซด์แบบ Peter Fonda เป็นพาหนะ ได้กลายเป็น "ลัทธิ" ที่คนหนุ่มสาวในยุค 1960 ยึดถือและนำไปปฏิบัติ

⁶ ภาพยนตร์ซึ่ง Nancy Sinatra เป็นผู้แสดงนำหญิงคนหนึ่ง

เคลื่อนไหวไปกับแนนซี

จวนจะถึงเวลาที่ต้องเป็นผู้ใหญ่ขึ้นเสียที
ฉันนั่งกินอาหารถาดสำเร็จรูปและดู
แนนซี สีนাত্রา ในปี 1966
ใส่บูตยาวและผมดกหนาสีทอง

5 ฉันนั่งกินอาหารถาดสำเร็จรูปและดู
 ลูกสาวแฟรงค์ สีนাত্রา
 ใส่บูตยาวและผมดกหนาสีทอง
 เธอออกรายการของเอ็ดซัลลิวัน

 ลูกสาวแฟรงค์ สีนাত্রา
10 ร้องเพลง “These Boots Are Made For Walkin’”
 เธอออกรายการของเอ็ด ซัลลิวัน
 เพลงนั้นได้กลายเป็นเพลงยอดนิยม

 เธอร้องเพลง “These Boots Are Made For Walkin’”
 เธอร้องเพลง “Somethin’ Stupid” กับพ่อของเธอ
15 เพลงนั้นได้กลายเป็นเพลงยอดนิยม
 เธอแต่งงานแล้วหย่ากับนักร้อง นักแสดง ชื่อ ทอมมี่ แชนด์

 เธอร้องเพลง “Somethin’ Stupid” กับพ่อของเธอ
 เธอร้องเพลง “The Last Of The Secret Agents”
 เธอแต่งงานแล้วหย่ากับนักร้อง/นักแสดง ชื่อ ทอมมี่ แชนด์
20 เธอร้องเพลง “How Does That Grab You, Darlin’?”

 เธอร้องเพลง “The Last Of The Secret Agents”
 เธอร้องเพลง “Lightning’s Girl” and “Friday’s Child”
 เธอร้องเพลง “How Does That Grab You, Darlin’?”
 เธอร้องเพลง “Love Eyes.” และ “Sugar Town”
25 เธอร้องเพลง “Lightning’s Girl” and “Friday’s Child”

เธอมอบให้ ลี เฮเชิลวูด นักเขียน/ผู้อำนวยการสร้าง ตูแลกิจการของเธอ
 เธอร้องเพลง “Love Eyes.” และ “Sugar Town”
 เธอแสดงเป็นดารานำคู่กับเอลวิส เพรสลีย์ในเรื่อง *Speedway*

30 เธอมอบให้ ลี เฮเชิลวูด นักเขียน/ผู้อำนวยการสร้าง ตูแลกิจการของเธอ
 ได้รางวัลแผ่นเสียงทองคำสามรางวัลต่อมา
 เธอแสดงเป็นดารานำคู่กับ เอลวิส เพรสลีย์ ในเรื่อง *Speedway*
 เธอขี่มอเตอร์ไซด์ของ ปีเตอร์ ฟอนดา

35 ได้รางวัลแผ่นเสียงทองคำสามรางวัลต่อมา
 เธอค่อย ๆ เปลี่ยนและเริ่มเป็นตัวของตัวเอง
 เธอขี่มอเตอร์ไซด์ของ ปีเตอร์ ฟอนดา
 เทพธิดาจอมซ่าซึ่งเข้าเมือง

40 เธอค่อย ๆ เปลี่ยนและเริ่มเป็นตัวของตัวเอง
 แนนซี ลินาตรา ในปี 1996
 เทพธิดาจอมซ่าซึ่งเข้าเมือง
 จวนจะถึงเวลาที่ต้องเป็นผู้ใหญ่ขึ้นเสียที

เดวิด ทรีนิแดด

เดวิด ทรินิแดด (David Trinidad) เกิดเมื่อปี ค.ศ. 1953 ใช้ชีวิตตั้งแต่เด็กในรัฐแคลิฟอร์เนียตอนใต้ ในช่วงทศวรรษ 1980 เขาใกล้ชิดกับกลุ่มกวีที่รวมตัวกันจัดให้มีการอ่านบทกวีต่อหน้าสาธารณชน ที่ Beyond Baroque ซึ่งเป็นศูนย์กวีนิพนธ์แห่งเมือง เวนิส รัฐแคลิฟอร์เนีย ขณะนี้เขาสอนวิชาการเขียนกวีนิพนธ์ที่ Writer's Voice ของ YMCA ที่นครนิวยอร์ก

เดวิด ทรินิแดดเหมือนแฟรงค์ โอฮาร่า ตรงที่เขาชอบนำเอาชีวิตประจำวันของคนหรือไม่กี่เรื่องที่ปรากฏในสื่อต่าง ๆ มาเป็นเนื้อหาในการเขียนบทกวีของเขา โดยเฉพาะสื่อซึ่งเป็นที่นิยมของคนทั่วไป (popular culture) ในช่วงทศวรรษ 1960

ใน “Movin with Nancy” ทรินิแดด ใช้ฉันทลักษณ์แบบมาเลย์ที่เรียกกันว่า บันตวน (Pantoun) ฉันทลักษณ์แบบนี้มีลักษณะพิเศษตรงที่ในกวีนิพนธ์บทหนึ่ง จะประกอบด้วยบทย่อย (stanza) และแต่ละบทย่อยจะมี 4 บรรทัด บรรทัดที่ 2 และที่ 4 ของบทต้นจะซ้ำกับ บรรทัดที่ 1 และที่ 3 ของบทถัดไป และจะต่อเนื่องกันไปเป็นระบบเช่นนี้จนจบ ฉันทลักษณ์แบบนี้เป็นที่นิยมกันพอสมควรในหมู่กวีหนุ่มสาวร่วมสมัย

ในการเขียน ‘Movin’ ‘with Nancy’ ทรินิแดดใช้ชีวิตประจำวันของคนชั้นกลาง และวัฒนธรรมที่เรียกว่า pop culture ทุกรูปแบบเป็นเนื้อหา คือมีทั้ง อาหาร TV. รายการโทรทัศน์ ยอดนิยม เพลงยอดนิยม ดารายอดนิยม ตลอดจนภาพยนตร์ยอดนิยมที่กลายเป็น “ลัทธิ” ที่คนหนุ่มสาวในยุคนั้นถือปฏิบัติตามตัวเองของภาพยนตร์

ทรินิแดด ‘เล่น’ กับชื่อของบทกวี คือ ‘Moivin’ ‘with Nancy’ ซึ่งเป็นชื่ออัลบั้มเพลงของ Nancy Sinatra โดยเดินเรื่องด้วยการมี “ผู้เล่า” ซึ่งนั่งดู Nancy Sinatra ออกรายการของ Ed Sullivan ในปี 1966 จากนั้นก็เป็นการพูดถึงในทำนองติดตามความเคลื่อนไหวของ Nancy ทั้งในด้านชีวิตส่วนตัวและอาชีพนักร้อง นักแสดงของเธอ เริ่มต้นจากที่ร้องเพลงคู่กับพ่อแต่งงานแล้วหย่า ร้องเพลงเดี่ยว แสดงภาพยนตร์กับ Elvis Presley และจบด้วย Nancy ซึมมอเตอร์ไซด์ของ Peter Fonda แล้วซึ่งเข้าเมือง

ประเด็นที่น่าคิดก็คือ เหตุใดจึงต้องติดตามความเคลื่อนไหวของ Nancy และความเคลื่อนไหวนั้นมีความหมายสำคัญอย่างไร ในบรรทัดแรกของบทกวีขึ้นต้นว่า “ It is almost time to grow up” และในบรรทัดสุดท้ายก็จบด้วยข้อความเดียวกัน คือ “ It is almost time to grow up” ที่น่าสังเกตก็คือ ก่อนที่ Nancy จะซึมมอเตอร์ไซด์ของ Peter Fonda แน่นซึ้งมักจะทำอะไรควบคู่กับผู้อื่นมาตลอดราวกับว่าเธอจะต้องพึ่งชื่อเสียงของผู้อื่นเพื่อความสำเร็จของตนเอง เช่น เธอร้องเพลงคู่กับพ่อซึ่งเป็นนักร้อง / นักแสดงผู้ยิ่งใหญ่ แล้วเพลงนั้นได้กลายเป็นเพลงยอดนิยม เธอแต่งงานและหย่ากับนักร้องนักแสดงด้วยกัน เธอมีนักเขียน/ผู้อ่านวยการสร้างผู้มีชื่อเสียงดูแลกิจการของเธอ หลังจากนั้นเธอได้รางวัลแผ่นเสียงทองคำถึง 3 ครั้ง เธอแสดงภาพยนตร์คู่กับ Elvis Presley ราชารock ‘n’ roll ในที่สุดเธอได้มาถึงจุดที่เธอเริ่มเป็นตัวของตัวเองสิ่งที่บ่งบอกอย่างชัดเจนว่าเธอเป็นอิสระและเป็นตัวของตัวเองแล้วก็คือการที่เธอได้กลายเป็น

“เทพธิดาจอมซ่า” ซีมอเตอร์ไซด์ของ Peter Fonda ซึ่งเข้าเมือง เพราะมอเตอร์ไซด์ของ Peter Fonda เป็นสัญลักษณ์ของความเป็นอิสระเสรีและความเป็นตัวของตัวเอง ในบรรทัดสุดท้ายที่ “ผู้เล่า” กลับไปย้ำความของบรรทัดแรกของบทกวีว่า “ It is Almost time to Grow up ” น่าจะหมายความว่า เมื่อ Nancy เริ่มเป็นตัวของตัวเองแล้วก็น่าจะถึงเวลาที่ควรจะต้องเติบโตเป็นผู้ใหญ่เสียที ส่วนผู้ที่นั่งดูรายการ ที่ Nancy แสดงอยู่นั้น ก็น่าจะ “เคลื่อนไหวไปกับแนนซี่” ด้วย

นิตยา มาคะวิสุทธิ : ผู้แปลและตีความ

ROBERTA HILL WHITEMAN

Star Quilt

These are notes to lightning in my bedroom.
 A star forged from linen thread and patches.
 Purple, yellow, red like diamond suckers, children

5 of the star gleam on sweaty nights. The quilt unfolds
 against sheets, moving, warm clouds of Chinook.
 It covers my cuts, my red birch clusters under pine

Under it your mouth begins a legend,
 and wide as the plain, I hope Wisconsin marshes
 promise your caress. The candle locks
 10 us in forest smells, your cheek tattered
 by shadow. Sweetened by wings, my mothlike heart
 flies nightly among geraniums.

We know of land that looks lonely,
 but isn't, of beef with hides of velveteen,
 15 of sorrow, an eddy in blood.

Star quilt, sewn from dawn light by fingers
 of flint, take away those touches
 meant for noisier skins,

anoint us with grass and twilight air,
 20 so we may embrace, two bitter roots
 pushing back into the dust.

ผ้าคลุมควิลท์ลายดาว

นี่คือบันทึกลงสายฟ้าในห้องนอนของฉัน
ดาวดวงหนึ่งซึ่งหลอมและตีเป็นรูปจากด้ายและเศษผ้า
ม่วง เหลือง แดงดูลูกอมรูปเพชร เด็ก ๆ

5 แห่งดวงดาวนี้ส่องแสงในคืนซุ่มเหงือ ผ้าคลุมควิลท์คลี
ทาบบนผ้าปูเตียง คือเมฆอุ่นของลึกลับที่ลอยเลื่อน
ผ้าคลุมปิดแผลของฉัน กอเบิขแดงของฉันได้ไม้สน

ภายใต้มัน ปากของเธอเริ่มร้ายตำนาน
และฉันหวังว่าที่ลุ่มวิสคอนซินซึ่งกว้างดุจที่ราบ
จะเป็นอ้อมกอดของเธอ ดวงเทียนตรึง

10 เราไว้ในกลิ่นป่า แก้มของเธอเป็นริ้วรอย
ด้วยเงา เบิกบานหวานชื่นด้วยปีก ดวงใจดุจแมลงหลงแสงของฉันทัน
บินกรายขามคำคืนท่ามกลางดงดอกเยอเรเนียม

15 เราเคยได้ยินเรื่องแดนที่ดูอ้างว้าง
แต่ไม่อ้างว้าง เนื้อวักที่มีหนังเป็นกำมะหยี่เทียม
ความเศร้าสร้อย วังวนเลือด

ผ้าคลุมควิลท์ลายดาว เย็บขึ้นมาจากแสงยามเช้าด้วยนิ้ว
แห่งหินเหล็กไฟ จงละสัมผัส
ที่มีไว้สำหรับผิวพรรณอันเอ็ดอิ่งกว่านี้
จงเจิมเราด้วยหญ้าและอากาศยามพลบ
เพื่อเราจักได้สวมกอด รากไม้อันขมขื่นทั้งสอง
ถอยกลับลงสู่ธุลีดิน

โรเบอร์ตา ฮิลล์ ไวท์แมน

โรเบอร์ตา ฮิลล์ ไวท์แมน (Roberta Hill Whiteman) เป็นกวีหญิงเชื้อสายอเมริกัน พื้นเมืองเผ่าโอไคนดา (เกิด พ.ศ.2490 ที่รัฐวิสคอนซิน) บทกวีของเธอมีเนื้อหาซับซ้อน และอาจตีความได้หลากหลาย มีความเข้มข้นทางอารมณ์ซึ่งกลั่นกรองจากประสบการณ์อันเจ็บปวดของชาวอเมริกันพื้นเมืองในอดีตและปัจจุบัน กวีเสนอแนวทางที่สร้างสรรค์และความหวังสำหรับปัจจุบันและอนาคตอย่างมีดุลยภาพ

ใน "Star Quilt" ไวท์แมนใช้สัญลักษณ์และจินตภาพมากมาย สัญลักษณ์เด่นคือผ้าคลุมควิลต์ลายดาวอันเป็นชื่อบทกวี ผ้าคลุมควิลต์ให้ความรู้สึกเกี่ยวกับการปกป้อง ความอบอุ่นอ่อนนุ่ม สัมผัสของชีวิตส่วนตัวและบ้าน ผ้าคลุมควิลต์ทำขึ้นจากเศษผ้าชิ้นเล็ก ๆ ซึ่งเอามาเย็บต่อเข้าด้วยกันเป็นลาย ดาวที่เป็นลายของผ้าคลุมควิลต์นี้ แม้จะมาจากด้ายและเศษผ้า แต่ก็สร้างขึ้นโดยการหลอมและตีแต่งดูการตีเหล็ก ซึ่งชวนให้คิดถึงพลัง อาวุธ และการต่อสู้ กวีเปรียบเทียบ ๗ แห่งดาวดวงนี้กับลูกอมรูปเพชรสีม่วง เหลือง แดง (สีที่โยงได้กับสีผิวชนกลุ่มน้อยในสหรัฐอเมริกา) ซึ่งส่องแสงในคืนชุ่มเหงื่อ ผ้าคลุมควิลต์ลายดาวจึงโยงกับภาพอนาคตของกลุ่มชนอันหลากหลายที่ดูต่ำต้อยไร้ค่า ซึ่งมารวมพลังกันสร้างสรรค์เอกภาพ มีความรัก ความอบอุ่น ผ้าควิลต์นี้โยงกับเมฆอันอบอุ่นของลมชินูซึ่งเป็นพลังตามธรรมชาติของชนพื้นเมืองอเมริกัน

ภายใต้ผ้าควิลต์นี้มีบาดแผล ตำนาน ธรรมชาติในดินแดนของคนพื้นเมืองอเมริกัน แต่ชีวิตของคนพื้นเมืองในสังคมสมัยใหม่ ซึ่งเห็นได้จากจินตภาพในบทที่สี่และห้า จะมีลักษณะจอมปลอม แผงอันตราย และความโหดร้ายรุนแรง

สองบทสุดท้ายที่เป็นภาพอนาคตแห่งเอกภาพของชนพื้นเมือง ที่สร้างขึ้นมาจากความหวัง ความเข้มแข็งและความรัก และเสนอให้ละวิถีชีวิตที่เป็นอื่น อีกทั้งกวนวาย และไม่กลมกลืนกับความเป็นธรรมชาติ แสงหาสัมผัสแห่งพลังศักดิ์สิทธิ์ทางวิญญาณอันมาจากธรรมชาติ ซึ่งมีความลึกลับและจะช่วยสร้างความรักและการหวานสู่รากเหง้าที่แท้จริงตามธรรมชาติ

แม้ว่าจุดหลักของบทกวีนี้จะมุ่งอยู่ที่ประสบการณ์ของชนพื้นเมืองอเมริกัน แต่ผู้อ่านสามารถขยายความให้ครอบคลุมประสบการณ์ของคนอเมริกันอื่น ๆ โดยเฉพาะชนกลุ่มน้อยและมนุษยชาติโดยรวม โดยเฉพาะกลุ่มชนที่มีใช้กระแสหลักซึ่งถูกเอาเปรียบ บทกวีนี้ปลุกเร้าให้เห็นคุณค่าและมีศรัทธาในวิถีชีวิตที่ใกล้ธรรมชาติ มีความรัก ความหวัง ความมุ่งมั่น รวมพลังกันเพื่อจุดหมายที่สดใสเที่ยงแท้

บทกวีสร้างความรู้สึกโดยใช้จินตภาพที่เกี่ยวกับความรู้ทางประสาทสัมผัสทั้งหก กล่าวคือ รูป (สี : ม่วง เหลือง แดง แสง : สายฟ้า ดาว เพชร เทียน แสงยามเช้า แสงยามพลบ) สัมผัส (ผ้าควิลต์ คินชุ่มเหงื่อ เมฆ ความอบอุ่น กำมะหยี่เทียม แผล เจิม อ้อมกอด สวมกอด รส (ลูกอม หวานชื่น ชมชื่น) กลิ่น (ผิวอันเอ็ดอึง) ความรู้สึก (อ้างว้าง เศร้าสร้อย)

กวีสร้างความแปลกและเป็นอื่นเพื่อชวนให้ผู้อ่านรู้สึกสะดุดและหยุดคิดโดยการวางคำที่ดูไม่เกี่ยวข้องกัน หรือแย้งกันเข้าไว้ด้วยกัน เช่น บันทึกลงถึงสายฟ้าในห้องนอน ดาวซึ่งหลอมและตีเป็นรูปจากด้ายและเศษผ้า ดวงเทียนที่ตรึงเราไว้ในกลิ่นป่า แก้วที่เป็นริ้วรอยด้วยเงา เนื้อวาทที่มี

หนังเป็นผ้ากำมะหยี่เทียม ผ้าที่เย็บจากแสงยามเช้าด้วยนิ้วแห่งหินเหล็กไฟ คำนามหลายคำจะขยายด้วยคำวิเศษณ์ที่แสดงความรู้ทางประสาทที่ไม่น่าจะเกี่ยวกัน เช่น คีนชุ่มเหงื่อ เมฆอุ่น เบิซแดง หวานชื่นด้วยปีก ผิวอันเอ็ดอึง

ในบทกวีนี้จินตภาพเกี่ยวกับธรรมชาติที่ไม่อยู่ในเงื้อมมือมนุษย์จะดูขลังและศักดิ์สิทธิ์เช่น สายฟ้า ดาว เพชร เมฆ ลมชินุค ที่ลุ่ม แสงยามเช้า อากาศยามพลบ หย้า ธุลีดิน ความข้อนี้น่าจะสะท้อนความคิดว่า ความหวังและอนาคตของชนพื้นเมืองอเมริกันและมนุษยชาติอยู่ที่การหวนคืนสู่การยอมรับและเห็นคุณค่าวิถีชีวิตดั้งเดิมซึ่งกลมกลืนกับธรรมชาติ เช่นเดียวกับที่บันทึกถึงสายฟ้าฉบับนี้อยู่ในห้องนอนของผู้เล่าเรื่อง และดวงดาว เมฆ และลมชินุค ก็ปรากฏอยู่บนผ้าคลุมวิลท์ ที่ห่มร่างของผู้เล่าเรื่องนั่นเอง

นฤมล กาญจนทัต : ผู้แปลและตีความ